

Rådmannens forslag

Økonomiplan 2010-2013

Årsbudsjett 2010

1 Innledning	2
2 Langsiktige rammebetingelser og utviklingstrekk	3
2.1 Hovedtrekkene i den økonomiske politikken	3
2.2 utfordringer for Bodø kommune	4
2.3 Statsbudsjettet for 2010	5
2.4 Befolkningsutvikling	7
3 Inntekts- og utgiftsberegninger	9
3.1 Skatt og rammetilskudd	9
3.2 Øvrige driftsinntekter	10
3.3 Finansforvaltning	11
3.4 Felleskostnader og avtaler	12
3.5 Lønns- og prisforutsetninger	15
4 Hovedprioriteringer drift	17
4.1 Overordnede mål og føringer for økonomiplanen	17
4.2 Prioriteringer og salderinger i budsjett 2010	17
4.2. Handlefrihet i økonomiplanperioden	18
5 Administrasjon og fellestjenester	21
5.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013	21
5.2 Budsjettramme 2010	22
5.3 Tiltak og prioriteringer i 2010	23
6 Oppvekst- og kulturtjenester	24
6.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013	24
6.2. Budsjettramme 2010	25
6.3 Tiltak/prioriteringer i 2010	26
7 Helse- og sosialtjenester	32
7.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013	32
7.2 Budsjettramme 2010	33
7.3 Tiltak og prioriteringer 2010	34
8 Tekniske tjenester	39
8.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013	39
8.2 Budsjettramme 2010	39
8.3 Tiltak og prioriteringer 2010	41
9 Eiendom	44
9.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013	44
9.2 Budsjettramme 2010	46
9.3 Tiltak og prioriteringer 2010	46
10 Interne bedrifter	48
10.1 Bodø Bydrift	48
10.2 Bodø Byggservice	49
11 Investeringer	51
11.1 Investeringmessige utfordringer og prioriteringer	51
11.2 Rådmannens forslag	52
Vedlegg: 1. Prisliste	59
Vedlegg: 2. Forklaring til prioriterte investeringsprosjekter A-D	64
Vedlegg: 3. Upprioriterte investeringer	70
Vedlegg: 4. Driftsproblemer som ikke er innarbeidet	72
Vedlegg: 5. Økonomiske oversikter	74
Vedlegg: 6. Fondsoversikt	78
Vedlegg: 7. Avtaler/tilskudd	79

1 Innledning

Kommunen står overfor betydelige utfordringer de neste årene med å tilpasse drift og investeringer til forventede og påregnelige inntekter. En av grunnene er at kommunen har vært gjennom en periode med sterk vekst både i budsjettens inntekts- og utgiftsider. En annen grunn er at den økonomiske veksten etter finanskrisen ser ut til å bli lavere enn hva den har vært. Selv om kostnadene økte som følge av tendenser til oppheting av økonomien, viste kommunens regnskaper overskudd. I perioden 2002-2007 hadde kommunen et samlet regnskapsmessig overskudd på til sammen ca 265 mill kr. Men store deler av overskuddet skyldes såkalte positive premieavvik med tilsvarende økning i kommunens pensjonsgjeld. Store deler av overskuddene er således ikke reelle overskudd.

Tendensene til overoppheting av norsk økonomi i løpet av 2006-2007 førte til at regjeringen strammet til finanspolitikken betydelig i det økonomiske opplegget for 2008. Også kommunene fikk merke innstramningen. Utviklinga av finanskrisen i andre halvår forverret økonomien for kommunene ytterligere. Det rammet også Bodø kommune i form av svikt i skatteinntektene, økte renter, fall i verdiene på fastrentepapirer og nedgang i aksjekursene. Regnskapet for 2008 viste et underskudd på 9,2 mill kr. Underskuddet ville ha vært betydelig større hvis ikke kommunen hadde brukt engangspenger (premiefond og disposisjonsfond) på 44 mill kr, og uten et positivt premieavvik på 48 mill kr.

Mangel på balanse mellom inntekter og utgifter i 2008 preget også i stor grad budsjettopplegget for 2009. Statens bevilgninger til kommunene tok bare i begrenset grad hensyn til problemene kommunene hadde i 2008, som også førte med seg et "overheng" av økte kostnader inn i 2009.

Regjeringen endret finanspolitikken i en mer ekspansiv retning som følge av finanskrisen etter nyttår. Kommunene fikk økte tilskudd til ekstraordinært vedlikehold, og økte bevilgninger til å dekke opp for forventet svikt i skatteinntektene. Regnskapet for andre tertial 2009 peker mot et underskudd på ca 20 mill kr for Bodø kommune. Det er ikke inntektene som svikter, men utgiftsnivået som er for høyt.

I bystyresak 09/91 "Perspektivmelding 2010-2019. Prognoser og rammebetingelser for økonomiplanen for 2010-2013" ble det vedtatt rammer som skal sikre kommunens selvstendighet og handlefrihet i et langsiktig perspektiv. Et viktig del av opplegget består i å tilpasse utgiftsrammene til endringer i befolkningens alderssammensetning og statens tilskudd slik det er bygd i ramrefinansieringen. En annen del av tilpasningen består i å styre investeringene slik at veksten i kommunens gjeld blir bærekraftig i et langsiktig perspektiv. Veksten i skatter og rammetilskudd skal både kunne finansiere økte utgifter som følge av befolkningsvekst, endringer i befolkningens alderssammensetning, samt økte renter og avdrag.

For perioden 2010-2013 ble det vedtatt nye lån på til sammen 679 mill kr fordelt med 229 mill kr i 2010 og 150 mill kr for hvert av de øvrige årene i perioden. I forslaget til økonomiplan er det foreslått investeringer med unntak av VA-sektoren og startlån som til sammen forutsetter 769 mill kr i nye lån. Det økte lånebehovet er hovedsakelig en følge av økte kostnadsanslag. Økning i lånene vil bidra til å øke presset på driften ytterligere de kommende årene.

Rådmannens forslag til budsjett for 2010 følger i all hovedsak de vedtatte driftsrammene. Rammen til helse- og sosialformål foreslås økt med ca 7 mill kr på grunn av de utfordringer kommunen står overfor på dette området. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010 gir ikke grunnlag for å øke aktiviteten utover de rammene som ble trukket opp i bystyresak 09/91, selv om regjeringen for neste år legger opp til fortsatt ekspansiv finanspolitikk med en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på 8 mrd kr som er 2 mrd mer enn i kommuneproposisjonen. Bare vel halvparten av veksten er i form av frie inntekter, resten er i form av bundne midler til allerede vedtatte reformer.

Hovedutfordringen for kommunen de neste årene blir å forsvare driftsnivået kommunen allerede har i dag, tilpasse tjenestetilbudet til endringer i befolkningens alderssammensetning, og gjennomføre allerede vedtatte investeringsplaner. For at kommunen skal kunne gi et fortsatt godt tjenestetilbud, utvikle og gjennomføre planer som bidrar til god stedsutvikling, må kommunen også evne å utvikle kommunen til en attraktiv arbeidsplass for medarbeidere med god kompetanse. Det vil også være viktig å redusere sykefravær og unngå uførhet. Utsiktene for norsk økonomi de neste årene ser ikke ut til å peke i retning av sterk vekst i bevilgningene til kommunal sektor.

2 Langsiktige rammebetingelser og utviklingstrekk

2.1 Hovedtrekkene i den økonomiske politikken

I økonomiplanen for 2009-2012 pekte vi på at norsk økonomi trolig var i ferd med å bli utsatt for et "økonomisk sjokk" som følge av finanskrisen, og at virkningene så ut til å bli kraftigere enn hva regjeringen la til grunn for sitt økonomiske opplegg for 2009. Derfor ville det være rom for en noe mer ekspansiv finanspolitikk for 2009.

I perioden januar/februar ble det økonomiske opplegget endret. Økonomien skulle stimuleres gjennom en betydelig mer ekspansiv finanspolitikk. Bevilgningene til statlige virksomheter og til kommunene ble økt kraftig. Bodø kommune fikk ca 31 mill kr i ekstraordinære tilskudd til vedlikehold mv, og 8,5 mill kr i økte rammetilskudd. Dessuten mottok kommunen 8,9 mill kr til kompensasjon for bortfall av skatteinntekter fordi det var forventet at finanskrisen ville føre til fall i samlet verdiskapning.

For å motvirke at økte renter i pengemarkedet, som følge av uroen i finansmarkedene, skulle føre til en generell renteoppgang, økte Norges Bank bankenes rammer for lån i sentralbanken. Dessuten ble utlånsrenten til bankene redusert fra 5,75 % i september 2008 til 1,25 % i mai 2009. Bankene fikk også muligheten til å styrke egenkapitalen gjennom lån fra staten. Kommunalbankens egenkapital ble styrket for å opprettholde et høyt investeringsnivå i kommunesektoren. Bedriftene fikk adgang til å tilbakeføre underskudd i 2008 og 2009 mot tidligere års overskudd. Det ble videre foretatt lempinger i avskrivningsreglene for maskiner og utstyr for å dempe overskuddskatten. Samlet ble det iverksatt betydelige motkonjunkturtiltak for å holde produksjon og verdiskapning oppe og dermed hindre økt arbeidsledighet.

Norsk økonomi preges fortsatt av det internasjonale konjunkturtilbakeslaget. Men flere tegn tyder på en bedre økonomiske utvikling i 2009 enn hva prognosene ved inngangen til året tilsa. Situasjonen i finansmarkedene har bedret seg betraktelig, og er i ferd med å normaliseres. Nedgangen i den økonomiske aktiviteten hos viktige handelspartnere ser ut til å bli snudd til oppgang tidligere enn antatt. I norsk økonomi er det særlig husholdningens etterspørsel og oljesektorens investeringer som har utviklet seg sterkere enn tidligere antatt. Veksten i fastlandsøkonomien anslås nå til vel 2 % for 2010. Det er en oppjustering på 1,25 % i forhold til anslaget i Revidert Nasjonalbudsjett for 2009. Også arbeidsmarkedet har utviklet seg klart bedre i år enn tidligere antatt. Arbeidsledigheten anslås nå til ca 3,25 % i år og 3,75 % i 2010. Til sammenlikning er ledigheten i OECD området på 8-10 % i de aller fleste av landene.

Utsiktene for norsk økonomi for 2010 er både bedre enn tidligere anslått, og bedre enn for mange av våre viktige handelspartnere. Noen av eksportnæringene står imidlertid fortsatt overfor svak og sviktende etterspørsel. Det er en av grunnene til at arbeidsledigheten er forventet å øke i 2010. Derfor har regjeringen også lagt opp til en fortsatt ekspansiv finanspolitikk i 2010. Regjeringen har ytterligere trappet opp bruken av oljeinntektene slik at det oljekorrigerte budsjettunderskuddet er på vel 154 mrd kr. Det er vel 44 mrd kr høyere enn hva handlingsregelen skulle tilsa. Etter hvert som veksten i økonomien tiltar, vil finanspolitikken strammes til for å unngå en særnorsk prisstigning. En særnorsk prisstigning med økte renter og høy kronekurs vil forverre konkurransesituasjonen for

eksport- og importkonkurrerende næringer og bidra til å øke arbeidsledigheten på kort sikt, og redusere samlet verdiskapning på lengre sikt.

Over tid bestemmes handlingsrommet i budsjettpolitikken i hovedsak av utviklingen av skattegrunnlagene, bindinger i statsbudsjettets utgifts- og inntektsside fra tidligere vedtak, og av avkastning på kapitalen i Statens pensjonsfond utland. Bruken av oljeinntekter er nå brakt opp på et nivå som ligger over hva som er forsvarlig i et langsiktig perspektiv. Utgiftene innfor en rekke etablerte velferdsordninger er styrt av regelverk som bl.a. innebærer at demografiske endringer slår direkte ut på statsbudsjettets utgiftside. Det betyr at utgiftene til alderspensjonister og uføre vil fortsette å øke kraftig de neste årene slik lover og regelverk nå er utformet. Dersom det ikke er vilje eller flertall til å øke personskattene, avgifter og brukerbetaliner utover dagens nivå, vil veksten i øvrige utgifter på statsbudsjettets utgiftside måtte reduseres for å unngå for sterk økning i renter og kronkurs de neste årene. Dette er ingen enkel oppgave. Det vil heller ikke være lett å foreta reduksjoner i pensjoner og sosiale ytelser. Derfor vil eventuelle innstramninger i statsbudsjettets utgiftside trolig også ramme kommunesektoren siden kommunesektoren utgjør en betydelig del av offentlig sektor.

2.2 Utfordringer for Bodø kommune

Utviklinga av finanskrisen i andre halvår i 2008 førte til økte lånerenter for kommunene og fall i aksjekurser og verdiene på fastrentepapirer. Sammen med svak skatteinntang de siste månedene bidro det til underskudd i regnskapet for 2008. Det var ventet at fall i samlet verdiskapning og økt arbeidsledighet utover i 2009 også ville redusere veksten i kommunens skatteinntekter vesentlig i 2009 sammenliknet med vedtatt budsjett.

Regjeringens tiltak har imidlertid bidratt til at Bodø samfunnet bare i begrenset grad har blitt påvirket negativt av finanskrisen og konjunkturtilbakegangen som følge av finanskrisen. Offentlig sektor står for en relativt stor del av sysselsettinga i Bodø. Store deler av næringslivet er dessuten avhengig av husholdningenes kjøpekraft og av etterspørselen etter varer og tjenester fra statlige etater, fylkeskommunen og kommunen. Trolig er det relativt få som har redusert forbruket av frykt for å bli arbeidsledig. Aktivitetsnivået har generelt lagt relativt høyt. Trolig var det bare de første månedene at bygg og anlegg merket fall i ordretilgangen.

Når to måneder av året gjenstår, ser det ut til at kommunens skatteinntekter vil bli ca 12-15 mill kr lavere enn skatteanslaget i budsjett 2009. I januar ble skatteinntektene med bakgrunn i regjeringens tiltakspakke overfor kommunene anslått til å svikte med 50 mill kr. Et eventuelt regnskapsmessig underskudd i 2009 vil primært være forårsaket av overskridelser på driftsbudsjettene og ikke av sviktende inntekter. Det er således kostnadsvekst og utgiftspress som er den største utfordringen for kommunen.

Kommunens budsjetter for de neste årene preges av et høyt aktivitetsnivå. Alle kjente inntekter er tatt i bruk til å finansiere løpende drift, og til å dekke renter og avdrag på gjeld. Kommunen har ingen reserver til å møte uforutsette hendelser utover de fondsavsetninger som er foretatt med bakgrunn i tidligere års overskudd. Investeringsaktiviteten er høy og vil, hvis den videreføres, medføre at lånegjelden fortsetter å øke. Utgiftene til både drift og investeringer er allerede, et år etter at finanskrisen rammet Norge, på nytt under press som følge av et høyt aktivitetsnivå lokalt.

Skatt og rammetilskuddene vil de neste årene kunne øke som følge av forventet befolkningsvekst og nye skatteyttere. Det er imidlertid få tegn som tyder på at det nå er ledig kapasitet i arbeidsmarkedet lokalt, og at sysselsettingen i Bodø dermed vil øke mer en den generelle veksten etter hvert som konjunktorene tar seg opp. For 2010 vil lave renter i 2009 og 2010 gi et positivt bidrag til økte skatter, slik som antydnet i Nasjonalbudsjettet. Etter hvert som konjunktorene tar seg opp og rentene øker til et mer normalt nivå på 5-6 %, vil også renteøkningen bidra til å dempe veksten i kommunens skattegrunnlag. Økt opplåning fra husholdningene i 2009 og 2010, som en

følge av lav rente og forventninger om fortsatt god reallønnsvekst, vil også føre til at fradragspostene øker og dermed dempe veksten i kommunens skattefundament på sikt.

De varslede innstramminger i offentlige budsjetter vil for det første kunne føre til lavere direkte vekst i skatter og rammetilskudd, for eksempel ved at det kommunale skatteøret reduseres. Fordi offentlig sektor utgjør en relativt stor del av det samlede arbeidslivet i Bodø, vil innstramming i offentlige budsjetter påvirke kommunens inntekter i negativ retning både direkte og indirekte. Utsiktene for de nærmeste årene tilsier derfor at både veksten i driftsutgifter og investeringer bør reduseres for at kommunen skal kunne holde kontroll over egen økonomi.

Ved inngangen til 2009 var det ventet at finanskrisen ville gjøre det lettere for kommunen å rekruttere medarbeidere til fagområder der kommunen konkurrerer med privat sektor. Det ser ikke ut til å være tilfelle. Mangel på tilgang på ny ingeniørkompetanse er merkbar, og kan også føre til at kommunens investeringsaktivitet må dempes i forhold til de planer som foreligger. Finanskrisen ser derfor ikke ut til å redusere de utfordringer kommunens står overfor i arbeidsmarkedet, verken på kort eller lang sikt. Kommunen vil fortsatt stå overfor betydelige utfordringer med å rekruttere nye kompetente medarbeidere de kommende årene i takt med endrede brukerbehov og endringene i alderssammensettingen blant ansatte.

2.3 Statsbudsjettet for 2010

I det følgende gir vi en kort oppsummering av de viktigste forhold i regjeringens forslag til statsbudsjett som har konsekvens for kommunen. Regjeringen legger opp til reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 8,0 mrd kr i 2010, eller 2,60 %. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i revidert nasjonalbudsjett 2009. Av denne veksten kommer 4,2 mrd kr i frie inntekter, jfr tabell under.

Frie inntekter	4,20
Øremerkede overføringer	2,80
Forsterket opplæring m.m.	0,70
Gebyrinntekter	0,20
Samlede inntekter	8,00

Veksten i de frie inntektene skal i hovedsak gå til:

- Merutgifter knyttet til den demografiske utviklingen for kommunesektoren anslått til 1,5 mrd kr.
- Flere årsverk innenfor pleie og omsorg og nytt mål om 12 000 nye årsverk fra 2008 til 2015.
- Økning av undervisningstimetallet med en uketimer og åtte timer gratis leksehjelp i SFO på 1. – 4. trinnet. 235,8 mill kr er lagt inn i 2010.
- På barnetrinnet i grunnskolen er det fra skoleåret 2009/2010 innført to timer fysisk aktivitet, dette blir kompensert med 68,9 mill kr i 2010.
- I 2009 ble det frigjort 430 mill kr til å finansiere tidlig innsats i norsk/samisk og matematikk på 1-4 trinnet fra høsten 2009. I 2010 kompenseres kommunene med 620,6 mill kr.
- Det skal fremdeles være midler til frukt og grønt i skolene.
- Styrking av samhandlingsreformen med 230 mill kr.
- Legge til rette for en styrking av barnevernet med 400 årsverk.

De øremerkede overføringene øker med 2,8 mrd kr, der det meste går til barnehagesektoren i form av økt tilskudd og til volumvekst for ressurskrevende tjenester.

Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren for personlige skattytere holdes uendret fra 2009 på 12,80 % i 2010. Selv med uendret skattøre anslås det relativt god vekst i skatt på inntekt og formue på 5,7 % for kommuneforvaltningen fra 2009 til 2010, fordelt med 5,9 % vekst for kommunene og 4,7 % vekst for fylkeskommunene. Den sterkere veksten for kommunene enn for fylkeskommunene skyldes at deler av økningen i de kommunale skattørene i opplegget for 2009 og avvikling av kommunal selskapskatt, først virker inn på skatteinntektene i 2010. Videre anslås den

sterke rentenedgangen i 2009 å trekke opp veksten i kommunesektorens skatteinntekter med et etterslep i 2010.

Barnehage

Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass. Regjeringen vil at alle skal få et barnehagetilbud med høy kvalitet til lav pris. Regjeringen vil videreføre maksimalgrensen for foreldrebetalingen nominelt inntil prisen er redusert til kr 1 750 (2005-kr) per måned. Maksimalprisen blir derfor i 2010 som i 2009, kr 2 330 per måned og kr 25 630 på årsbasis for en heltidsplass. Kunnskapsdepartementet foreslår å bevilge om lag 203,5 mill kr til dette formålet i 2010. I statsbudsjettet for 2010 er det lagt til rette for etablering av totalt om lag 7 200 nye barnehageplasser i lokaler som kan være permanent eller midlertidig. Dette måltallet svarer til forventet økning i etterspørselen ved å føre videre maksimalprisen på foreldrebetalingen på samme nominelle nivå som i 2009 (1 500 plasser) og økning i barnehageutbyggingen som følge av befolkningsøkning (5 700 plasser). En regner med at disse plassene skal gi rom til 5 500 flere barn. Totalt foreslår regjeringen 463,5 mill kr til utbygging og drift av nye barnehageplasser.

Grunnskole

I statsbudsjettet for 2010 foreslår regjeringen å utvide undervisningstimetallet for 1. til 7. trinn med én uketime fra høsten 2010. Utvidelsen av antall undervisningstimer vil være et tiltak for å sikre elevene bedre læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter. For å bidra til bedre læring gjennom tidlig innsats, vil regjeringen også innføre et tilbud om åtte timer gratis leksehjelp fordelt på 1. til 4. trinn. Dette vil være et målrettet tiltak for elever og foreldre som ønsker ekstra støtte i opplæringen. Regjeringen foreslår å bevilge 241 mill kr til å utvide undervisningstimetallet og til gratis leksehjelp. Av dette blir 235,8 mill kr lagt inn i rammetilskuddet til kommunene. På barnetrinnet i grunnskolen er det fra skoleåret 2009/2010 innført to timer fysisk aktivitet. I budsjettet for 2010 kompenseres kommunene for merutgiftene ved økning i rammetilskuddet i 2010 på om lag 68,9 mill kr. I 2009 ble det frigjort 430 mill kr til tidlig innsats i norsk/samisk og matematikk på 1. til 4. trinn fra høsten 2009. I budsjettet for 2010 kompenseres kommunene for merutgiftene ved økning i rammetilskuddet i 2010 på om lag 620,6 mill kr.

Bolig

1. juli 2009 ble det innført et nytt regelverk for den statlige bostøtten. Den nye bostøtten medfører innsparinger på kommunenes sosialhjelpsbudsjetter og kommunale bostøtteordninger på om lag 30 % av kostnaden. Som i statsbudsjettet for 2009, vil det også i budsjettet for 2010 foretas uttrekk fra rammetilskuddet til kommunen. Av en samlet kostnadsøkning på 500 mill kr dekkes 150 mill kr ved uttrekk fra rammetilskuddet.

Fysioterapi

Stortinget har ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2008–2009) for Helse- og omsorgsdepartementet, jfr Innst. S. nr. 11 (2008–2009), sluttet seg til at kommunenes finansieringsansvar for den avtalebaserte fysioterapitjenesten skal økes. Denne endringen vil gi et større samsvar mellom oppgaveansvar og finansieringsansvar for den avtalebaserte fysioterapitjenesten. De kommunale driftstilskuddenes andel av fysioterapeutenes inntekt og omsetning, skal samlet sett økes på bekostning av refusjonstakstene fra trygden. Omleggingen skal være provenynøytral for staten og kommunene samlet, og det skal overføres midler fra folketrygden til kommunene. Kommunene vil i 2010 og 2011 få overført midler som dekker merutgifter ved at driftstilskudd økes på grunn av denne omleggingen. Ved takstforhandlingene mellom staten, KS og Norsk Fysioterapeutforbund våren 2009, ble det fastsatt at 25 % av omleggingen skulle foretas avtaleåret 2009/2010. Dette utgjør 110,7 mill kr for hele 2010. Disse midlene vil bli fordelt etter antall årsverk for avtalefysioterapeuter i kommunene, hentet fra KOSTRA-rapporteringen publisert juni 2009. Fra og med 2012 fordeles midlene etter helsenøkkelen i kommunenes rammetilskudd. Fra avtaleåret 2010/2011 skal omleggingen videreføres, og det vil bli overført ytterligere midler fra folketrygden til kommunene for annet halvår 2010. Dette vil regjeringen komme tilbake til.

Omsorg

Regjeringen foreslår en styrking av midler til oppfølging av samhandlingsreformen på 273 mill kr i 2010, herunder 240 mill kr til forebyggende helsetjenester og 33 mill kr til forskning. I tillegg foreslås det å videreføre 96 mill kr til samhandlingstiltak fra 2009. Samlet foreslås det bevilget 369 mill kr til samhandlingstiltak i 2010. Den foreslåtte styrkingen av forebyggende helsetjenester inneholder 230 mill kr i styrking av de frie inntektene til kommunene på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Målsetningen er å benytte og videreutvikle dokumenterte tiltak, som bidrar til å forebygge risiko for funksjonstap og som påvirker individets egenmestring og reduserer risikoen for sykdomsutvikling. Midlene skal også nyttes til oppbygging av systemer i kommunene som gir oversikt over helsetilstanden samt faktorer som påvirker helsen. Det forutsettes at kommunene forankrer forebyggingsinnsatsen i kommunale planer.

Rentekompensasjon for skoleanlegg

Ordningen ble i statsbudsjettet for 2009 utvidet med sikte på en investeringsramme på 15 mrd kr fordelt over åtte år. 3 mrd kr av rammen ble faset inn i 2009. Regjeringen foreslår at ytterligere 2 mrd kr av rammen fases inn i 2010, jf. forslag til romertallsvedtak VI. Provenyeffekten av dette er på 28 mill kr. Det foreslås en samlet bevilgning for posten på 485,3 mill kr i 2010. Bevilgningen går til å dekke renteutgifter knyttet til investeringsrammen på 15 mrd kr som ble gitt i perioden 2002–2007, samt renteutgifter knyttet til de nye investeringsrammene for 2009 og 2010.

Ressurskrevende tjenester

Med bakgrunn i den sterke veksten i toppfinansieringstilskuddet de siste årene, økes vekstanslagene for antallet mottakere, og for utgifter per mottaker. I tillegg foreslår regjeringen å øke innslagspunktet noe utover prisstigningen og redusere kompensasjonsgradene fra 85 % til 80 %. Dette gir samlet sett et anslag på vekst i utgiftene på 8,8 % nominelt eller 5,4 % reelt i forhold til faktisk utbetaling i 2009. Det budsjetteres med 4 350 mill kr i 2010, som er en økning på 1 065 mill kr i forhold til saldert budsjett 2009. I 2010 foreslås det at kommunene får kompensert 80 % av egne netto lønnsutgifter utover innslagspunktet på kr 865 000. Tilskuddsordningen gjelder for personer under 67 år. Fylkesmennene er i retningslinjene for fordeling av skjønnstilskuddet for 2010, bedt om å ta hensyn til kommuner som har spesielt høye kostnader knyttet til særlig ressurskrevende tjenester som ikke fanges tilstrekkelig opp gjennom inntektssystemet og toppfinansieringsordningen.

2.4 Befolkningsutvikling

Det er viktig for kommunene å ha en god oversikt over hvordan befolkningsmengden utvikler seg over tid, samt hvordan befolkningen er sammensatt aldersmessig. Kommunens inntekter/utjevninger er basert på folketall. Blant annet påvirkes kommunens skatteinntekter ved endring i befolkningen fra et år til et annet. Flere innbyggere gir som oftest mer skatteinntekter. Kommunens befolkningssammensetning påvirker utgiftsutjevningen, mens inntektsutjevningen påvirkes av antall innbyggere ved årsskifte. Videre gir befolkningsdataene grunnlag for å prioritere hvor ressursene skal settes inn i kommunen.

Ved årsskiftet 2008/2009 var det 46 495 innbyggere i Bodø kommune. Dette tilsvarer en befolkningsvekst på 446 fra året før. Kvartalstallene fra Statistisk sentralbyrå viser at folketallet i Bodø har økt til 46 853 pr 1 juli 2009. Dette er en økning på 358 innbyggere første halvår, hvorav fødselsoverskuddet er på cirka 200 personer, mens netto tilflytting er på cirka 158 personer. Utviklingen i 1 halvår 2009 er noe av det høyeste kommunen har opplevd de siste årene. Kun rekordåret 2004 hadde et høyere halvårstall. Grunnen til de gode tallene for Bodø skyldes:

- Fødselsoverskuddet er det høyeste som er registrert de siste 10 årene. Sammenligner vi med 2008, som ble et rekordår når det gjaldt antall fødsler (672), ligger 2009 an til å bryte grensen på 700 fødsler.
- Dødeligheten er noe lavere 1. halvår 2009, sammenlignet med 2007 og 2008.
- Kommunen har igjen netto tilflytting. Det er spesielt innvandringen fra utlandet som opprettholder tilflyttingen.

I befolkningsprognosen ble oppdatert våren 2009, er det lagt til grunn fortsatt høye fødselstall, økende levealder og en netto tilflytting på 175 personer pr år.

Bodø	F 2009	F 01.07.09	P 2010	P 2011	P 2012	P 2013	Endring 09-13
Alder 0-5	3 633	3 693	3 660	3 702	3 698	3 757	124
Alder 6-15	6 202	6 179	6 172	6 105	6 086	6 043	-159
Alder 16-66	31 645	31 871	31 933	32 269	32 552	32 806	1 161
Alder 67-79	3 475	3 547	3 622	3 733	3 906	4 050	575
Alder 80-89	1 334	1 347	1 353	1 401	1 424	1 465	131
Alder 90 +	206	216	228	230	246	268	62
Sum	46 495	46 853	46 966	47 440	47 913	48 389	1 894

F = Faktisk P = Prognose pr april 2009. Tallene er pr 01.01. det aktuelle året, unntatt kolonnen for 01.07.09. Det er lagt opp til en forventet befolkningsøkning på ca 474 innbyggere pr år i perioden 2009-2013.

Tabellen over viser prognosen fram til 2013, og forventet alderssammensetning. Prognosen er mest usikker for gruppen 0-5 år, da fødselstallene kan variere mye fra år til år, noe som er vanskelig å ta høyde for i en prognose. For eksempel ble det født 565 barn i 2004 og 672 barn i 2008. Vi ser av tabellen over at pr 01.07.09 var folketallet i kommunen på 46 853, mens prognosen for 01.01.10 er på 46 966, noe som gir en vekst på 113 innbyggere i 2. halvår 2009. Snittveksten for 2. halvår de siste 9 årene er på 216, mens den i 2007 var på 234 og 2008 var på 332. Med en forventet økning på 216 innbyggere i 2. halvår, kan årsveksten for 2009 komme opp i hele 574 nye innbyggere, noe som gir en samlet befolkning på 47 069.

En annen interessant sammenligning er hvordan Bodø kommunes befolknings sammensetning er i forhold til landsgjennomsnittet. Dette er forsøkt vist i tabellen under:

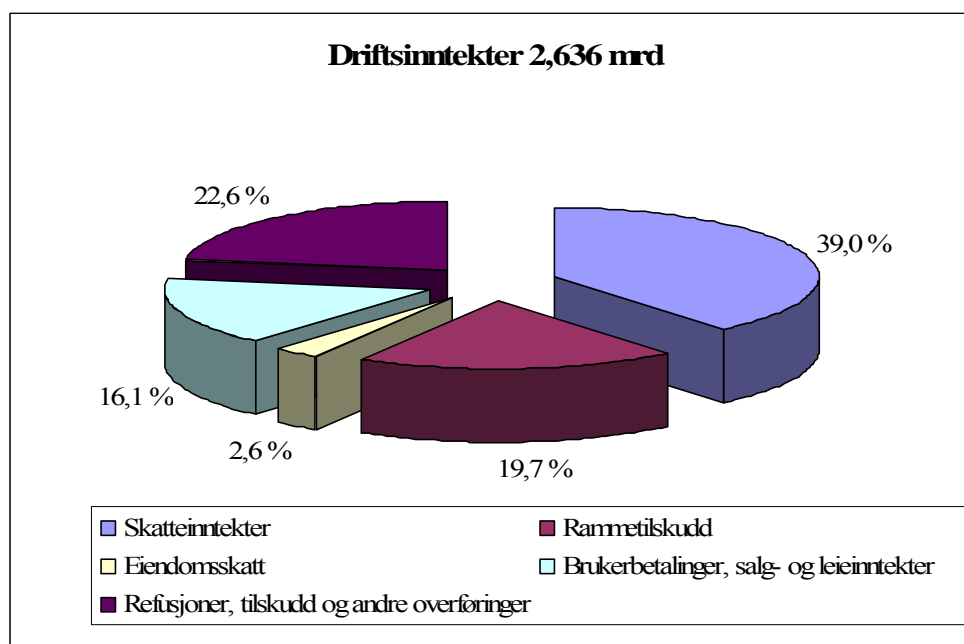
Alder	01.01.05	01.01.09	01.01.13
Alder 0-5	1,0546	1,0491	1,0387
Alder 6-15	1,0643	1,0364	1,0117
Alder 16-66	1,0227	1,0184	1,0147
Alder 67-79	0,8591	0,9035	0,9324
Alder 80-89	0,6694	0,7444	0,8505
Alder 90 +	0,5932	0,6135	0,6673
Sum	0,96 %	0,97 %	0,97 %

I denne tabellen er SSB sin siste prognose (MMMM) for landet benyttet (2013), mens for Bodø kommune er egen prognose benyttet. Landsgjennomsnitt = 1, verdier over 1 betyr at Bodø kommune ligger over, for eksempel 1,0546 betyr at Bodø kommune har 5,46 % flere 0-5 åringer enn landsgjennomsnittet. Motsatt betyr 0,8591 at Bodø kommune har 14,09 % færre 67-79 åringer enn landsgjennomsnittet.

Det som er interessant her er at selv om Bodø kommune har vekst i aldersgruppen 0-5 år, går kommunens andel i retning landsgjennomsnittet ned. Dette betyr at selv om rådmannen i prognosen har lagt inn en forventning om fortsatt høye fødselstall, er antall fødsler høyere på landsbasis. Videre ser man at kommunen har hatt og forventer fortsatt en solid vekst i antall eldre, spesielt i alderen 80-89 år. I 2005 hadde Bodø kommune 33,06 % færre 80-89 åringer enn landsgjennomsnittet, i 2013 forventer kommunen å ha 14,95 % færre 80-89 åringer.

3 Inntekts- og utgiftsberegninger

Kommunens samlede driftsinntekter utgjør for 2010 hele 2,6 mrd kr jfr den økonomiske oversikten i vedlegg 5.

3.1 Skatt og rammetilskudd

De samlede frie inntektene er for 2010 anslått til 226,2 mrd kr på landsbasis. For Bodø kommune betyr dette 1 535 mill kr. Oppgavekorrigerte tall fra departementet viser at dette er en nominell endring på 71,1 mill kr fra 2009. Korrigerer vi for prisstigningen på 3,1 %, tilsvarer det en realøkning på ca 29 mill kr. I Statsbudsjettet for 2010 er rammetilskuddet økt med 1,0 %, og skatt på inntekt og formue med 5,9 % sett i forhold på anslag på regnskap 2009.

Beregningen av skatt og rammetilskudd er komplisert, og har blitt endret i 2009 ihht innstillingen fra Sørheimsutvalget. Dette betyr at rammetilskuddet skal beregnes med befolkningsdata pr 01.07.09. Hensikten med dette var at inntektene til kommunene skulle være mer forutsigbare. Når det gjelder skatt og inntektsutjevningen skal den beregnes basert på befolkningstall pr 01.01.10. En annen faktor som også slår ut på skatteanslaget for den enkelte kommune er det gjennomsnittlige skattenivå i % av landsnivået. For Bodø kommune var dette tallet på 92,7 % i 2007, 88,6 % i 2008 og pr september 2009 ligger det på 91,5 %.

Tall i 1000 kr	Opprinnelig Budsjett 2009	Bodø's anslag på regnskap 2009	Statsbudsjett 2010	Rådmannens forslag 2010	Rådmannens forslag 2011	Rådmannens forslag 2012	Rådmannens forslag 2013
Innbyggertilskudd	438 227	438 227	478 547	478 547	479 438	479 075	479 044
Utgiftsutjevning	-122 045	-122 045	-132 201	-132 201	-127 057	-125 482	-121 876
Overgangsordning	-2 796	-2 796	-1 161	-1 161	-1 161	-1 161	-1 161
Saker utenfor overg. ordn. inkl inndelingstilsk.	19 592	19 592	21 198	21 198	21 198	21 198	21 198
Innbyggertilskudd med utjevning	332 978	332 978	366 383	366 383	372 417	373 630	377 206
NN-tilskudd	70 133	70 133	72 997	72 997	73 559	74 481	75 223
Skjønn	35 479	35 479	42 510	42 510	42 510	42 510	42 510
tiltaks pakken	0	25 325	0	0	0	0	0
Inntektsutjevning	27 013	31 050	63 339	37 251	39 218	43 904	49 320
Rammetilskudd	465 603	494 965	545 229	519 141	527 705	534 525	544 259
Skatteanslag	986 722	973 000	990 618	1 028 000	1 069 120	1 111 885	1 156 360
Totalt skatt og rammetilskudd	1 452 300	1 468 000	1 535 800	1 547 100	1 596 800	1 646 400	1 700 600

Lagt inn en forventning på 4,5 % vekst i nasjonale skatter, og 4 % vekst lokalt i perioden 2010-2013.

Egen skatteprognose er beregnet med følgende forutsetninger gitt i statsbudsjettet:

- Årslønnsveksten forventes å bli på 3,5 % i 2010.
- De korte rentene forventes å øke med 0,5- 0,75 prosentpoeng innen utgangen av 2010.
- Nedre grense for å betale trygdeavgift blir på kr 39 600.
- Klassefradraget settes til kr 42 210 for klasse 1 og kr 84 420 for klasse 2.
- Minstefradragets øvre grense (lønnsinntekt) kr 72 800 som er en økning på 3,5 % fra 2009.
- Minstefradragets øvre grense (pensjonsinntekt) kr 60 950 som er en økning på 3,5 % fra 2009.
- Fradrag for innbetalt fagforeningskontingent økes til kr 3 660.
- Innslagspunktet for formueskatt til stat og kommune øker fra kr 470 000 til kr 700 000 i 2010.
- Foreldrebetaling forblir uendret (kr 25 000/15 000).
- Innslagspunktet for toppskatt øker med 3,5 %.
- Det kommunale skatteøret settes til 12,80 % som i fjor.
- Det er forutsatt at formuesveksten fortsetter med samme styrke inn i 2010.

Rådmannens forslag er justert noe i forhold til tabell hentet fra statsbudsjettet (grønt hefte). Årsaken er at grunnlagsdata er oppdatert fra sentralt hold i ettertid med befolkningsdata pr 01.07.09, og at vi har utarbeidet egen skatteprognose, der bla kommunen forventer å havne på et gjennomsnittlig skattenivå på 91,7% av landsnivået i 2010.

Momskompensasjon for investeringer

For budsjett- og regnskapsåret 2010 skal minimum 20 % av merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer overføres til investeringsregnskapet. For 2011 skal minimum 40 % overføres, for 2012 minimum 60 % og for 2013 minimum 80 %. Fra og med budsjettåret 2014 skal merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer i sin helhet regnes som inntekter knyttet til investeringsprosjekter og føres i investeringsregnskapet. Bodø kommune skal i kommende økonomiplanperiode investere stort i Kulturkvartalet. Rådmannen vil derfor isolere prosjektet for seg selv, og legge opp til at all merverdiavgift som føres på prosjektet blir ført i investeringsregnskapet allerede fra 2011. For 2010 benyttes 20 %. Dette for at ikke utbyggingen skal komme inn i driftregnskapet som et forstyrrende element. Alle de resterende investeringsprosjektene i investeringsplanen for 2010-2013 følger vanlig opptrappingsplan når det gjelder overgangsreglene for merverdiavgiftskompensasjon.

3.2 Øvrige driftsinntekter

Eiendomsskatt

I 2010 budsjetteres det med en samlet eiendomsskatt på 68,5 mill kr. Dette er en økning på 1 mill kr sammenlignet med 2009. Økningen begrunnes med generell vekst i antall boliger.

Brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter

I de 3 påfølgende tabellene er 2009 oppgitt i reelle priser dvs prisjustert opp til 2010 priser.

Brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter	2009	2010
VAR- avgifter	123,8 mill. kr	124,5 mill. kr
Tilknytningavgifter for vann og avløp	4,6 mill. kr	5,1 mill. kr
Leieinntekter kommunale boliger	57,1 mill. kr	58,3 mill. kr
Pasientbetaling	42,8 mill. kr	48,4 mill. kr
Foreldrebetaling (SFO/barnshager)	54,9 mill. kr	53,3 mill. kr
Salgsinntekt diverse	109,3 mill. kr	111,5 mill. kr
Diverse utleie	0,6 mill. kr	0,7 mill. kr
Festeavgifter	2,6 mill. kr	2,5 mill. kr
Billettinntekter	0,3 mill. kr	0,4 mill. kr
Gebyrer landbruk, byggesak m.m.	14,6 mill. kr	15,1 mill. kr
Rest	5,8 mill. kr	5,8 mill. kr
Sum brukerbetalinger	416,5 mill. kr	425,7 mill. kr

Rådmannen legger opp til en reell økning i brukerbetalingene på 9 mill kr fra 2009 til 2010. Det er lagt opp til en økning i pasientbetalinger på 5,6 mill kr som er hovedforklaringen på denne økningen.

Refusjoner, tilskudd og andre overføringer

Rådmannen legger opp til en reell økning i refusjoner med mer på 30,5 mill kr fra 2009 til 2010. Det er i hovedsak refusjoner fra staten som står for denne økningen.

Refusjoner, tilskudd og andre overføringer	2009	2010
Fra trygdeetaten	54,5 mill. kr	62,6 mill. kr
Fra staten	480,7 mill. kr	505,1 mill. kr
Fra fylkeskommunen	7,0 mill. kr	5,0 mill. kr
Fra andre kommuner	5,1 mill. kr	4,8 mill. kr
Fra andre aktører	16,7 mill. kr	17,0 mill. kr
Sum refusjoner, tilskudd og andre overføringer	564,0 mill. kr	594,4 mill. kr

Tabellen over viser at nesten 85 % av alle refusjoner, tilskudd og andre overføringer kommunen mottar i 2010 kommer fra staten.

Statstilskudd	2009	2010
Tilskudd private barnehager	113,5 mill. kr	115,1 mill. kr
Tilskudd kommunale barnehager	97,5 mill. kr	99,4 mill. kr
Tilskudd til kapitalkostnader skoler R-97	3,6 mill. kr	3,4 mill. kr
Oppstartstilskudd/kompensasjonstilskudd	25,2 mill. kr	12,9 mill. kr
Refusjoner fra staten (bla moms)	145,0 mill. kr	155,9 mill. kr
Tilskudd flykning/barnehager	86,1 mill. kr	109,2 mill. kr
Andre overføringer/tilskudd	9,6 mill. kr	9,2 mill. kr
Sum Statstilskudd	480,7 mill. kr	505,1 mill. kr

Kompensasjonstilskudd. Kompensasjonstilskudd vedrørende grunnskolereformen er budsjettert med 3,4 mill kr etter oppgave fra utdanningsdirektoratet. Rentekompensasjon for eksisterende skolebygg er satt til kr 2 484 800. Kompensasjonstilskudd til HS-bygg, omsorgsboliger og kirkebygg er på kr 10 390 500. Grunnlaget er godkjente bygg pr høst 2009 og er i tråd med Husbankens beregninger høsten 2009. Det er ikke lagt inn økning som følge av at nye prosjekt kan bli godkjent.

Refusjoner fra staten. Denne posten består bla av momskompensasjon. Da ordningen ble innført i 2004, ble kommunen trukket ca 70 mill kr i rammetilskuddet. Momskompensasjonen i forbindelse med driften er økt med 5,2 mill og investeringer er økt med 11,5 mill kr fra opprinnelig budsjett 2009 til 2010 som følge av økt investeringsnivå.

3.3 Finansforvaltning

Finansforvaltning utøves ihht det vedtatte finansreglementet til Bodø kommune og forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning. Uroligheter i finansmarkedet avtar, men det er fortsatt usikkert hvordan renten vil utvikle seg i tiden fremover. Kommunen bruker informasjon fra Pengepolitisk rapport som utgis av Norges bank for å finne rentesatser til budsjettet. Siste Pengepolitisk rapport, utgitt oktober 09, viser følgende rentebane for kommende fire år:

2010: 3,5 %, 2011:4,5 %, 2012:5,25 % og 2013: 5,25 %.

Disse satsene er også lagt inn i grunnlag for beregning av alle finansinntekter og lånekostnader. På fastrenteavtalene er det brukt faktisk rentenivå.

Langsiktig gjeld og rentefølsomhet

Langsiktig gjeld har økt fra 2,5 mrd ved utgangen av 2008 til 2,6 mrd ved utgangen av 2009.

Restgjeld 31.12.2007	Restgjeld 31.12.2008	Restgjeld 31.12.2009	Restgjeld 31.12.2010	Netto økning i perioden 2007-2010
2430,8	2541,9	2614,5	2808,6	377,8

Tabellen over viser at langsiktig gjeld vil være ca 194 mill kr høyere ved utgangen av 2010 enn ved utgangen av 2009. Dette fordi årlig nedbetaling av gjeld er lavere enn årlig låneopptak. Ved utgangen av 2010 vil samlet gjeld være på 2,8 mrd. Av dette er 153 mill kr startlån, 850 mill kr vann- og avløp og 1,75 mrd øvrige investeringer. Rentekostnader for 2010 er noe lavere i forhold til 2009 pga lavere rentenivå. I underkant halvparten av låneporteføljen er på faste rentevilkår, noe som gir mer forutsigbarhet i rentekostnaden. Likevel anses rentefølsomhet å være moderat da porteføljen er av betydelig størrelser. En økning i renten på en halv prosent vil bety økte rentekostnader på ca 8,5 mill kr. Rådmannen foretar fortløpende vurdering av rentevilkår og utsikter i rentemarkedet med tanke på å binde renten.

For 2010 er det planlagt låneopptak på til sammen 370,6 mill kr. Av dette er startlån 30 mill kr, vann- og avløp 86,5 mill kr og øvrige investeringer 254,1 mill kr. For vann og avløp er det beregnet en avdragstid på 35 år, mens for startlån og øvrige investeringer er avdragstiden satt til 20 år. Totale avdragsforpliktelser er beregnet til 196,4 mill kr, mens rentekostnad er beregnet til 124,7 mill kr.

Renteinntekter, plassering og avkastning

Renteinntekter er beregnet til 31,8 mill kr. Dette er 26,5 mill kr lavere enn i 2009. Reduksjon skyldes lavere rentesatser og lavere likviditet. Avkastning på plasseringer er budsjettert til 18,8 mill kr. Rente fra innfordringssystemet EKKO vil trolig være på samme nivå som i fjor og er budsjettert med 1 mill kr. Aksjeutbytte er budsjettert med 40,5 mill kr. Dette fordeler seg med SKS aksjer 29 mill kr, Bodø Energi 10 mill kr, Nordlandsbuss 1 mill kr og grunnfondsbevis Sparebank 1 Nord-Norge 0,5 mill kr. Inntekter fra salg av kvotekraft holdes uendret i forhold til 2009 og er budsjettert med 47,7 mill kr.

3.4 Felleskostnader og avtaler

Felleskostnader omfatter det meste av eksterne avtaler, tilskudd til kommunale foretak, Bodø kirkelige fellesråd og andre selskaper, personalforsikringer, reserver og avsetninger mv. I budsjett 2010 er tre nye avtaler kommet til på fellesområdet. Dette er tilskudd til tros- og livssynssamfunn, husleie vedrørende HMS-tilsyn Salten og tidligere byveterinæren. I statsbudsjett for 2010 er deflator beregnet til 3,1 %, hvorav lønnsvekst utgjør 3,5 % og prisstigning varer 2,4 %. Deflator er forventet å inkludere lønns- og pensjonsøkninger i sin helhet i foretakene og andre selskaper. Ytterligere kompensasjon for lønnsøkninger vil ikke bli gitt. Det er ikke beregnet justering av tilskudd 2010 som følge av momskompensasjonsordningen. Det er tidligere vedtatt av bystyret at momskompensasjonsinntekten skal inntektsføres i foretakenes regnskap, men at eventuelle merinntekter kan medføre redusert kommunalt tilskudd eller tilbakeføres til kommunen i forbindelse med årsregnskapet og disponering av overskudd.

Tilskuddene til de kommunale foretakene og Bodø kirkelige fellesråd er justert slik: Beregningen er basert på tilskudd 2009, fordeling mellom lønn og andre kostnader er gjort i forholdet 65/35, korrigering for redusert pensjonspremie til BKP fra 17,75 % til 13,94 og deretter prisjustering med deflator 3,1 %.

På bakgrunn av disse data fremkommer tabellen nedenfor:

Selskap	Tilskudd 2009	Tilskudd 2010 korr for Pensjon og deflator 3,1 %	Foreslått tilskudd 2010
Team Bodø KF	5 261 600	5 310 600	5 310 600
Bodø Havn KF	277 800	kun deflator	286 400
Bodø Spektrum KF	4 255 900	4 296 600	4 296 600
Bodø kulturhus KF	9 648 000	9 735 900	9 737 900
Bodø kirk. fellesråd	21 130 200	21 327 100	21 327 100
Salten regionråd, netto	947 900	1 076 800	1 076 800
Salten friluftsråd	262 600	289 000	289 000
Torghallen DA	200 000	ingen prisjustering	200 000
Nasjonal tjen.katalog	100 000		112 000
Salten kontr.utv.serv	345 000	egen beregning	359 000
Salten k. revisjon IKS	1 968 000	egen beregning	2 026 000
Salten Brann IKS	30 568 300	egen beregning	37 813 000
Skjerstad ASVO	784 800		808 600
Skjerstad bygn.stiftelse	140 400	140 400	
Tros-og livssyn tilskudd	1 141 300	egen beregning	1 349 300
HMS-tilsyn Salten (tidl byveterinæren)			1 900 000
HMS- tilsyn Salten husleie			270 000

Bodø Spektrum KF. Kommunen yter driftstilskudd til bad og hall. Tilskudd 2010 foreslås til kr 4 296 600 og er beregnet etter malen som er beskrevet ovenfor. Kommunen og foretaket har samme beløp for skolesvømming i budsjett 2009 på kr 1018 000. Rådmannen er kjent med at driftssituasjonen i foretaket er under press, men viderefører likevel kommunens krav om årlig husleie på 2,4 mill kr slik bystyret vedtok i sak 07/31. Etter ny organisering sommeren 2006 drifter Bodø Spektrum KF Bodøhallen, Nordlandshallen og Nordlandsbadet. Alle billettinntekter fra bad og haller går til Bodø Spektrum KF. Det samme gjør alle tilskudd fra kommunen. KF'et skal betale leie til Bodø Spektrum AS for fotballhall og kontorlokaler. Denne leien skal sørge for forsvarlig økonomi i fotballhallen. Det legges ikke opp til overskudd av betydning i Bodø Spektrum AS.

Team Bodø KF. Foreslått driftstilskudd kr 5 310 600 fremkommer etter mal som er beskrevet tidligere.

Bodø kulturhus KF. Tilskudd 2010 er foreslått til kr 9 737 900. I driftstilskuddet er Sinfoniettas gamle tilskudd inkludert med 4 667 900. Foretakets søknad om ny stilling i 2010 ihht strategiplan for Bodø nye kulturhus er ikke imøtekommet.

Bodø havn KF. Foreslått driftstilskudd 2010 på kr 286 400 gjelder kaivedlikehold i Værran.

Salten regionråd. Driftstilskudd 2010 er foreslått til brutto kr 1 642 300 inkludert kr 40 000 til revisjon. Dekning av revisjonsutgifter er ihht avtale inngått i 1992, men har ikke vært budsjettert tidligere. Forslag til driftstilskudd er i tråd med regionrådets budsjett. Tilskuddet fra tidligere år budsjetteres brutto, fordi kommunen fakturerer ut momskompensasjon vedrørende Salten regionråd på kr 525 500 etter regionrådets ønske. I tillegg overføres kr 112 000 til Nasjonal tjenestekatalog og Salten friluftsråd med kr 289 000.

Bredbåndsavtale for Salten-kommunene v/ Salten regionråd. Gjeldende bredbåndsavtale for Salten-kommunene gjelder til 10.06.2010. IKT arbeider med nytt anbudsgrunnlag for å skaffe materiale til bruk i vurderingen om ordningen skal fortsette. Rådmannen foreslår derfor helårsvirkning av gjeldende avtale kr 300 000 som utgift i budsjett 2010.

Salten kontrollutvalgsservice. Tilskuddet som er foreslått er i tråd med vedtak gjort i møte kontrollutvalget 30.09.2009 og er på kr 359 000, da inklusive kr 35 000 til opplæring og driftsutgifter.

Salten kommunerevisjon. Bodø kommunes driftspost er foreslått i samsvar med budsjettvedtak fra Salten kontrollutvalgsservice 30.09.2009 til kr 2 026 000. Dette er en økning på 2,9 % sammenlignet med 2009.

Salten Brann IKS. Bodø kommunes tilskudd er foreslått til kr 37 813 000 i tråd med representantskapets vedtak. Det bemerkes at Salten brann IKS oppgir å ha brukt pensjonssats 18,85 % og at selskapet har økt sin ramme med 4,22 % fra 2008 til 2009 (2,2 mill kr). Det er lagt 1 mill kr til dekning av husleie brannstasjon, samt kontingent til Salten IUA på kr 150 000. Inntekten fra feieavgift er budsjettert med 4,1 mill kr.

Bodø kirkelige fellesråd. Tilskudd 2010 foreslås til kr 21 327 100. Rådmannen har ikke innvilget fellesrådets søknad om dekning av økte driftsmidler. Det presiseres at kirkevergen overfører samlet momskompensasjon fra investeringer tilbake til kommunen i forbindelse med årsoppgjøret. Det vil utgjøre ca 0,5-1 mill kr.

Tilskudd til tros- og livssynssamfunn er budsjettert med kr 1 349 400. Beløpet tilsvarer reell utbetaling til formålet i 2009.

Driftstilskudd til HM- tilsyn Salten settes til 1,9 mill kr.

Driftstilskudd Torghallen AS er budsjettert til 0,2 mill kr som er en videreføring fra 2009.

Forsikringer. Kommunens forsikringsavtale er utlyst til ny konkurranse høsten 2009. Resultat vil foreligge i løpet av desember 2009. Forsikringsselskapene har varslet om økte premier. Personalforsikringen er derfor budsjettert til 5,0 mill kr. For 2009 vil netto utgift på personalforsikringer dvs total premie minus refusjon fra arbeidstakerne, vise en besparelse på ca 2 mill i 2009.

Skjerstad ASVO og Skjerstad Bygningsstiftelse. Bodø kommunes overføring til Skjerstad ASVO AS er foreslått til kr 808 600. Dette er beregnet etter 50 % av statlig sats pr 2.halvår 2009 på kr 124 363, 13 brukere og en forventet prisstigning på 3 %. Å bruke 50 % av statlig sats er fastsatt i vedtak i PS 06/127 som omhandler økning av kommunal sats for medfinansiering. Tilskudd til Skjerstad bygningsstiftelse er foreslått til samme beløp som 2009 kr 140 400. Stiftelsen har ikke fremmet forslag til endringer.

Bodø overformynderi økes ihht avtale som ble reforhandlet høst 2007 med virkning fra 01.01.2008. Dette betyr at honorar til fast formann justeres etter statsbudsjettets lønnsats 3,5 %, mens utgiftsdekningen økes etter statsbudsjettets deflator 3,1 %. Stillingsstørrelsen til fast formann er fastsatt til 35,34 % og forsetter i samme omfang som i 2009. Satsene for timepris honorarer hjelpeverger er økt fra 01.01.2009 til kr 150,- pr time. Det samme gjelder formuesbeløp og inntektsgrense for når kommunen skal dekke honorar til hjelpeverger. Formuesgrensen ble endret fra kr 50 000 til kr 100 000. Utgifter til kjøp av tjenester er derfor økt med kr 250 000. Inntekter fra forvaltningsavgift er økt med kr 40 000.

Bodø kommunale boligstiftelse. Det budsjetteres kr 4 996 000 for 2010 til dekning av differanse mellom driftsinntekter og driftsutgifter i stiftelsen i tråd med leieavtale og budsjett 2010, vedtatt av styret i BKBS den 15.06.09. Rentekostnader i Kommunalbanken er beregnet etter rentesats 3,0 %.

Norsk pasientskadeerstatning. Tilskuddet foreslås til kr 620 000. Tilskuddet er basert på erfaringstall og økt innbyggertall i kommunen.

Avtalefestet pensjon er budsjettert med 13 mill kr i 2010 som er en økning på nesten 2,5 mill kr fra opprinnelig budsjett 2009. Beløpet er stipulert ut fra betalt AFP-premie september 09 og justert for forventet økning.

Overføring til Bodø kommunale pensjonskasse til dekning av aktuarberegning, sikringsordning, pensjonskontoret mv er foreslått til kr 602 000.

Kontingent til KS. Budsjett tall er oppgitt av KS. For 2010 budsjetteres en årlig utgift for arbeidsgiver som er tredelt: KS med kr 1 150 000, FoU med kr 212 340 og arbeidsgivers andel av OU kr 1 411 000. Arbeidsgivers andel er beregnet ut fra kr 409 pr ansatt og antall ansatte 3 450.

Serviceavtaler for Tono, Gramo, Kopinor og Visma Unique økonomisystemer er foreslått til ca 1,6 mill kr. Grunnlag for beregning av de tre førstnevnte er basert på fakturering i 2009, mens Visma økonomi er basert på reelle priser pr september 2009 og deretter prisjustering med 3,1 %.

Pensjonsforeningen. Kontingent etter HTA er foreslått til kr 72 000.

Lønnsavsetning. Budsjettet for 2010 er lagt med korrekt lønn pr 01.01.2010. Det betyr at overheng fra 2009 fullt ut er budsjettert. Lønnsavsetningen sentralt settes til 40 mill kr og skal dekke virkningen av sentrale og lokale lønnsoppgjør i 2010, samt konsekvens av økte rekrutteringskostnader.

3.5 Lønns- og prisforutsetninger

Avdelingene har budsjettert med rett lønn og pensjon, i stedet for å bli kompensert i etterkant. Dermed skal budsjettet være feil for manglende lønnskompensasjon. På denne måten skal også variabel lønn være utarbeidet etter rett grunnlag. Budsjettet er basert på lønnsnivå pr 01.01.10, dvs rett lønnsnivå etter sentral og lokale forhandlinger gjennomført i 2009.

Pensjon er budsjettert med følgende satser:

BKP	13,94 % (17,75 % i 2009)
STP	12,41 % (11,20 % i 2009)
KLP	16,00 % (18,30 % i 2009)

Deflatoren som ble offentlig gjort i høstens statsbudsjett er beregnet slik:

	2010	Vekt
Lønnsvekst	3,5	0,65
Varer/tjenester	2,4	0,35
Deflator	3,1	1,00

Basert på opplysningene i Statsbudsjettet, har vi utarbeidet pristabell for ansvar 1000 til 6899 dvs tjenesteavdelingene med unntak av boligkontoret og VA. Simulering etter nye lønns- og prisforutsetninger skal ikke påføre kommunen et salderingsproblem, det betyr at det forutsettes at vekst i utgifter skal kompenseres av inntektsvekst.

Art	Navn	Sats
10202/10222	Sykefravær over 16 dager	3,5 %
10504:10506	Fosterhjem, støttekontakt og avlastning	3,5 %
11000:12699	Varer og tjenester	2,4 %
12700:14900	Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon, samt overføringer.	3,1 %
16000:17099	Salgsinntekter, brukerbetalinger	3,1 %
17100:17110	Sykepengerefusjoner	3,5 %
17300:18900	Refusjoner og overføringer	3,1 %
Unntak:		
11205	Kjøp av tjeneste i produksjon	3,1 %
11900	Husleie	3,1 %

Rådmannens forslag

11951	Kommunale avgifter	3,9 %
12309	Vedlikehold av uteareal	3,1 %
12600	Renhold	0,0 %
12620	Vaktmestertjenester	0,0 %
12900:12999 17900:17999	Interne overføringer	0,0 %

4 Hovedprioriteringer drift

4.1 Overordnede mål og føringer for økonomiplanen

Følgende overordnede mål legges til grunn for kommunens tjenesteyting:

Bodø kommune skal tilby tjenester av riktig kvalitet

Dette innebærer at vi skal ha:

- fokus på brukermedvirkning og service i hele organisasjonen
- fokus på kultur og omdømmebygging i hele organisasjonen og i forhold til samfunnet
- omstillingsevne og kompetanse slik at vi kan møte endringer i samfunnet
- en effektiv ressursbruk der mest mulig brukes til direkte tjenesteyting
- tjenester som utøves med omsorg og respekt

Bodø kommune skal være en lærende organisasjon med:

- riktig kompetanse og bemanning i forhold til de tjenester som tilbys
- kontinuerlig kompetanseutvikling som sikrer kvalitet i tjenestene
- kontinuerlig evaluering og forbedring av tjenestetilbudet
- myndiggjorte ledere og medarbeidere i forhold til egen arbeidssituasjon og prestasjon

Bodø kommune skal være en langtidfrisk og helsefremmende organisasjon gjennom:

- tydelige mål og et kreativt arbeidsmiljø
- lederskap og medarbeiderskap med gode relasjoner

4.2 Prioriteringer og salderinger i budsjett 2010

Perspektivmeldingen som bystyret behandlet i juni 2009 viser en negativ utvikling i kommunens økonomiske handlefrihet. I hovedsak skyldes dette underskudd og driftsoverheng fra 2008 ved at det i 2008 ble anvendt fondsmidler til å saldere driftsbudsjettet. Opplegget for økonomiplanen og avdelingens planrammer ble derfor redusert slik at budsjettbalansen kunne gjenopprettes i form av et positivt netto driftsresultat. Samlet salderingskrav var på 15 mill kr for 2010, økende til 40 mill kr i 2011, 75 mill kr i 2012 og 130 mill kr i 2013 målt i forhold til 2009 (basis).

Alderssammensetningen endrer kommunens utgiftsbehov. Dette medførte en rammeøkning på 10 mill kr for eldre over 80 år (helse- og sosial), reduksjon på 1,7 for 6-15 år (skole) og en økning på 0,5 mill kr for 0-6 år (helsesøstertjenesten) som er innarbeidet i avdelingens budsjettforslag.

Vedlikehold av bygninger er økt med 2,8 mill kr for tjenestebygg og 2,5 mill kr for boliger. Sistnevnte skal tilsvare husleieøkning.

Tabellen neste side viser prioriteringer og endringer i forslag til driftsbudsjett for 2010.

Som det her framgår, er det i hovedsak gjennomført en budsjettprosess hvor tidligere vedtak fra økonomiplan 2009-2012, perspektivmelding samt tertialrapportene i 2009 er fulgt opp. Utover dette er det foretatt interne flyttinger av budsjettmidler og brutto korrigeringer, dvs tilsvarende utgifts- og inntektsendringer. Statsbudsjettets økninger for skolesektoren er lagt inn slik at målsetting om blant annet økte timer i småtrinnet kan gjennomføres.

Reelle endringer er kun foretatt for helse- og sosialavdelingen, hvor nettorammen er økt med 6,7 mill kr. Dette er etter at avdelingens egne inntekter er gjennomgått og delvis oppjustert på grunn av fakta og delvis ved at satser foreslås økt. Statsbudsjettet øker rammen til fysioterapi, samhandlingsreform samt at fylkesmannen har tildelt skjønnsmidler til sosialtjenesten/NAV. For øvrig er rammeøkningen utelukkende et resultat av avdelingens budsjettarbeid, hvor fordelingsmodell for hjemmetjeneste og institusjoner er gjennomført med blant annet økt grunnbemanning og økte avsetninger til å møte forventet vekst i ordinære og ekstra ressurskrevende brukere i hjemmetjeneste eller institusjon. Forslaget til budsjett er utarbeidet i tett dialog med

virksomhetsledere og tildelingskontor. Rådmannen mener nå at driftsbudsjettet i større grad enn tidligere harmonerer med de konkrete aktivitetsnivå som er forventet innen pleie- og omsorgstjenesten.

	SUM	SA	OK	HS	EI	TA
Budsjett 2009 Utgifter	2 260 351 500	138 120 800	1 048 896 200	746 181 100	98 645 400	228 508 000
Perspektivmeldingen 2009						
Befolkningsendring økt utgift	10 500 000	0	500 000	10 000 000	0	0
Befolkningsendring redusert utgift	-1 700 000	0	-1 700 000	0	0	0
Økt vedlikehold	5 300 000	0	0	0	5 300 000	0
Effektiviseringskrav	-15 501 000	-910 000	-7 451 000	-4 940 000	-660 000	-1 540 000
Tidligere økonomiplaner	1 925 000	-710 000	-80 000	-800 000	300 000	3 215 000
Statsbudsjettet						
Frukt og grønt	82 000	0	82 000	0	0	0
Minoritetspråkkelige elever	174 000	0	174 000	0	0	0
Helårsvirkning tidlig innsats norsk/matematikk	5 324 500	0	5 324 500	0	0	0
Økt timetall og gratis leksehjelp	2 022 900	0	2 022 900	0	0	0
Økt fysisk aktivitet	590 800	0	590 800	0	0	0
Samhandlingsreformen	2 034 000	0	0	2 034 000	0	0
Fysioterapeuter	999 000	0	0	999 000	0	0
Barnevern	1 500 000	0	1 500 000	0	0	0
Sosialhjelp/Nav	5 154 000	0	0	5 154 000	0	0
Generelle korrigeringer						
Lønnsoppgjør 2009	47 938 400	1 985 900	24 880 100	20 043 500	218 000	810 900
Nye pensjonssatser	-25 894 700	-2 329 100	-6 458 600	-15 489 000	-460 000	-1 158 000
Prissimulering	19 437 700	1 411 800	10 637 500	5 763 700	444 400	1 180 300
Flyttinger mellom avdelinger	-860 800	931 900	283 400	-2 940 100	413 000	451 000
Bruttokorrigeringer	24 266 700	-1 165 900	19 059 600	14 657 000	-1 110 900	-7 173 100
Foreslåtte endringer						
T1: Sivilforsvar	400 000	0	0	0	0	400 000
T1/T2: Microsoftlisenser	2 200 000	2 200 000	0	0	0	0
T1: Økte stillinger	2 625 700	0	0	2 625 700	0	0
T1: Driftsavtale fysioterapeuter	600 000	0	0	600 000	0	0
Overføring fra VA adm kostnader	-1 250 000	0	0	0	0	-1 250 000
Godtgjørelse politikere	725 000	725 000	0	0	0	0
Fullfinansiering tungebrukere institusjon	4 000 000	0	0	4 000 000	0	0
Økt grunnbemanning institusjoner	2 700 000	0	0	2 700 000	0	0
Budsjett 2010	2 355 644 700	140 260 400	1 098 261 400	790 588 900	103 089 900	223 444 100
Økoplan 2009 Inntekter	788 653 100	8 916 900	405 061 400	126 950 500	72 271 400	175 452 900
Perspektivmeldingen 2009						
Økt inntekt, vedlikehold	2 500 000	0	0	0	2 500 000	0
Generelle korrigeringer						
Bruttokorrigeringer	24 193 800	-1 165 900	18 979 600	14 664 100	-1 110 900	-7 173 100
Tidligere økonomiplaner	515 000	0	-2 700 000	0	0	3 215 000
Økt vertskommunetilskudd	1 988 000	0	1 988 000	0	0	0
Flyttinger mellom avdelinger	787 000	0	0	0	600 000	187 000
Prissimulering	19 576 300	201 200	13 938 700	4 446 300	0	990 100
Budsjett 2010	838 213 200	7 952 200	437 267 700	146 060 900	74 260 500	172 671 900

På utgiftssiden har det ikke blitt prisjustert for renhold/vaktmestertjenester. Dette utgjør ca 0,75 mill kr, som bidrag til saldering. Det er gjennomført en ny beregning av avgiftsgrunnlag for VA sektoren. Dette har medført 1,25 mill kr i økt inntekt for kommunen.

4.2. Handlefrihet i økonomiplanperioden

I perspektivmeldingen lagt fram for bystyret i juni 2009 (PS 09/91) ble det vedtatt å øke kommunens handlefrihet i perioden ved at netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter ble satt til 1 % i 2010, 1,5 % i 2011, 2,25 % i 2012 og 3 % i 2013. Det ble derfor vedtatt et effektiviseringskrav på 15 mill kr i 2010, 40 mill kr i 2011, 75 mill kr i 2012 og 130 mill kr i 2013.

Budsjettforslaget for 2010 er i underkant av perspektivmeldingens målsetning. Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter ligger på 0 %, sammenliknet med rådmannens mål på 1 %.

Økonomiske oversikter

	Budsjett 2010	ØP 2011	ØP 2012	ØP 2013
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	101 697	105 256	108 940	112 753
Andre salgs- og leieinntekter	323 848	335 183	346 914	359 056
Overføringer med krav til motytelse	365 997	378 807	392 065	405 788
Rammetilskudd	519 100	549 046	564 149	587 248
Andre statlige overføringer	224 296	232 146	240 271	248 680
<i>Fjerne investeringsmomsen</i>	0	-18 699	-35 498	-43 802
<i>Økning driftsmoms</i>	0	2 000	4 000	6 000
Andre overføringer	4 149	4 149	4 149	4 149
Skatt på inntekt og formue	1 028 000	1 063 980	1 101 219	1 139 752
Eiendomsskatt	68 500	69 500	70 500	71 500
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	2 635 587	2 721 368	2 796 711	2 891 124
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	1 369 842	1 424 635	1 481 621	1 540 886
Sosiale utgifter	280 296	291 508	303 168	315 295
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	470 735	482 504	494 566	506 930
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	131 943	135 241	138 623	142 088
Overføringer	314 010	325 000	336 375	348 149
Avskrivninger	3 287	3 287	3 287	3 287
Fordelte utgifter	-140 064	-144 966	-150 040	-155 291
<i>Effektiviseringskrav</i>	<i>-15 000</i>	<i>-40 000</i>	<i>-75 000</i>	<i>-130 000</i>
Sum driftsutgifter	2 430 049	2 477 210	2 532 600	2 571 343
Brutto driftsresultat	205 538	244 159	264 110	319 781
Finansinntekter				
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	81 291	82 917	84 575	86 267
<i>Endring rentebane/innestående</i>	0	10 419	10 056	3 653
Mottatte avdrag på utlån	270	270	270	270
Sum eksterne finansinntekter	81 561	93 606	94 901	90 190
Finansutgifter				
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	124 681	124 681	124 681	124 681
Avdragsutgifter	165 602	165 602	165 602	165 602
<i>Endring rentebane/låneopptak</i>	0	20 263	44 603	61 435
Utlån	532	532	532	532
Sum eksterne finansutgifter	290 814	311 077	335 417	352 249
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-209 253	-217 471	-240 516	-262 060
Motpost avskrivninger	3 287	3 287	3 287	3 287
Netto driftsresultat	-428	29 974	26 881	61 009
Mål	26 356	40 821	62 926	86 734
Endring	26 784	10 846	36 045	25 725

Tabellen over viser økonomisk hovedoversikt, basert på perspektivmeldingen fra juni 2009 og oppdatert med forslag til økonomiplan 2010-2013. Vi ser at målsettingen fra perspektivmeldingen blir vanskelig å nå. Målet om 3 % netto driftsresultat tilsvarer 86,7 mill kr i 2013. Vi ser at beregningene over at netto driftsresultat i 2013 er 25,7 mill kr lavere enn ønsket. Dette skyldes økt rentebane/økt låneopptak kombinert med redusert likviditet/renteinntekter. For øvrig er momskompensasjon oppdatert, og nytt lønnsgrunnlag er lagt inn i 2010.

Usikkerhet knyttet til framtidig lønnsoppgjør og eventuell høyere rentebane er ikke lagt inn i analysen over. Det forutsettes at vekst i rammetilskudd kompenseres for økte utgifter som følge av befolkningsendringer og -vekst. Videre forutsettes at statsbudsjettets deflator er tilstrekkelig til å dekke ordinær lønns- og prisutvikling. Disse forutsetningene kan vise seg å være feilaktige dersom eksempelvis utgifts- eller inntektsutjevningene i skatte og rammetilskuddet endres. Tilsvarende vil vekst i øremerkede tilskudd som skjer på bekostning av vekst i de frie inntektene forverre handlefriheten. Perspektivmeldingens vedtak om et effektiviseringsnivå på 130 mill i 2013 sammenlignet med 2009 er en meget ambisiøs målsetning som kanskje må justeres utfra hva som er mulig å få til uten at tjenestenivået reduseres av betydning.

Basert på de 2 foregående tabellene gir dette følgende planrammer for avdelingene i økonomiplanperioden 2010-2013 (2010 priser).

Planrammer budsjett 2010 inklusive endringer. Tall i 1000 kr.				
	2010	2011	2012	2013
Rammeområde 1				
Sentraladministrasjonen	140 260,4	139 760,4	136 650,4	134 350,4
	-7 952,2	-7 952,2	-7 952,2	-7 952,2
	132 308,2	131 808,2	128 698,2	126 398,2
Rammeområde 2				
Oppvekst- og kulturavdelingen	1 098 261,4	1 084 061,4	1 067 061,4	1 038 741,4
	-437 267,7	-437 267,7	-437 267,7	-437 267,7
	660 993,7	646 793,7	629 793,7	601 473,7
Rammeområde 3				
Helse- og sosialavdelingen	790 588,9	792 288,9	831 948,9	823 328,9
	-146 060,9	-146 060,9	-152 060,9	-152 060,9
	644 528,0	646 228,0	679 888,0	671 268,0
Rammeområde 4				
Eiendom	103 089,9	102 239,9	100 939,9	98 739,9
	-74 260,5	-74 260,5	-74 260,5	-74 260,5
	28 829,4	27 979,4	26 679,4	24 479,4
Rammeområde 6				
Teknisk avdeling	223 444,1	224 591,1	226 392,1	227 305,1
	-172 671,9	-176 368,9	-181 719,9	-188 192,9
	50 772,2	48 222,2	44 672,2	39 112,2

5 Administrasjon og fellestjenester

Utvikling driftsrammer:

(i 1000 kr)

	B 2009	ØP 2010	ØP 2011	ØP 2012	ØP 2013	Endr. 09-13 i kr.	Endr. 09-13 i %
Utgifter	138 120	140 260	139 760	136 650	134 350	-3 770	-2,73
Inntekter	8 917	7 952	7 952	7 952	7 952	-965	-10,82
Netto	129 203	132 308	131 808	128 698	126 398	-2 805	-2,17

5.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013

Tjenestemål i perioden 2010-2013

Administrasjon og fellestjenester vil i perioden ha følgende hovedfokus:

- Sammen med ledere sørge for tilstrekkelig arbeidskraft og kompetanse til fremtidens tjenesteyting
- Fortsette utviklingen med en langtidsfrisk og helsefremmende organisasjon
- Sikre et effektivt administrativt støtteapparat som
  - a. gir optimal støtte og veiledning til den tjenesteytende del av organisasjonen slik at tilbudet til brukere og publikum blir best mulig
  - b. videreføre et godt samarbeid med politiske organer gjennom saksbehandling som sikrer et objektivt og profesjonelt grunnlag til politiske beslutninger
  - c. effektuerer politiske beslutninger og bestillinger

Utfordringer i perioden 2010-2013

Den største utfordringen kommunen står overfor er knapphet på arbeidskraft og kompetanse. Dette gjelder for alle sektorer i kommunen og vil være spesielt utfordrende når det gjelder samhandlingsreformen og framtidens eldreomsorg. Bodø kommune må være attraktiv for å kunne rekruttere godt. Det skal fokuseres på tilflytting og unge voksnes preferanser, spesielt unge kvinner. Det skal samarbeides med Bodø i vinden. Dette medfører økt fokus på rekruttering, på kompetansebygging og på å beholde personell i arbeid. Dette skal skje gjennom:

- Gjennomføring av rekrutteringsplan, strategier og tiltak
- Prosjekt redusere uønsket deltid i Bodø kommune
- Lærlingkontorets arbeid med lærlinger
- Gjennomføring av plan for Langtidsfrisk og helsefremmende Bodø kommune
- Gjennomføring av kompetanseplan
- Gjennomføre vedtatt seniorpolitikk
- Utarbeide livsfasepolitikk
- Gjennomføre lønnspolitisk plan
- Identitetsutvikling, etikk og omdømmebygging
- Utarbeide plan for mangfold, likestilling og integrering

Kommunen ønsker å fortsette utviklingen av en langtidsfrisk og helsefremmende organisasjon ved å fokusere på:

- Å utvikle en bevisst organisasjon med tydelige mål og omforent verdigrunnlag. Dette skal gjøres gjennom budsjettarbeid, arbeid med lederavtaler og medarbeidersamtaler
- Utvikle gode arbeidsmiljøer som preges av nærvær, takhøyde, tillit, omsorg og respekt
- Utvikling av gode faglige og psykososiale arbeidsmiljøer
- Fremmede ledelse og ledernettverk
- Fremmede og myndiggjorte medarbeidere
- Kvalitetskommuneprogrammet og kvalitet
- Finne friskfaktorene i organisasjonen og forsterke disse
- Redusere sykefravær og uførhet
- Økt intern mobilitet
- Forebygge og håndtere konflikter

Det er en målsetting at medarbeiderne skal være stolt over å jobbe i Bodø kommune. Arbeidsglede, anerkjennelse og positiv kulturutvikling skal vektlegges. Kvalitet, omsorg og respekt skal kjennetegne vår kontakt med brukere, samarbeidspartnere og det interne liv i Bodø kommune.

For å sikre at publikum og den tjenesteytende virksomheten i Bodø kommune får nødvendig støtte fra et effektivt støtteapparat skal følgene ha fokus:

- Systemer som gir total personell- og ressursoversikt for ressursstyring på tvers i kommunen
- Team på personal som har organisasjonsjobbing som hovedfokus
- Det administrative støtteapparat ses under ett slik at det kan innføres organisasjonsutviklingstiltak kombinert med effektiv bruk av IKT som gir effektiviseringsgevinst
- Det skal tilbys kvalitetsmessig bedre og mer effektive tjenester ut mot publikum og næringsliv ved å ta i bruk elektroniske "24/7-løsninger" på kommunens portal (www.bodo.kommune.no) parallelt, skal kommunen internt justere sine arbeidsprosesser i fagmiljøene slik at kommunen internt kan oppnå økonomiske og kvalitative gevinster
- Nytt kvalitetssystem Kvalitetslosen implementeres i 2010. Kvalitetslosen skal sikre bedre internkontroll, bedre kvalitet og HMS

5.2 Budsjettramme 2010

Bevilgning i 2010 foreslås økt med 2,9 mill kr. Av dette er 2,2 mill kr anvendt til dekning av lisenskostnader til Microsoft (jfr PS 09/92 og PS 09/131) og 0,7 mill kr foreslås brukt til å dekke økt godtgjøring til folkevalgte. Fire administrative stillinger er trukket inn fra hhv servicekontor, IKT, personalkontoret og kemner. Totale driftskostnader er endret fra 138,1 mill kr til 140 mill kr, mens driftsinntektene er redusert fra 8,9 mill kr til 7,7 mill kr for sentraladministrasjon totalt sett. Tabellen under viser hvordan bevilgningen er fordelt på kontorer og endring i forhold til tidligere år. Endring under rådmann skyldes intern overføring mellom to ansvarsområder. Lønn og regnskap har avgitt en stilling til økonomikontoret. Kemner har redusert antall stillinger. Endring under område politikk skyldes i at 0,7 mill kr fra formannskapets disposisjonskonto er samlet med opplæring og kultur jfr PS 09/112. I tillegg er valgbudsjett tatt ut (1 mill kr). Personalkontoret øker budsjett pga bevilgningen til prosjekt Freskt Bodø og flytting av annonsebudsjet fra Helse- og sosialavdelingen. Arkivet øker budsjett pga økt bevilgning til kontingent til Arkivet i Nordland og delfinansiering av en stilling.

Brutto driftsutgifter	Regnskap	Budsjett	Budsjett 2010	Nom. endr.	Nom. endr.
<i>(tall i 1.000,-)</i>	2008	2009	i 2010 priser	i kr 09-10	i % 09-10
Fagkontor/tjeneste					
Rådmannen	1 109	5 594	5 028	-566	-10,1
Økonomikontoret	7 983	4 971	5 390	419	8,4
Lønn og regnskapsenheten	16 504	16 300	15 733	-567	-3,5
Innkjøp	2 616	2 514	2 508	-6	-0,2
Kemnerkontoret	13 052	13 703	12 940	-763	-5,6
Politikk	15 092	17 152	16 177	-975	-5,7
<i>Landbruk</i>	<i>5 861</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Personalkontoret	21 229	23 958	25 573	1 615	6,7
Bedriftshelsetjenesten	3 530	4 103	4 002	-101	-2,5
IKT	24 463	25 010	28 053	3 043	12,2
Arkiv	7 609	6 011	6 357	346	5,8
Servicekontoret	18 721	18 803	18 499	-304	-1,6
Sum utgift	137 769	138 119	140 260	2 141	1,6
Sum inntekt	13 836	8 917	7 952	-965	-10,8
Netto utgift	123 933	129 202	132 308	3 106	2,4

Budsjett 2010 er inkludert nye pensjonssatser og prisjustert.

5.3 Tiltak og prioriteringer i 2010

Innsparingskrav for sentraladministrasjon er beregnet til 0,9 mill kr i 2010. Dette er løst ved at hvert kontor er trukket med et beløp på 6000 kr per ansatt. Tabellen under viser hvordan kravet er fordelt på kontor:

<i>Kontor</i>	<i>Beløp</i>
Kemner	133 500
Personalkontoret	133 500
Bedriftshelsetjeneste	30 300
IKT, Beredskap	72 800
Arkivet	60 700
Økonomi, kom advokat, miljøvern mfl	84 900
Lønn- og regnskap	175 900
Innkjøp	24 300
Politikk (adm), lokale utvalg, eldreråd	72 800
Servicekontoret	121 300
Sum	910 000

Kommunen viderefører satsinger for å redusere sykefravær og utvikle en langtidsfrisk og helsefremmende organisasjon. Det er lagt inn 0,2 mill kr til arbeid med prosjektet Freskt Bodø. Hittil er det investert ca 2,5 mill kr i arbeid med sykefraværproblematikken. Videre vil det prioriteres fortsatt arbeid med rekruttering og kompetansebygging, samt tiltak for å beholde personell i arbeid. Lederutviklingsprogrammet og kvalitetskommuneprogrammet fortsetter som før og fremmende ledelse og ledernetverk utvikles ytterligere. Budsjettet til disse formål holdes uendret i forhold til 2009. Det er prioritert flere tiltak i år. Medlemsavgift Arkiv i Nordland er lagt inn (0,4 mill kr). Det er foretatt en vurdering om hvorvidt kommunen kan si opp avtalen, men konklusjon er at det ikke vil være lønnsomt. Videre er det lagt inn finansiering av en ½ stilling ved informasjonsenhet (0,3 mill kr) pga omplassering og delfinansiering av en stilling ved arkivtjenesten (0,15 mill kr). Husleie for Bankbygget er budsjettert opp med 0,6 mill kr til riktig nivå. Dette fordi to nye avtaler som var inngått i 2008 ikke var lagt inn i budsjettgrunnlag 2009. Kemner vil miste ca 0,35 mill kr inntekter i 2010 pga regelendring og manglende oppdrag.

6 Oppvekst- og kulturtjenester

Utvikling driftsrammer:

(i 1000 kr)

	B 2009	ØP 2010	ØP 2011	ØP 2012	ØP 2013	Endr. 09-13 i kr.	Endr. 09-13 i %
Utgifter	1 048 896	1 098 261	1 084 061	1 067 061	1 038 741	-10 155	-0,97
Inntekter	405 061	437 268	437 268	437 268	437 268	32 206	7,95
Netto	643 835	660 994	646 794	629 794	601 474	-42 361	-6,58

6.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013

Tjenestemål i perioden 2010-2013

- Tilby tjenester av høy kvalitet med fokus på resultatoppnåelse, brukertilfredshet, tilgjengelighet og samhandling.
- Tilpasse kapasiteten av lovpålagte tilbud, herunder full barnehagedekning, tilstrekkelig skolekapasitet, tilbud innenfor barnevern, PPT og helsestasjon/skolehelsetjeneste, bibliotek og introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere
- Ha fokus på vesentlige utviklingsfaktorer for barn og unge, som inkluderende og tilpasset opplæring for alle, overgang mellom familiesenter/helsestasjon/barnehage/grunnskole/videregående skole og voksenliv, sosiale forhold, økt medvirkning i utvikling av Bodø-samfunnet og vektlegging av oppvekstilbud i form av uterom i skoler/barnehager, lekeplasser og andre fritidsanlegg.
- Medvirke til gjennomføring av større oppgaver som etablering av familiesenter i alle fem områdene, nødvendige endringer i skolestruktur, møteplasser for barn og unge i de ulike bydeler, kulturstrategiplanen og plan for fysisk aktivitet og naturopplevelser, Bodø som internasjonal by og innhold og realisering av Kulturkvartalet.

Utfordringer i perioden 2010-2013

Perspektivmeldingens målsetting om et forbedret driftsresultat for kommunen medfører at driftsutgiftene gradvis strammes inn, eventuelt at inntektene øker. Det medfører store utfordringer å samtidig opprettholde et godt tjenestetilbud.

I det forebyggende oppvekstarbeidet legges erfaringene fra oppvekstplanperioden til grunn. Det er fortsatt høy fokus på å systematisere og bygge opp tilbud og tiltak som bygger på hovedprinsippene om tidlig og samordnet innsats, lett tilgjengelig hjelp (lavterskeltilbud) og brukervedvirkning. På denne bakgrunn ønsker man å realisere familiesenter i alle fem områdene i byen. Vi ser en tendens til at mange barn har kompliserte diagnoser som krever særlig tilrettelegging og at flere barn og unge plasseres i fosterhjem og institusjoner. Økning av meldinger til barnevernet og økning i tyngre saker er ellers en stor utfordring i oppvekstarbeidet.

Grunnskolen forventer en svak nedgang i elevtall i perioden og driftsrammene er derfor noe redusert. Kommunens utfordring er til en hver tid å ha skolekapasitet og rasjonell struktur som er tilpasset boligbygging og omsetning av boliger i alle bydeler. Samarbeidet med fylkeskommunen for å redusere frafall i videregående skole vil få stor fokus. Det er en utfordring å skape et godt læringsmiljø i alle skolene ut fra de gitte forutsetninger. Mangelfull drenering er et problem i uteområdene til både skoler og barnehager, og det bør derfor gjennomføres en kartlegging av omfang og kostnader knyttet til utbedring av disse.

I skolestruktursaken RS 09/12 til formannskapet er det beskrevet hvordan det de senere år har vært gjennomført reduksjoner i skolebudsjettet uten at det er foretatt strukturelle endringer av betydning. I perioden vil det særlig bli arbeidet med Tverlandet, Hunstad/Mørkved og Sentrum/Saltvern/Rønvik. I tillegg har formannskapet bedt om utredning av en "øyskole" og vurdering av administrativ sammenslåing av skoler der dette er mulig. Beslutninger om dette må tas i 2010, hvis de skal få effekt i 2011. Selv om alle forslagene i struktursaken ble gjennomført, ville det ikke være

nok til oppnå den reduksjon som perspektivmeldingen pålegger. Derfor må det i tillegg arbeides med tiltak som berører bemanningen i skolesektoren fra 2011.

Den individuelle retten til barnehageplass er et minimumskrav, og det må arbeides for at foreldre får barnehageplass etter behov og i nærmiljøet. Høyere fødselstall vil medføre økt etterspørsel etter plasser de nærmeste årene. Fra 1. januar 2011 vil øremerket tilskudd til barnehager inngå i rammeoverføringen og kommunene skal da utarbeide egne forskrifter for overføringer til ikke-kommunale barnehager. Det må derfor arbeides med å utarbeide gode modeller for å sikre likeverdig behandling av private og kommunale barnehager.

For kultursektoren blir årene fremover preget medvirkning i planleggingen av Kulturkvartalet, herunder organisering- og driftsplanlegging. Arbeidet med Bodøs historie og Gårds- og slektshistorien for Skjerstad må sikres økonomisk, slik at ferdigstillelse kan skje etter planen.

Kommunen har innenfor gjeldende avtale en stor utfordring i å tilby boliger for flyktninger som skal førstegangsboettes. Bystyret har vedtatt bosetting av 70 flyktninger pluss familiegjennforente pr år i en fireårsperiode (90 i 2009 og 2010). Dette innebærer behov for ca 60 boliger pr år. Situasjonen krever også økonomiske og personellmessige ressurser til innleie i det private markedet. Etablering av asylmottak i kommunen fører til økende etterspørsel etter kommunale tjenester. Som vertskommune har vi ansvar for lovpålagte oppgaver, og staten gir vertskommunetilskudd som i 2010 ventes å bli ca 2,0 mill kr. Dette brukes til å bygge opp kapasitet gjennom styrking av helsesøstertjenesten, legeressurs, tolketjeneste og bibliotek.

6.2. Budsjettramme 2010

Brutto driftsutgifter (tall i 1.000,-)	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Nom. endr. i kr 09-10	Nom. endr. i % 09-10
Fagkontor/tjeneste					
Fellesadministrasjon	14 800	8 059	7 530	-529	-6,6 %
Barnehage	305 467	309 054	322 476	13 422	4,3 %
Grunnskole	554 803	548 324	569 150	20 826	3,8 %
Barnevern	52 462	44 032	46 625	2 593	5,9 %
Helsesøstertj. og Utekontakt	25 010	23 279	24 424	1 145	4,9 %
Familiesentrene	0	1 621	1 642	21	1,3 %
Flyktningkontor	39 224	47 923	57 864	9 941	20,7 %
Kultur	58 203	56 994	58 843	1 849	3,2 %
Bibliotek	10 308	9 610	9 707	97	1,0 %
Sum utgift	1 060 277	1 048 896	1 098 261	49 365	4,7 %
Sum inntekt	417 656	405 061	437 268	32 207	8,0 %
Netto utgift	642 621	643 835	660 993	17 158	2,7 %

Budsjett 2010 er justert for nye pensjonssatser og prisjustert.

Det er forutsatt styrking av skolebudsjettet med 0,8 mill kr som følge av økte driftskostnader ved nye Bodøsjøen skole. Vedtatte planrammer i henhold til perspektivmeldingen medfører forøvrig en innsparing på 7,5 mill kr for avdelingen samlet. Innsparingen er løst ved at enhetene bidrar med reduksjon forholdsmessig i forhold til bruttobudsjett. I tillegg er det forutsatt at grunnskolene reduserer rammene med 1,7 mill kr på grunn av nedgang i elevtall. Den økonomiske situasjonen tilsier at det i begrenset grad kan settes i gang nye tiltak. Som følge av positiv vekst i fødselstallene får Helsesøstertjenesten økte rammer, noe som gir rom for styrking av jordmortilbudet med inntil 0,6 årsverk. Videre planlegges det å realisere familiesentre i alle bydeler i løpet av 2011. Tiltaket gjennomføres for Rønvik og Tverlandet i 2010 og Alstad og Sentrum i 2011 ved å omgjøre planlagte investeringsmidler til drift.

Avdelingens salderingsprosess er gjennomført etter den strategi som bystyret vedtok i perspektivmeldingen. Tabellen viser tiltak som gjennomføres for oppvekst og kultur.

Tiltak	Sum 2010 (i tusen kr)
Grunnskolene, omfordeling fra mellom-/ungdomstrinnet til småskoletrinnet	5 595
Endret bemanningsnorm i barnehagene	2 195
Kultursektoren: barne- og ungdomsseksjon, tilskudd musikk, friluftsområder, Bratten.	405
Økning med inntil 60 % jordmorstilling	-334
Reduserte kontorutgifter bibliotek, PPT, familiesentrene, administrasjon	137
Flyktningkontoret: økte inntekter, red. tilskudd og kjøp av tjenester/overføringer BVO	340
Barneverntjenesten: strengere bruk av frikjøp og friplasser for barneverntiltak	313
SUM	8 651

Grunnskolenes rammer er redusert med 5,6 mill kr. I statsbudsjettet for 2010 legges det inn midler til såkalt tidlig innsats for småskoletrinnet med 5,3 mill kr og 0,6 mill kr til fysisk aktivitet på mellomtrinnet. Denne tildelingen inngår i effektiviseringen for skoleverket i 2010. Redusert ramme på 1,7 mill kr skyldes nedgang i elevtallet, mens 3,9 mill kr er grunnskolens andel av OK-avdelingens effektiviseringskrav. Når ressursene skal fordeles på skolene, må det som konsekvens av dette foretas en omfordeling fra mellom- og ungdomstrinnet til fordel for småskoletrinnet. Dette for å få til en relativ styrking av småtrinnet i tråd med retningslinjene fra staten.

Barnehagene har i dag en bemanningsnorm på 6,4. I følge vedtektene skal bemanningsnormen være 6 barn over 3 år og 3 barn under 3 år, samtidig som det gis åpning for fleksibilitet. Derfor varierer bemanningen noe i de ulike barnehagene vurdert ut i fra gruppenes sammensetning, lokaler og størrelse og personalets kompetanse. Det er derfor et potensial for økte inntekter ved å ta inn flere barn i noen barnehager. Videre forventes det ei økning i skjønnsmidler mot det som er budsjettert tidligere år. Disse tiltakene gir samlet en effektiviseringsgevinst på 2,2 mill kr.

De øvrige kontorene bidrar med 1,2 mill kr som andel av driftstilpasningen. Det blir strammere drift på barne- og ungdomsseksjonen samt drift og sikring av friluftsområder, uten at dette innebærer reduksjon i tiltak. Videre spares det noe på tilskuddsposter på musikkområdet. For Bratten ventes det lavere vedlikeholdskostnader som følge av innkjøp av ny buss. Bibliotekene får i hovedsak de samme rammene som 2009 ettersom de styrkes med andel av vertskommunetilskuddet og effektiviserer driften ved å håndtere økt publikumsbesøk med de samme rammene som i dag. PPT, fellesadministrasjon og familiesentrene reduserer ytterligere på kontorutgifter og annonsering utover reduksjonen som ligger inne i årets budsjett. Flyktningkontoret reduserer på overføringene til leksehjelp Internasjonalt senter, kjøp av tjenester og overføringer mot Bodø voksenopplæring og tilskudd til innvandrerstyrte aktiviteter. Barnevernet må innføre strengere bruk av frikjøp fritidstilbud og barnehager/SFO for barn i tiltak.

6.3 Tiltak/prioriteringer i 2010

Grunnskole

Statsbudsjettet: Grunnskolen tilføres over 5,3 mill kr gjennom økning i rammetilskuddet til vøreffekten av tidlig innsats gjennom økt læreroppløping i matte og norsktimene på trinn 1-4, og 590 000 kr til vøreffekten av økt fysisk aktivitet på trinn 5-7. Disse gjelder dermed fra skoleåret 2009/10. Fra Skoleåret 2010/11 tilføres litt over 2 mill kr til høsteffekten av 1 undervisningstime mer på trinn 1-7 og 8 timer gratis leksehjelp i SFO for trinn 1-4. Vi vet også at det gjennom Kulturløftet II skal gis stimuleringsstilskudd til Kulturskolen for å gi et kulturtilbud til flere elever, men det er ennå noe usikkert hvilken effekt det gir for Bodø kommune. Basert på KOSTRA-tall har vi fått tilført ca. 250 000 kr mer til skolefrukt og minoritetsspråklige elever.

Ressursfordeling: Bystyresak 09/55 om tilstand og ressursbruk i skolene 2009/10 legger føringer for hvordan ressursene i skolen skal brukes vårhalvåret 2010. Alle skoler får tildelt ressurser etter samme ressurstilodelingsmodell og etter møter med virksomhetslederne. Det registreres et økende

behov for spesialpedagogiske tiltak. I Bystyresak 09/108 konstateres det at omfanget av spesialundervisning i Bodø er for stort.

Utviklingstendenser 2009 – 2014:

Skoleår/elever	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Småtrinns	2384	2371	2362	2404	2400
Mellomtrinns	1884	1844	1797	1805	1799
Ungdomstrinns	1946	1949	1942	1882	1847
Totalt elevtall	6214	6164	6101	6091	6046
Årlig endring	-50	-63	-10	-45	
Årlig endring i %	-0,8 %	-1,0 %	-0,2 %	-0,7 %	
Akk. Endring	-50	-113	-123	-168	
Akk. Endring i %	-0,8 %	-1,8 %	-2,0 %	-2,8 %	

Oversikten baserer seg på SSB's prognose for de årskull som ikke er inne i skolen pr 19.08.09. De årskull som allerede er inne er framskrevet uten at det er lagt til/trukket fra for eventuell tilflytting/raflytting fra eller til andre kommuner. Elevtallene fra St. Eystein er også inkludert med hhv 68, 76, 76, 76 og 76 elever disse skoleårene, hvor økningen er først og fremst til 10 årstrinn . Det forutsettes at det vil begynne ca. like mange på 1. trinn hvert år i perioden som i 2009/10 dvs ca 580. Unntaket er i 2012 hvor det vil begynne ca 620 elever. Fra 2014 vil antallet skolestartere gradvis øke og ligge på godt over 600 elever i årene som kommer.

Variasjonene i årskull på de enkelte skolene vil være store. Det er først og fremst på mellomtrinnet at vi får reduksjoner i elevtallet. I slutten av perioden forventes også redusert elevtall på ungdomstrinnet, mens elevtallet øker noe på småtrinnet. Dette understreker viktigheten av at det satses på 1-10 skoler og at skolene får mulighet til å tilpasse lokalene. Bodø kommune trekkes i statsbudsjettet for 3,2 mill kr for elever som er registrert på St. Eysteins skole 2008/09, uten at vi er i stand til å ta ut en tilsvarende nedskjæring i Bodøs skoler.

Spes.ped.: Organiseringa av PP-tjenesten i Bodø i en nettverksbasert desentralisert modell videreføres. Utvikling av kompetanse i tjenesten sikres gjennom strategisk kompetanseutvikling og oppbygging av likeverdig tilbud i alle nettverkene. Det utvises stor grad av fleksibilitet mht. å bruke kompetanse på tvers av nettverk og skoler. I tillegg ytes også tjenester til Værøy og Røst etter avtale. Ventetiden i PP-tjenesten skal være et minimum, den faglige hjelpa skal være lett tilgjengelig og komme innen rimelig tid. Henvisninger til PP-tjenesten holder seg stabilt. Bystyret vedtok i sak 08/130 å opprette et innsatsteam for grunnskolen. Teamet var på plass januar 2009 og arbeider på alle kommunens grunnskoler. Teamet har tre årsverk, og har i perioden februar til oktober 2009 arbeidet på ulikt nivå i til sammen 35 saker.

Den kulturelle skolesekken (DKS): Alle trinn får ett eller flere tilbud fra DKS. Bevilgningen fra Nordland fylkeskommune ligger på 0,98 mill kr for skoleåret 2009/10. Det er grunn til å tro at bevilgningen for skoleåret 2010/11 vil ligge på samme nivå. Gjennom omdisponering av midler i samsvar med bystyresak 09/58 er nå fast koordinatorstilling økt fra 50 % til 100 %. Kulturskolen vil i 2010 se på muligheten for å legge inn en 20 % fast produsentstilling innenfor den rammen DKS rår over.

Skolebygg: Bodøsjøen skole, byggetrinn 2, påbegynnes og ferdigstilles slik at oppbygging av ungdomstrinnet kan starte høsten 2010. Utviklingen av Saltvern skole skjer innenfor bevilgninger gitt i budsjett og økonomiplan. Tilpasning av byggmassen skjer gjennom en helhetlig plan hvor to av fløyene tas først, og hvor man deretter jobber videre med å få funksjoner tilpasset to skoler til å bli enhetlig. Etter at Saltvern er utbygget og modernisert ihh til tidligere vedtak og bevilgninger, vil den ha nådd sitt maksimum i 2010. Det er derfor nødvendig allerede fra høsten 2010 å se på tiltak

som kan avlaste denne skolen. Modernisering og ombygging av Østbyen er et slikt grep, som samtidig vil gi de tilsatte et atskillig bedre arbeidsmiljø. Vedlikeholdsplan for skolene gjennomføres i tråd med prioriteringer gitt av formannskapet.

Voksenopplæring: Det gis nå norskopplæring 2 x 3 t/u til asylsøkere fra byens to mottak. I 2010 skal det satses videre på å effektivisere opplæringen gjennom bevisstgjøring av elevansvar, foreta sakkyndige pedagogiske vurderinger av norskspråklige og fremmedspråklige voksne, tilby introkurs for flyktningkontoret, etablere helårsdrift og utnytte mulighetene for dette ihht ny arbeidstidsavtale for lærere. I løpet av 2010 vil driften være tilpasset den nye tilskuddsordningen med pr. capita-tilskudd.

Skolefritidsordning: Skoleåret 2009/10 går 1 408 barn (1387 i 2008/09) i 19 kommunale SFO. Fra dette skoleåret er det opprettet SFO for 3 elever på Landego skole. I tillegg er det fortsatt private SFOer på St. Eystein skole og i Bjørneborgen barnehage. Totalantallet er relativt stabilt for hvert år, men antall barn på hver SFO varierer. Sen påmelding i forkant av skolestart og oppsigelse av plasser på våren gir oss store utfordringer mht å få et kompetent og stabilt personale. Ordinær SFO er basert på foreldrebetaling og kommunal bevilgning, mens styrket SFO er basert på kommunal bevilgning.

Kulturskole: Pr 10.08.09 har Kulturskolen ca 1 100 elevplasser inkl elevplasser i samarbeid med grunnskolene. I tillegg selger Kulturskolen tjenester til lag og foreninger tilsvarende 1,5 stillinger. Kulturskolen har et aktivitetsnivå som ikke er tilpasset inntektssiden. Prisene foreslås økt med 5 %. Utfordringen blir å få til økt produksjon av elevtimer innenfor tilgjengelige personalressurser. Kulturskolens prisnivå er fortsatt noe lavt i forhold til sammenlignbare kommuner.

Barnehage

I Bodø fikk alle barn innfridd retten til barnehageplass fra høsten 2008. Utfordringa er foreldrenes forventning om barnehageplass så snart svangerskapspermisjon er over. Pr 20.09.09. har 100 barn som har fylt ett år etter 1. september fått plass. Imidlertid har antall fødsler økt kraftig i 2008 sammenlignet med tidligere år, og det ligger an til minst like stor økning i 2009 slik nedenstående tabell viser. Økningen i fødselstallet merkes ved lengre ventelister, hovedsaklig for barn født sent i 2008 og 2009.

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Antall barn	700	670	610	569	623	576
Barn med plass		482	570	566	608	575
Uten plass		188	40	3	15	1
		72 %	93,5 %	99,5 %	97,5 %	100%

Tallene for 2009 er estimert. Gjennomsnittlig er det født 60 barn pr. måned fra 1. januar til 31. september. Basert på denne utviklingen og prognoser fra helsestasjonene vil det ligge an til 730 barnefødsler i 2009. Det blir derfor viktig å videreføre eksisterende barnehageplasser. Av nye tiltak kan nevnes Miljøbarnehagen AS som erstatning for Rønvik sanitetsforenings barnehage og som utvides med ca. 9 plasser under 3 år. Studentbarnehagen bygger ny barnehage som ferdigstilles høsten 09. Kommunen tilbys å kjøpe Osphaugen barnehage. Samtidig bør det vurderes å søke om permanent godkjenning og fortsatt drift i Innstranden klubbhus og Børsingveien, samt vurdere på nytt kapasitetsutnyttelsen i eksisterende barnehager.

Regjeringa tar sikte på å oppnå en likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager gjennom en opptrappingsplan på 5 år med oppstart 1. august 2010. Minimumskravet til kommunale tilskudd økes fra 85 % til 88 % av det kommunale barnehager får i offentlige tilskudd. Økningen innebærer 3,3 mill kr i økte utbetalinger med dagens nivå og ventes kompensert med økte

skjønnsmidler fra staten. Maksimalgrensa på foreldrebetalingen vil bli videreført på samme nominelle nivå som i 2009. Dette blir kompensert gjennom øremerket statstilskudd.

Fellesadministrasjon

Oppvekstprosjektet er avsluttet, men oppvekstarbeidet videreføres. OK-avdelingen har fortsatt mange delprosjekter med ekstern finansiering, og nye er under planlegging. Sentralt i dette er fortsatt utvikling av organisasjonen med barn og familier i fokus. Det har ført til et tettere samarbeid med HS-avdelingen. Den forebyggende psykologstillingen er flyttet over til fellesadministrasjonen og jobber tverrfaglig. Feiringen av samisk nasjonaldag blir styrket i 2010.

Bystyret har vedtatt oppretting av familiesenter (helsestasjon med åpen barnehage og tilgrensende tilbud) i fem bydeler. Mørkvedmarka er ferdig etablert, Sentrum og Rønvik er under etablering og Tverlandet og Alstad er i planleggingsfasen. Det er i opprinnelig økonomiplan planlagt å investere til sammen 13 mill kr i 2011 til familiesenteretablering. Gjennom å utvide eksisterende helsestasjoner i Moloveien og Alstad, leie nye lokaler på Tverlandet og ferdigstille i Rønvik, kan man redusere investeringene og frigjøre midlene til drift. Dette grepet vil samlet sett redusere låne-/investeringsbehovet med 9 mill kr, frigjøre ca. 0,9 mill kr årlig til drift og ha ferdig etablert alle fem familiesentrene innen 2011 ihht bystyrets intensjoner.

Helsesøstertjeneste og Utekontakt

Jordmødrenes kompetanse gir oss mulighet til å gå tidlig inn ved bekymringer og etablere gode samarbeidsrelasjoner fra før fødselen. Tjenesten anvender metoder og kompetanse som retter seg mot tidlig intervensjon. Dette er et av fokusområdene framover. Nye retningslinjer for veiing og måling fra 2010 vil medføre økt ressursbruk på dette området. Alle barn skal veies etter 7-10 dager, samt følges tettere med målinger og oppfølging av vektproblemer ut grunnskolen. Utfordringen ligger i å opprettholde lovpålagt drift ved økende fødselstall. Budsjettet er styrket som følge av økte fødselstall og vi kommer til å øke jordmortjenestetilbudet med inntil 0,6 årsverk.

Det er også stor aktivitet med utviklingsprosjekter for å utvikle bedre tiltak og kompetanse på en rekke områder, som amming, overvekt hos barn, kvinnelig omskjæring, bedre rutiner i overgangen fra ungdomsskole til videregående skole for å forebygge frafall videregående skole og bidra til bedre ungdomshelse. Helsesøstre i grunnskolen har stor arbeidsmengde og har fått pålagt nye oppgaver fra sentralt hold. Driften i videregående skole må justeres ut fra lav bemanning som ikke kan håndtere pågang og oppgaver. Helsestasjon for ungdom drives godt med høye besøkstall. Flyktninghelsetjenesten og asylmottakene har ressurskrevende brukere, noe som også vises i den øvrige tjenesten når brukerne kommer over til helsestasjoner og skolehelsetjenesten.

Utekontakten bruker 40 % arbeidstid til feltarbeid, hovedsakelig i sentrum. Det legges opp til at Utekontakten kan bistå barnevernet med undersøkelse og tiltak for ungdom. Bankgata skole får skoleåret 2009/10 "skolepakken" som innebærer forebyggende tiltak rettet både mot elever, foreldre og samarbeid med skolen. Øvrige bydeler får ingen målrettede tiltak.

Barneverntjenesten

Barnevernet har hvert av de siste åra hatt om lag 10 % økning i bekymringsmeldinger. Økningen vil mest sannsynlig fortsette også i 2010. Utfordringer for 2010 vil være å unngå nye ventelister i forhold til undersøkelser eller iverksetting av tiltak, prioritere de mest alvorlige sakene og å holde høy standard i oppfølging av barn/unge i hjelpetiltak og av fosterbarn og fosterheimer. Barnevernet vil måtte legge inn økonomisk vurdering av tiltaksbruk og bare i kortest mulig tid bruke kostbare tiltak som beredskapshjem og institusjoner. Det vil være en betydelig utfordring å bringe driften i økonomisk balanse i 2010, særlig med bakgrunn i løpende behov for institusjonsplasseringer. Posten styrkes med 1,5 mill kr i 2010 for å møte denne veksten. Tjenesten vil i 2010 få effektivitetsgevinst fra omorganisering, nytt saksbehandlersystem og bedre IT-teknologi. Vår nye organisasjon vil gjøre at barn og familier slipper å forholde seg til skiftende saksbehandlere, og gi bedre utnyttelse av personalet.

Flyktningkontor

Oppkjøp av ledige forsvarsboliger i 2009 har i noen grad bedret en boligsituasjon som har vært problematisk i mange år. Flyktningkontorets prosjektarbeid med innleie i privatmarkedet har også virket i samme retning. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig for å løse framtidige behov, så også i 2010 er det tatt høyde for investering i øremerkede kommunale boliger. Det vil fortsatt være aktuelt med innleie i privatmarkedet, men når prosjektmidlene fra IMDi tar slutt, vil omfanget bli avhengig av at det frigjøres personellressurs til oppfølging av leieforholdene. Det er fortsatt behov for stor grad av individuell tilrettelegging i Introduksjonsprogrammet, men som følge av nødvendige driftstilpasninger er ledige midler til dette formålet redusert. Ut fra økt oppdragsmengde og erfaringstall har det vært nødvendig med ytterligere styrking av tolketjenesten. Flyktningkontoret har de siste 8 årene hatt midlertidige kontorlokaler i en provisorisk brakke fra 70-tallet. Huset er nå i en slik forfatning at det haster med andre kontorløsninger. Innleie kan være et alternativ, og det er derfor satt av 350 000 kr innenfor budsjettet til eventuell husleieøkning.

Kultur

Barne- og ungdomssekksjonens hovedmålsetning for 2010 er å styrke eksisterende tilbud, innenfor fritidssentrene, ungdomsrådet, kulturkortet og www.ungdomma.no. Dette innebærer at vi må styrke programvaren for videreutvikling av www.ungdomma.no, videreføre planarbeidet med allaktivitetshus på Tverlandet, vurdere tilbudet på Grønnåsen/Alstad og se på organiseringen av ungdomsrådet. Innkjøp av ny Børre Buss i 2009 har løst noen av utfordringene knyttet til sikker busstransport. Imidlertid må også Amanda Buss skiftes ut snarest mulig for å ivareta sikkerheten for passasjerene. Forskuttering av 1,2 mill kr har gjort det mulig å ferdigstille påbegynte delanlegg i Bratten, dette arbeidet vil bli fullført i 2010. Videre er det under etablering et samarbeid med NAV om opprettelse av tilrettelagte ungdomsarbeidsplasser. Dette tiltaket skal ha base i Bratten og regnes å være operativt i løpet av 1 halvår 2010.

Verken Rytmask senter i Bodø eller Regionalt senter for kirkemusikk i Bodø kom inn på Statsbudsjettet for 2009, men KKD har avsatt henholdsvis 3 og 5 mill kr i søknadsmidler til slike tiltak. Begge sentrene har fått tildelt større beløp fra disse for 2009. Det blir også arbeidet med å få det profesjonelle danseensemblet Moving Art inn på statsbudsjettet, noe som vil være avhengig av fast tilskudd fra kommunen. Bodø kommune har i samarbeid med andre sentrale aktører startet et arbeid med å få Bodøkomponisten Fridtjov Anderssen frem fra glemselen. Bodø kommunes andel vil bli finansiert over Kulturkontorets budsjett. Det vil bli satt i gang et arbeid sammen med Bodø kulturskole for å kunne tilby gratis hoveddirigent i 20 % stilling til alle skolekorpene og Bodø Unge Strykere. Dersom dette er ønskelig fra korpene og orkesteret sin side, vil det erstatte tilskuddet de i dag mottar.

Idrettseksjonen har store anleggsmessige utfordringer. Det gjelder blant annet ferdigstillelse av ”Kompaktarena for landsskytterstevnet 2011” og skiløypetrasé og skistadion på Bestemorenga, samt videreføre STImuli-prosjektet. Det er også nødvendig å få avklart kommunens medvirkning i Vestvatn skianlegg. En sentral oppgave er å få på plass nye retningslinjer og en ny subsidieringsordning for barn og unge i idrettsanleggene. Det er inngått driftsavtale med 3 klubber i forbindelse med de nye kunstgressbanene, og driften vil bli fulgt nøye i 2010. Aktiv Hverdags rolle i folkehelsearbeidet må avklares i løpet av 2010.

Bodø kunstforening har fortsatt en anstrengt økonomi, selv om styret i løpet av 2009 har gjort flere grep for å tilpasse budsjettet. For å kunne fortsette driften er det meldt behov for en økning i kommunalt tilskudd på 500 000 kr. Arbeidet med bind 2 av Bodøs historie er i gang, og for bind 3 vil arbeidet starte opp våren 2010. Dette bindet finansieres av Høgskolen i Bodø. På grunn av at økonomien i prosjektet ikke er på plass, må oppstarten av bind 4 vente til bind 2 er ferdig. Det innebærer at ferdigstillelsen av hele prosjektet forskyves med et år – til 2014. Økonomien er heller ikke på plass for Gårds- og slektshistorien for Skjerstad. Løsningen for neste år blir å holde 160 % stillingsressurs vakant halve året. Dette sikrer framdriften i bokprosjektene i 2010 men innebærer

redusert saksbehandlerkapasitet, spesielt i forhold til kunstformidling, men også på stilling som har vært lokalisert på Skjerstad. Fra 2010 legges det opp til endring i behandlingen av økonomiske tilskudd til kulturarbeid. Alle tilskuddsposter samles i 2010 og skal omfatte både driftstilskudd, arrangementsstøtte og støtte til sosiale formål.

Bibliotek

Biblioteket har fokus på at relevante media for alle brukerne er tilgjengelig raskt etter utgivelse. En stor utfordring er å bidra til at flyktningene som kommer til Bodø finner biblioteket attraktivt. Antall flyktninger øker, og de har ønske om språkkurs, kjøreopplæringskurs, skjønnlitteratur på eget språk og filmer. Dette er dyre media, og takket være tilskudd fra Flyktningkontoret kan vi ha et rimelig godt tilbud. Antall besøkende til Biblioteket stiger hver måned som igjen gir økt merarbeid på medarbeiderne. Utfordringene fremover blir å beholde eksisterende bemanning for å ikke miste verdifull kompetanse.

7 Helse- og sosialtjenester

Utvikling driftsrammer:

(i 1000 kr)

	B 2009	ØP 2010	ØP 2011	ØP 2012	ØP 2013	Endr. 09-13 i kr.	Endr. 09-13 i %
Utgifter	746 181	790 589	812 989	831 949	823 329	77 148	10,34
Inntekter	126 950	146 061	149 061	152 061	152 061	25 111	19,78
Netto	619 231	644 528	663 928	679 888	671 268	52 037	8,40

7.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013

Tjenestemål i perioden 2010-2013

- Sikre innbyggerne nødvendig helse- og sosialhjelp
- Levere tjenester av høy kvalitet
- Ansvarsbeviste og myndiggjorte medarbeidere
- Fleksibilitet på alle nivåer
- Bidra til økt deltakelse i samfunnet for brukerne

Utfordringer i perioden 2010-2013

Helse- og sosialavdelingen skal sikre at alle innbyggerne i Bodø skal få den helse- og sosialhjelpen de har krav på. Befolkningsframskrivninger viser økende antall eldre i de kommende årene. Aldersgruppen 80 år + er økende og vil først og fremst etterspørre sykehjemsplasser. For hjemmebaserte tjenester forventes den største etterspørselen å komme i aldersgruppen 67-79 år. Kortere liggetid og nedprioritering av rehabilitering i sykehusene medfører et økende press på kommunen. Pasientgruppen med kroniske, psykiske lidelser og dobbeldiagnoser er økende. Nye brukergrupper kommer til og det er vekst av yngre brukere med nedsatt funksjonsevne og med et større spekter av helsemessige og sosiale problemer. Pleie-, rehabiliterings- og omsorgstjenesten i kommunen står overfor betydelige utfordringer når det gjelder:

- Rekruttering av personell
- Tilstrekkelig behandlingsskapasitet
- Mulighetene til å gi et kvalitativt godt tjenestetilbud

Hovedgrepene for å møte utfordringene innenfor budsjettammen er:

- Styrking av bemanningen i institusjonene
- Buffer for å håndtere ekstraordinære brukersituasjoner i institusjonene
- Buffer for en nøktern forventet vedtaksvekst og ekstraordinære brukersituasjoner i hjemmetjenesten
- Etablere nytt legesenter på Mørkved
- Øke brukerbetalingen
- Omprioritere midler fra tilskudd til organisasjoner til fullfinansiering av igangsatte tiltak
- Omdisponere ressurser fra ikke lovpålagte oppgaver til nye nødvendige tiltak

Kapasiteten i institusjoner og botilbud med heldøgns tjenester er en utfordring i forhold til flere brukergrupper. Omgjøring av sykehjemsplasser til bokollektivplasser vurderes og sees i sammenheng med ferdigstillelse av det nye sykehjemmet på Hovdejordet B4 i 2012. Fremtidig bruk av Vollen sykehjem og bygningsmessige tilpassinger i Vollsletta sykehjem utredes. Planlegging av botilbud på ”nye Vollsletta” gjennomføres i samarbeid med Eiendomskontoret.

St.meld.nr. 47 (2008-2009) Samhandlingsreformen vil prege utviklingen av tjenestetilbudet i fremtiden. Bodø kommune har allerede i dag flere aktiviteter som er i tråd med intensjonen i reformen, og det forventes at Stortingets behandling av meldingen vil gi tydeligere føringer for senere prioriteringer av tjenestetilbud.

KOSTRA tall for 2008 viser at kommunens lønnsutgifter pr institusjonsplass var 760 951 kr mot 668 422 kr i gruppe 13, dvs at Bodø kommune har et bemanningsnivå som er ca 14 % høyere enn gjennomsnittet for sammenlignbare kommuner. For hjemmetjenester er lønnsutgifter pr mottaker på 145 184 kr i Bodø mot 167 406 kr i gruppe 13. Sammenlikningen viser at vi i Bodø har dyrere institusjoner, men lavere forbruk innen hjemmetjenesten.

7.2 Budsjettramme 2010

Utgangspunkt for beregning av budsjettramme 2010 er opprinnelig vedtatt budsjett i 2009 med en brutto utgift på 746,2 mill kr og en inntekt på 127,0 mill kr. Rammen er økt ihht perspektivmeldingen med 10 mill kr til å dekke tjenester til et økende antall eldre, samtidig som rammen er redusert med 4,94 mill kr på grunn av effektiviseringskrav. Tertialrapporter i år har medført en økning på til sammen 2,6 mill kr til nye stillinger og 0,6 mill kr til driftsavtaler for fysioterapeuter. Statsbudsjettet har bevilget 2 mill kr til samhandlingsreformen, 1 mill kr til fysioterapi og redusert utgiftsbehovet for bostøtte med 1 mill kr. Sistnevnte er imidlertid benyttet til interne økninger i avdelingen. I tillegg er tildelte skjønnsmidler på 5,154 mill kr fordelt til sosialtjenesten for å finansiere NAV-reformen. Rådmannens forslag innebærer dessuten en økt ramme på 4 mill kr til tunge brukere og 2,7 mill kr til økt grunnbemanning. For øvrig er avdelingens ramme noe omdisponert slik at det er gitt rom for en del utfordringer.

Brutto driftsutgifter <i>(tall i 1.000,-)</i>	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010 i 2010-priser	Nom. endr. i kr 09-10	Nom. endr. i % 09-10
Fagkontor/tjeneste					
Fellesadministrasjon	85 706	79 557	69 393	-10 164	-12,8
Hjemmetjenesten	234 625	240 394	266 047	25 653	10,7
Sykehjem	281 240	238 378	257 597	19 219	8,1
Sosialtjenesten	60 183	48 589	51 050	2 461	5,1
Rehabilitering	9 061	14 949	16 886	1 937	13,0
Helsekontoret	57 070	56 291	57 347	1 056	1,9
Kjøkkendrift/vaktmesterdrift	27 651	25 163	28 194	3 031	12,0
Dagsenter	11 681	11 504	12 504	1 000	8,7
Avlastning/dagtilbud	29 744	31 357	31 571	214	0,7
Sum utgift	796 961	746 182	790 589	44 407	6,0
Sum inntekt	181 296	126 950	146 061	19 111	15,1
Netto utgift	615 665	619 232	644 528	25 296	4,1

Budsjett 2010 er justert for nye pensjonssatser og prisjustert.

I budsjettprosessen er det utarbeidet fordelingsmodeller for institusjoner og hjemmetjeneste, og det er gjennomført oppdatering og forslag til inntektsøkninger. Økte inntekter er benyttet til å finansiere løpende og nye tiltak. Pasientbetalingen fra brukere i institusjon er gjennomgått og utgjør en merinntekt på 3,42 mill kr. Kommunens satser for egenbetalinger er gjennomgått og vurderinger er gjort knyttet til de gjennomsnittlige egenbetalinger for sammenlignbare kommuner. I 2008 var gjennomsnittlig brukerbetaling for praktisk bistand i prosent av korrigerede driftsutgifter på 1,2% i landet, mot 0,4 % i Bodø kommune. De foreslåtte økte satsene for egenbetaling gir avdelingen en samlet inntektsøkning på 3,75 mill kr, og omfatter hjemmetjenester (2,7 mill kr), trygghetsalarmer (0,5 mill kr) og korttidsopphold (0,4 mill kr). Alle endringer i satser i nærmere spesifisert i vedlegg 1 Prislister. Refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester var i 2009 budsjettet med en inntekt på 39,76 mill kr. I statsbudsjettet for 2010 er innslagspunktet økt fra 835 000 til 865 000 kr. Økningen i innslagspunktet er høyere enn den generelle lønnsøkningen i 2009.

Kompensasjonsgraden er redusert fra 85 % av lønnsutgiftene i 2009 til 80 % i 2010. På grunn av endringene i refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester forventer avdelingen at inntektene i 2010 vil bli på 36,5 mill kr, det vil si en reduksjon på 3,26 mill kr. Til sammen utgjør disse tre forhold: pasientbetaling, egenbetalinger og tilskudd for ressurskrevende brukere, en netto økning på 3,91 mill kr som er benyttet til fullfinansiering av økt grunnbemanning.

7.3 Tiltak og prioriteringer 2010

Med utgangspunkt i den økonomiske rammen som bystyret har stilt til disposisjon til helse- og sosialformål, bør det gjøres omprioriteringer innenfor helse- og sosialavdelingens budsjett. Med utgangspunkt i følgende forslag til omprioriteringer foreslås det at helse- og sosialkomiteen i møte 19. november utarbeider en innstilling til bystyret. Det presiseres at ovennevnte tilskudd/avtaler kan erstattes av andre. Det vises til oversikt over alle tilskudd og avtaler i vedlegg 7.

Nr	Forslag til mulige innsparingstiltak	Beløp
1	Kirkens Bymisjon – tilskudd til organisasjonen	136 000
2	Kirkens Bymisjon – tilskudd til stilling i Bymisjonens Kafe	307 000
3	Kirkens Bymisjon – Ny Giv - tilskudd	470 000
4	Kirkens Bymisjon – Jobb 1 – tilskudd	200 000
5	Frivillighetssentralen – tilskudd	184 000
6	Wandasenteret - tilskudd	85 000
7	Bodø Industri AS – Trappehuset - avtale	696 000
8	Grønn omsorg - 3 mnd oppsigelsestid – avtale (400 000)	405 000
9	Dagsentervirksomheten - Prosjekt ”aktivitet til beboere i sykehjem”	800 000
10	Dagsentervirksomheten – opphør som egen virksomhet (leder)	600 000
10	Ledsager på feriereiser/ ikke lovpålagt tiltak	200 000
11	Sommer sammen / ikke lovpålagt tiltak	362 000
Sum totalt		4 445 000
Nr	Forslag til disponering	
1	Transportordningen for brukere, økt merkantil ressurs og merforbruk	2 195 000
2	Økning legetjeneste i sykehjem	1 600 000
3	Kreftsykepleier	250 000
4	Helsekontoret - Mørkved legesenter – engangsmidler 2010	400 000
Sum		4 445 000

Av foreslåtte disponeringer i tabellen over gjelder ca 2,2 mill kr transportordningen for brukere til dagtilbud og dagsentertilbud. Området har de siste årene hatt et betydelig merforbruk, og det foreslås en merkantil ressurs på 50 % for å bedre bestillings- og kontrollrutiner. Det er behov for å øke legetjenesten i sykehjemmene, og området foreslås økt med 1,6 mill kr. Kreftsykepleierressurs foreslås videreført fra prosjekt til drift og finansieres her med 0,25 mill kr. Arbeidet med etablering av Mørkved legesenter er iverksatt, og foreslås her finansiert med 0,4 mill kr.

Vedtatt tiltaksplan for 2009 vil bli videreført i 2010, og det vil fortsatt være et sterkt fokus på økonomistyring og tett oppfølging. HS stab, Økonomikontoret og Personal- og organisasjonskontoret bidrar til at virksomhetslederne fortløpende får styringsdata og støtte til korrigerende tiltak. Styrking av grunnbemanning forventes å bidra til et redusert forbruk av vikarer og overtid. Av andre tiltak fremheves:

- Vurdere utvidelse av vikartjenesten for å sikre stabilitet, kvalitet og fleksibilitet. Bruk av vikartjenesten inn i spesielle brukersituasjoner forventes å gi stabilitet og redusert bruk av kortere engasjementer og eksternt innleie. Det fremlegges egen politisk sak.
- Fortløpende fraværsoppfølging med bistand fra Personal- og organisasjonskontoret
- Utvikle helhetlig plan for psykiatrimidler
- Gjennomgang av transportordningen for brukere er igangsatt.
- Det innføres ny ordning vedr søknader om tilskudd for kommunen samlet sett fra 2010.
- Prosjekt ”avskaffelse av uønsket deltid” med 2 piloter fra HS og 1 fra OK er igangsatt
- Vurdering av eksterne driftsavtaler
- Modell for ressurstildeling i bofelleskap/bokollektiv skal utvikles
- Alle virksomheter skal ha etablert lederteam med fokus på teamarbeid og oppgaveløsning

- Organisasjonsutvikling og tiltak for å bedre ledelse og styring. Herunder vurdering av alle sonegrensene i hjemmetjenesten.
- Utrede og foreslå endringer i intern ansvarsfordeling tilknyttet HS bygg.
- Fremtidens eldreomsorg/kvalitetskommuneprogrammet.

Av videre arbeid knyttet til driftsbudsjettet i 2010 fremheves at drift av botiltakene som i dag skjer i samarbeid med Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen skal ut på anbud. I forbindelse med dette utredes parallelt kommunal drift. Rusmiddelpolitisk handlingsplan rulleres i 2010. Driften i nyetablerte NAV Bodø vil fortløpende bli fulgt opp. Fremtidig organisering og planlegging for flere tilrettelagte dagarbeidsplasser utredes. Budsjettmodellene for institusjoner og hjemmetjeneste samt utvikling av ny modell for bokollektivene videreutvikles.

Investeringsutfordringer

Planlegging av det nye sykehjemmet på Hovdejordet B4 som skal stå ferdig i 2012. Bygget vil inneholde 74 sykehjemsplasser, 6 plasser for barn/unge og dagplasstilbud for 30 personer. Det er avsatt planmidler for å utrede nye bokollektivplasser for eldre og bofelleskap for voksne med psykiske lidelser på "nye Vollsletta". Eiendomskontoret har avsatt midler til et bokollektiv for unge med lettere psykiske lidelser. I Årnesveien 4 planlegges i tillegg til sonebase for Oppfølgingstjenesten psykisk helse og rus et forsterket botilbud for målgruppen rus/psykiatri og eldre rusmiddelmissbrukere. Det er avsatt 2,5 mill kr for tilrettelegging/utbedring av HS bygg basert på behov i HMS handlingsplaner og avdelingens ansvar etter byggbruksavtalen som er inngått med Eiendomskontoret. Rønvik legesenter skal utredes og vurderes flyttet til tidligere Kirkhaugen skole (Rønvik bydelssenter).

Felles

Helse- og sosialavdelingens overordnede strategi og langsiktige mål har et sterkt fokus på forebyggende og rehabiliterende tiltak slik at flest mulig brukere gjenvinner, bevarer eller utvikler sin funksjonsevne. For å starte arbeidet med Samhandlingsreformen tas det sikte på å gjennomføre et bredt anlagt seminar i januar 2010 som et utgangspunkt for videre arbeid. Det må gjennomføres et betydelig analyse- og planleggingsarbeid i forkant av innføring av samhandlingsreformen. I Statsbudsjettet er Bodø kommune tilført 2 mill kr relatert til reformen. Bodø kommune har allerede i dag flere aktiviteter som er i tråd med intensjonen i reformen.

Transportordning for brukere foreslås økt med ca 2,2 mill kr. Beløpet omfatter økt merkantil ressurs på 0,5 årsverk, samt at det forutsettes bedre styring etter at nytt anbud er gjennomført.

Kompetanseutvikling i Helse- og sosialavdelingens virksomheter vil i 2010 ha fokus på Samhandlingsreformens intensjon om endrede kompetansekrav til kommunene.

Fagutviklingsprosjektet Our life as elderly (OLE 2) vil i 2010 jobbe med implementering av resultat. En virksomhet i hjemmetjenesten er pilot på ulike kompetanseutvikling og rekrutteringstiltak. Kvalitetskommuneprogrammet avsluttes i sin nåværende form i 2009.

Resultatene fra pilotvirksomhetene tas i bruk i andre virksomheter i 2010.

Institusjonsdriften

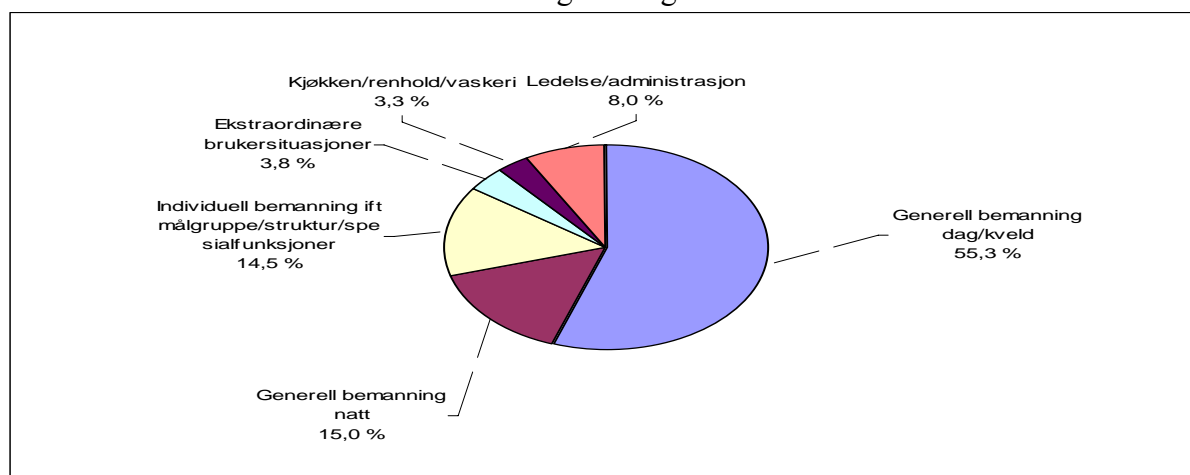
Institusjonsdriften skal gi heldøgns omsorgstjenester til kommunens aller tyngste brukere. I tidligere budsjettår har avdelingen benyttet bemanning pr plass i institusjonene som grunnlag for budsjettering av institusjonsdriften. Det er i løpet av 2009 utarbeidet ny budsjettmodell for ressursstyring i institusjonsdriften, hvor bemanningen i større grad målrettes i forhold til byggform og målgruppe. Arbeidet med modellen har vært forankret i sykehjemsnettverket. Modellen vil bli fortløpende evaluert og korrigert gjennom møter i styringsgruppe og arbeidsgrupper. Modellen har følgende struktur:

- Grunnbemanning uavhengig av type institusjon.

- Individuell bemanning tilpasset den enkelte institusjon ut fra bygningsmessig struktur, spesifikk målgruppe og spesialfunksjoner i institusjonen. Bygningsmessig struktur er antall etasjer, utforming av bogrupperne og antall brukere i den enkelte bogruppe.
- Bemanning for ekstraordinære brukersituasjoner. Dette er ressurser som avsettes som buffer og som fordeles i henhold til faktisk behov.

I modellen fordeles ressurser til kjøkken, renhold, vaskeri, fagkoordinator og tilsynslege pr plass. I budsjettet for 2010 er det lagt inn en økning av grunnbemanningen på 7 årsverk til en kostnad på 4,2 mill kr. I budsjettet er det også innarbeidet buffer for ekstraordinære brukersituasjoner på 8,5 mill kr som tilsvarer 14,7 årsverk. Økningen i grunnbemanning og avsatt buffer for ekstraordinære brukersituasjoner medfører at institusjonene i 2010 har en økning i budsjettet på 12,7 mill kr tilsvarende 21,7 årsverk. Budsjett for innleie er økt fra 14,9 % til 16,4 % av fast lønn. Budsjettet for ferievikarer er uforandret i forhold til budsjettet for 2009. I budsjettet er det lagt til grunn et samlet sykefravær for kort og langtidsfravær på 8,5 % av fast lønn. Når det legges til rette med økning i grunnbemanning samt økt bemanning for buffer forventes det at behovet for å leie inn personell ved fravær og ekstraordinære brukersituasjoner reduseres.

Den foreslåtte modellen kan illustreres i følgende figur:

Ledelse og administrasjon er ressurser til leder, tilsynslege, fagkoordinator og merkantil i institusjonene

Kommunen har ved utgangen av 2009 totalt 307 sykehjemsplasser og 53 bokollektivplasser for eldre. Behovet for nye institusjonsplasser og bokollektivplasser må til enhver tid vurderes opp mot ventelister og befolkningsprognoser.

Sykehjem og bokollektivplasser i Bodø kommune		2010	2011	2012	2013
1	Vollen sykehjem	24	24	0	0
2	Vollsletta sykehjem	28	28	28	28
3	Stadiontunet sykehjem	56	56	56	56
4	Mørkved sykehjem	50	50	50	50
5	Løding sykehjem	8	8	8	8
6	Hovdejordet sykehjem	24	24	24	24
7	Sentrum sykehjem	60	60	60	60
8	Korttidsavdelingen	19	19	19	19
9	Rehabiliteringsavdelingen	16	16	16	16
10	Furumoen	22	22	22	22
11	Hovdejordet B4, nytt sykehjem *)	0	0	74	74
Antall institusjonsplasser		307	307	357	357
Antall bokollektivplasser for eldre		53	53	53	53

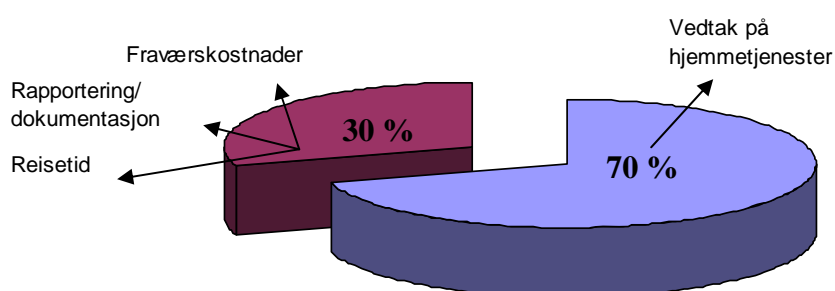
*) 74 sykehjemsplasser og 6 plasser for barn og ungdom

Planlagt kapasitet i 2013 vil gi en dekningsgrad på 23,7 % målt som andel institusjonsplasser/bokollektivplasser for innbyggere over 80 år. Statens anbefaling er på 25 %.

Hjemmetjenester

Kommunens hjemmetjenester deles inn i ordinære hjemmetjenester til brukere i eget hjem, og øvrig hjemmetjeneste som er drift av boliger med heldøgns bemanning. For 2010 er netto utgiftsramme for hjemmetjenesten foreslått til 238 mill kr, der ordinære hjemmetjenester utgjør 56 %.

For ordinære hjemmetjenester benyttes en budsjettmodell som skal sikre en mest mulig rettferdig ressursfordeling. Til grunn for modellen ligger vedtak på hjemmetjenester, spesifisert med det antall timer i uka en bruker er tildelt, noe som sikrer et faglig vurdert mål på brukertyngden. Modellen forutsetter at 92 % av det planlagte timevedtaket ytes til brukerne. Videre gis det et timepåslag for indirekte tid som dekker rapportering, dokumentasjon, reisetid og fraværskostnader. I sum er indirekte tid satt til 30 %, men varierer mellom virksomhetene avhengig av geografi og andre forutsetninger for driften. I tillegg settes det av en buffer som skal kompensere for budsjettårets antatte vedtaksvekst.

Når det forventede antall vedtakstimer for budsjettåret ligger til grunn, blir den totale lønnskostnaden knyttet til ordinær hjemmetjeneste beregnet gjennom en fast timepris. Timeprisen er bestemt ut i fra gjennomsnittslønninger for sykepleiere og hjelpepleiere innenfor avdelingen, der det legges til grunn en antatt kompetansefordeling på henholdsvis 35 % og 65 %. Modellen skiller mellom ordinære og tunge brukersituasjonen, der sistnevnte trekkes ut av beregningen og kostnaden beregnes ut fra bemanningsbehovet i hvert enkelt tilfelle. Driftskostnader er ikke inkludert i modellen. En mulig forbedring av modellen er også å gjøre driftskostnader til en funksjon av vedtaksnivået. Modellen er økonomisk stram og krever en effektiv forvaltning av de ressurser som tildeles. Likevel gir den et godt grunnlag for en rettferdig fordeling mellom de ulike virksomhetene i hjemmetjenesten.

For 2010 er det forventet ca 5 000 vedtakstimer per uke. Satsen for indirekte tid er økt fra 28 til 30 % i 2010, der 1/3 av dette skal dekke rapportering/dokumentasjon og reisetid. Det er satt av buffer tilsvarende en ordinær vedtaksvekst på 3,9 %. Dette tilsvarer 194 vedtakstimer per uke og har en årskostnad på 3,9 mill kr. I tillegg er det lagt inn 100 vedtakstimer per uke som skal fange opp vekst i ekstraordinære brukere. Totalt gir dette en buffer på 5,9 mill kr. Det er knyttet en viss usikkerhet til bufferen på grunn av stor etterspørsel etter sykehjemsplasser, noe som kan bety at hjemmetjenesten må ta seg av flere ekstraordinære brukere. I tillegg er det et økende antall brukere som krever tett oppfølging på grunn av dobbeltdiagnoser, samt at det er stadig flere yngre personer med psykiske lidelser.

ReHabilitering

I forhold til den nye fysioterapiordningen har Bodø kommune over statsbudsjettet mottatt 1 mill kr. Bystyret har i PS 09/148 vedtatt en opptrapping av private avtalehjemler til en kostnad av 2,5 mill kr. Det foreslås at opptrappingen finner sted innenfor den rammen som Bodø kommune har mottatt over statsbudsjettet. Plan for ergoterapi- og fysioterapitjenesten 2010- 2013 ble vedtatt av bystyret i oktober 2009. I budsjett for 2010 er det ikke funnet midler til nye stillinger i tråd med ønsket opptrapping av aktivitet.

Helsekontoret

Helsekontoret skal sikre at det er et godt allmennmedisinsk kurativt legetilbud i kommunen i samsvar med fastlegeordningen. Kontoret arbeider etter følgende strategier:

- Forsvarlig dimensjonering av allmennlegetjenesten og angivelse av rekrutteringsbehov
- Å forbedre helsetilbudet slik at Bodø kommune blir en konkurransedyktig og velfungerende fremtidig universitetsby.
- Økt kvalitet på offentlige allmennlege- og samfunnsmedisinske tjenester.
- Helhetstenking innen legetjenesten i kommunen.

Bystyret vedtok plan for legetjenesten 2008-2016 i PS 08/57 og videre prioritering av 9 tiltak i PS 08/128. Det har de siste årene vært store endringer i helsesituasjonen til brukere som får tilbud i sykehjemmene og ved rehabiliteringsavdelingen. Mange av pasientene som tidligere fikk sine behov for observasjon, behandling og omsorg dekket i sykehuset blir nå mottatt i sykehjemmene. Rådmannens budsjettforslag inkluderer 0,4 mill kr til etablering av nytt legesenter på Mørkved og 1,6 mill kr til økt legedekning i sykehjem.

Kjøkkendriften/vaktmestertjenesten

Kjøkkendriftens ansvarsområde er å levere middag og andre husholdningsprodukter til alle institusjoner i Bodø kommune. Bodø kommune har en avtale med Bodø Industri AS om drift av lager for korttidsutleie og reparasjon av tekniske hjelpemidler samt transport og levering av hjelpemidler fra NAV hjelpemiddelsentral Nordland. Dagens samarbeid med Bodø Industri kan videreutvikles idet Bodø Industri kan tilby Bodø kommune nye lokaliteter til aktiviteten. Dette er ikke innarbeidet i budsjettet.

Dagsenterdriften

Dagsentrene skal gjøre det mulig for mennesker å klare seg lengst mulig i eget hjem. Hovedmål for virksomheten er at menneskene gjennom trening, sosiale og kulturelle tiltak, aktiviteter og en møteplass, skal oppleve økt helse og trivsel. I budsjettet foreslås det å utvikle Dagsentervirksomheten som egen virksomhet, og utvikling av prosjektet aktivitet i sykehjem. Vedtaksbetinget aktivitet opprettholdes og underlegges den nærmeste stedlige virksomhet.

Sosialtjenesten/NAV Bodø

NAV Bodø etableres i november 2009. Bystyret vedtok i PS 08/36 at NAV Bodø skulle etableres med en kommunal minimumsløsning (PS 08/36). Bodø kommune har mottatt skjønnsmidler for 2010 på 5,15 mill kr. Sosialhjelpsbudsjettet er justert og driftskostnadene tilknyttet kommunens andel av drift i det nye kontoret er innarbeidet i budsjettet for 2010. Leder av NAV Bodø skal i det videre rapportere og motta styringssignaler fra rådmannen. Kvalifiseringsprogrammet som etableres ved oppstart av NAV Bodø skal i utgangspunktet finansiere kjøp av tjenester for å gi et tilrettelagt tilbud til brukere (PS 09/150). Videreføringen av HusetX og Opplæringscenteret i samarbeid med Bodø Industri forutsettes finansiert videre innenfor rammen av kvalifiseringsprogrammet. Rusenheten overføres til Tildelingskontoret ihht bystyrets vedtak i PS 08/36. Det utarbeides en egen politisk sak som omhandler lokalisering. Krisesenteret har i sitt budsjettforslag bedt om en økning av det kommunale tilskuddet på 100 000 kr. Budsjettet for Krisesenteret ble økt i 2009 og det er ikke funnet midler til en ytterligere økning i budsjettet for 2010.

Avlastning/dagtilbud

Symra dagsenter tilbyr et arbeids- og aktivitetstilbud til 26 voksne brukere med funksjonsnedsettelse. I tillegg gis det et dagtilbud til elever ved videregående skole ved planleggingsdager og ferier. Det er behov for større arealer til aktiviteten, og midler til nye brukere som kommer i 2010. Fremtidig organisering utredes og vil bli fremlagt til politisk behandling.

8 Tekniske tjenester

Utvikling driftsrammer:

(i 1000 kr)

	B 2009	ØP 2010	ØP 2011	ØP 2012	ØP 2013	Endr. 09-13 i kr.	Endr. 09-13 i %
Utgifter	95 371	96 334	93 783	90 233	84 673	-10 698	-11,2
Inntekter	42 316	45 561	45 561	45 561	45 561	3 245	7,7
Netto	53 055	50 773	48 222	44 672	39 112	-13 943	-26,3

Utvikling driftsrammer VAR:

(i 1000 kr)

	B 2009	ØP 2010	ØP 2011	ØP 2012	ØP 2013	Endr. 09-13 i kr.	Endr. 09-13 i %
Utgifter	133 137	127 111	130 808	136 159	142 632	9 495	7,1
Inntekter	133 137	127 111	130 808	136 159	142 632	9 495	7,1
Netto	0	0	0	0	0	0	0

8.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013

Teknisk avdeling består av fagkontorene byggesak, byplan, geodata, kommunalteknikk og landbruk, samt resultatenehetene Bodø Bydrift og parkering. Avdelingens hovedfokus er planlegging, drift og forvaltning av byens fysiske miljø.

Av hovedutfordringer nevnes:

- Helhetlig utvikling av sentrum gjennom revisjon av kommunedelplanen
- Ligge i forkant med planer slik at byen får en helhetlig og styrt utvikling
- Ha tilfredsstillende driftsnivå og nå målene for tekniske tjenester med særlig vekt på kommunale veier og vann- og avløpsnett
- Yte best mulig service overfor næringsliv, offentlig virksomhet, organisasjoner og publikum innen gitte rammer
- Tilrettelegge for boligbygging og næringsutvikling
- Samordnet areal- og transportplanlegging
- Bærekraftig utvikling med fokus på trafikkutvikling, økt sykkelbruk og kollektivtrafikk

8.2 Budsjetttramme 2010

Brutto driftsutgifter <i>(tall i 1.000,-)</i>	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010 i 2010-priser	Nom. endr. i kr 09-10	Nom. endr. i % 09-10
Fagkontor/tjeneste					
6100 Fellesadministrasjon	7 789	6 305	6 164	-141	-2,2
6200 Sivilforsvaret	392	394	791	397	100,8
6300 Torg/Parkering	5 156	5 461	5 331	-130	-2,4
6500 Byggesak	7 002	7 413	7 333	-80	-1,1
6510 Byplan	11 061	8 828	8 498	-330	-3,7
6520 Geodata	11 980	10 792	10 892	100	0,9
6540 Landbruk		4 783	4 757	-26	-0,5
6560 Komm. Teknisk kontor	7 896	9 407	9 610	203	2,2
6000 Park	5 309	5 656	5 809	153	2,7
6800 Kommunale veier	29 371	30 393	31 091	698	2,3
6801 Gateløys	5 815	5 939	6 058	119	2,0
6900 Vann, avløp og renovasjon	128 294	133 137	127 111	-6 026	-4,5
Sum utgift	220 065	228 508	223 445	-5 063	-2,2
Sum inntekt	172 077	175 453	172 672	-2 781	-1,6
Netto utgift	47 988	53 055	50 773	-2 282	-4,3

Kommentar til tabellen: Større endringer fra 2009 og til 2010 er i hovedsak reduksjon innenfor drift av de kommunale veier med 0,7 mill kr. Innenfor Geodata er det innarbeid nødvendig kjøp av utstyr. Innenfor VAR området er kapitalkostnaden satt ned som følge av lavere kalkylerente. Budsjett 2010 er justert for nye pensjonssatser og prisjustert.

Kommunen har lenge vært inne i en sterk ekspansiv utbyggingsperiode med mange tunge byutviklingsprosjekter. Det er all grunn til å anta at den sterke veksten vil fortsette. Det stiller sektoren overfor store utfordringer med å opprettholde tilfredsstillende kvalitet på driftsoppgavene

og legger press på flere tjenester innen avdelingens tjenesteområde gjennom spesielt planarbeid, byggesaksbehandling og utvikling av infrastruktur med videre.

Mens etterspørselen etter tjenester øker på grunn av byveksten og kommunens sentrale regionale rolle, er ikke avdelingen dimensjonert for så store oppgaver og arbeidsmengde som følger av utviklingen som byen er inne i. Avdelingen har dessuten i lengre tid merket at arbeidsmarkedet for visse faggrupper er stramt. Vi må i stadig større grad konkurrere med både privat og offentlig sektor om ingeniører med kommunalteknisk kompetanse, men også planleggere og annet personell med teknisk fagbakgrunn. Spesielt innen det kommunaltekniske området har dette gitt seg utslag i betydelige vakanser de siste årene, noe som har hemmet fremdriften av viktige planoppgaver.

Bysentrum skal være både en service- og arbeidsplass for befolkningen, men også en foretrukken forretningsadresse og sentral arena for kultur og opplevelser. Det krever fokus på kvalitet, estetikk og identitet i gjennomføringen av sentrumsplanen og rehabilitering og utbygging av parker og byrom. Det vil bli fremlagt egen sak om prioritering av tiltak i parker og byrom, herunder plan for finansiering av Rådhusparken/Solparken.

Innenfor de investeringsrammene som disponeres for vegtiltak har vi prioritert trafiksikkerhetstiltak, spesielt med tanke på barns skoleveg. Det er likevel et betydelig gap mellom behovene som er registrert og de tiltakene som lar seg realisere.

Vegnettet i kommunen hadde et beregnet vedlikeholdsetterslep på ca 70 mill kr i 2007 og viser tydelige tegn på å ha vært forsømt i mange år. Heller ikke i dette budsjettet er det funnet plass til fornyelse av asfaltdekker. Manglende midler til vegvedlikehold fører til forringelse og reduksjon av vegkapitalen.

Fra 2010 omklassifiseres gamle riksvei 17 fra Løding til Skålbunes. Overtakelse av veien med fortau, gang- og sykkelvei samt ny tilførselsvei fra Godøyenes medfører en antatt økt driftskostnad for kommunen på 0,75 mill kr pr. år som ikke er innarbeidet i budsjettet. Det vil kunne gjøre det ytterligere vanskelig å gjennomføre vinterdriften innenfor budsjetttrammene.

Næringslivet og kommunen har målsetninger om å utvikle samarbeidet om driftsoppgaver i sentrum. Det har lenge vært behov for å øke innsatsen og standarden i driften og vedlikeholdet av de sentrale områdene i byen i samarbeid med ulike aktører. Det lar seg ikke gjøre av budsjettmessige grunner.

Planutvalget har vedtatt å starte opp arbeidet med ny kommunedelplan for Saltstraumen. Til å gjennomføre dette og andre prioriterte planoppgaver er det behov for en rammeøkning på 1 mill kr. Det ikke er funnet rom for slik rammeøkning. Konsekvensene for nedlagt midlertidig bygge- og deleforbud for deler av området må vurderes nærmere.

Endringer i plan- og bygningsloven og ikraftsetting av lov om eiendomsregistrering, gjør det nødvendig å vedta nytt gebyrregulativ for deler av den saksbehandling som utføres etter det aktuelle lovverket. Revidert gebyrregulativ vil bli fremlagt snarest mulig som egen sak.

Sektoren vann og avløp er selvfinansierende gjennom gebyrer, og har ingen direkte påvirkning på kommunens øvrige driftsbudsjett. Det er et mål å holde gebyrnivået nede. Behovet for fornyelse og rehabilitering av ledningsnett og installasjoner er stort og vil fortsatt gis prioritet. Det vil bli fremlagt en egen sak om gjennomføring av bystyrets vedtak om ny parkeringsordning for sentrum.

8.3 Tiltak og prioriteringer 2010

Byggesakskontoret

Kontoret behandler byggesaker og klager, utfører tilsyn og følger opp ulovlige tiltak i henhold til plan- og bygningsloven. Et av hovedformålene med bygningsdelen av plan- og bygningsloven er å øke kvaliteten på byggearbeidene. Tilsyn vil derfor bli en prioritert oppgave i 2010 og skal bidra til å få ned antall byggefeil. I tilsynet vil fokus bli rettet mot energi, tilgjengelighet, prosjektering og utførelse samt ulovligheter. Arbeidet mot en døgnåpen forvaltning vil fortsette. Overgangen til fullelektronisk byggesaksbehandling er etablert. Gjennom målrettet og systematisk arbeid skal kontoret:

- Overholde lovpålagte frister for saksbehandling
- Gi god kundebehandling gjennom forutsigbar, rask og riktig saksbehandling
- Videreutvikle tilsynsordningen
- Følge opp alle ulovlige byggetiltak

Ny plan- og bygningslov forventes å tre i kraft tidlig i 2010. Det pågår arbeid med utvikling av forskrifter og veiledninger fra sentrale myndigheter. Med ny lov kreves både oppdatering og opplæring av egne medarbeidere, og utvikling og oppdatering av rutiner. Det vil også kreve informasjon til bransje og publikum.

Byplankontoret

Kontoret tilrettelegger for utbygging og vern i kommunen i samsvar med lokale og sentrale mål gjennom behandling og utarbeiding av arealplaner, samt utvikling av et miljøvennlig, effektivt og trafikksikkert transportsystem. utfordringer i perioden vil være:

- Sikre at sentrale kvaliteter blir ivaretatt i behandlingen av regulerings- og bebyggelsesplaner
- Fokus på næringsvirksomhet, gjennom å prioritere kommunedelplaner og reguleringsplaner for havne- og næringsområder.
- Følge opp kommuneplanens arealdel

For 2010 vil næringssspørsmål og alle aspekter av miljø i prioritering av planoppgaver og valg av løsninger i planer vektlegges. Av planoppgaver i egenregi i 2010 kan nevnes:

- Kommunedelplanarbeid for Saltstraumen og Ytre havn
- Reguleringsplanarbeid på terminalområdet, Kvalvikodden, Mørkved sør og Bertnes.
- Vegpakke Salten - utarbeidelse og behandling av reguleringsplaner

I tillegg skal Byplankontoret yte service og behandle private planforslag innenfor de tidsfrister som er satt for slik behandling.

Geodatakontoret

Kontoret har ansvar for digitalt kartverk, kart- og delingsforretninger, oppmåling, ulike databaser, tildeling og endring av adresser, eiendomsskatt samt publisere og formidle data og eiendomsinformasjon.

I juni 2007 ble endringslov for matrikkelloven vedtatt og dette innebærer at oppmålingstjenester fremdeles skal være et kommunalt ansvar. Loven trer i kraft 01.01.2010. Ny Geodatalov trer også i kraft 01.01.2010. Ny plan- og bygningslov om kart, stedfestet informasjon, kommunalt planregister og arealformål kom i 2009. utfordringer i perioden vil være:

- Tilpassing til Matrikkelloven med nye rutiner
- Tilpassing til Geodataloven , nye rutiner og opplæring samt oppgradering av programvare
- Nykonstruksjon etter flyfotografering, ajourføring og nytt ortofoto og terrengmodeller
- Fortsette arbeidet med å etablere og videreutvikle kvalitetssikringssystem med beskrevne rutiner for alle arbeidsoppgaver ved kontoret.

- Tilby geodatatenester regionalt og være en viktig aktør i et eventuelt interkommunalt samarbeid.
- Bidra til at nytteverdien av kart og registerdata tas ut i Bodø kommune.

Landbruk

Kontoret driver forvaltning, miljøarbeid og næringsutvikling i forhold til jord- og skogbruk. Utfordringer i perioden vil være:

- Et godt tjenestetilbud innen landbruksområdet for Bodø kommune. Landbrukskontoret vil i løpet av 2010 fremme landbruksplan/næringsplan med tiltaksdel.
- I tilknytning til denne planen vil det også bli utarbeidet en strategiplan for SMIL-midlene (spesielle miljøtiltak i landbruket) og til nærings og miljøtiltak i skogbruket for de neste 4 årene 2010-2014.
- Viktige arbeidsområder er også bygde- og næringsutvikling med vekt på etablering av småskalavirksomhet knyttet til jordbruk.

Samarbeidsavtalene innenfor landbruksområdet med kommunene Værøy og Røst er sagt opp fra 2010, men det er gitt åpning for reforhandling av disse avtalene. Forurensningsproblematikk i forhold til forskrift om husdyrgjødsel vil bli tatt tak i med aktive registreringer og kontroll i 2010.

Kommunalteknisk kontor

Tjenesten omfatter drift og investeringstiltak innenfor områdene parker og grøntanlegg, veg- og trafikkanlegg, drikkevannsforsyning og avløpshåndtering, samt forvaltningsoppgaver.

Vegetasjonen langs veiene mange steder er til hinder for allmenn ferdsel, brøyting og gatelys. Av hensyn til helse og sikkerhet bør det derfor bevilges beløp med det formål å få beskåret vegetasjon som kan skape uheldige situasjoner for byens innbyggere.

Bevilgningene til veier er så knappe at viktige drifts- og vedlikeholdstiltak enten må reduseres eller helt utelates. I all hovedsak må midlene benyttes til drift. Av kontrakten med Bodø Bydrift på ca 20 mill kr, utgjør vedlikeholdet bare 2,5 %. Det medfører at følgende vedlikeholdstiltak må utgå:

- Drens- og avløpsanlegg, utskifting av sandfang, kummer, sluker, stikkrenner
- Reparasjon av skadet kantstein
- Fartshumper og opphøyde gangfelt
- Skader på rekkverk

I 2009 ble det ikke bevilget midler til reasfaltering. Når vegnettet ikke blir forsvarlig vedlikeholdt reduseres standarden og skadeomfanget øker. Vi har ca 250 km asfaltert vei i kommunen, og det er grunn til å bekymre seg for at tidligere investert kapital kan forringes eller gå tapt. Kontorets budsjettforslag for 2010 er et minimumsnivå for å holde dagens kvalitet på vegene og tilhørende installasjoner. Reasfaltering er ikke tatt med, da det må innpasses i investeringsbudsjettet.

Vann og avløp

Kravet i forurensningsforskriften om økt kompetanse og skjerpede krav til prøvetaking på avløpsrensaneanlegg fører med stor sannsynlighet til at de to nyeste rensaneanleggene, Kvalvikodden og Skanseodden, må bygges om. Videre vil ferdigstillingen av Hammervika RA i løpet av sommeren føre til økte driftsutgifter.

Beregning av avgiftsgrunnlag vann (1.000 kr.):

Beskrivelse	2009	2010	2011	2012	2013
Driftsutgifter	20 254	22 612	23 290	23 989	24 708
Kapitalkostnader	57 084	47 966	49 488	51 410	53 751
Avgiftsgrunnlag	77 338	70 578	72 778	75 399	78 460
Inntekter vann	(69 603)	(71 941)	(74 349)	(76 829)	(79 384)

Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	(7 735)	1 363	1 570	1 430	924
Avsetning/bruk av fond	(7 735)	1 363	1 570	1 430	924
Akkumulert fond	7 307	8 670	10 241	11 671	12 595
Avgiftsøkning i perioden	7 %	3 %	3 %	3 %	3 %

Beregning av avgiftsgrunnlag avløp (1.000 kr.):

Beskrivelse	2009	2010	2011	2012	2013
Driftsutgifter	18 532	20 404	21 016	21 646	22 296
Kapitalkostnader	34 668	32 165	35 443	37 683	40 952
Avgiftsgrunnlag	53 200	52 569	56 459	59 330	63 248
Inntekter vann	(48 344)	51 011	53 811	56 752	59 839
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	(4 856)	(1 558)	(2 648)	(2 578)	(3 409)
Avsetning/bruk av fond	(4 856)	(1 558)	(2 648)	(2 578)	(3 409)
Akkumulert fond	11 657	10 098	7 450	4 872	1 463
Avgiftsøkning i perioden	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %

Sektoren har de siste år gått med overskudd, som er satt av på bundet driftsfond. Fondet vil med de forutsetninger som ligger til grunn, gå mot 0 i slutten av perioden. Kalkylerenten for beregning av avgiftsgrunnlaget er ihht retningslinjene, og satt lik effektiv rente på norske statsobligasjoner pr. september 2009 med 3 års gjenstående løpetid, med et tillegg på 1 %. For 2009 er renten satt til 4,5 %. Usikkerheten fremover vil være utviklingen i rentemarkedet. Generelt kan det nevnes at en økning i renten på 1 %, vil gi seg et utslag i avgiftene på ca 6 %. Det foreslås en avgiftsøkning i 2010 på 3 % for vann og 5 % for avløp.

Beregning av avgiftsgrunnlag renovasjon (1.000 kr.)

Beskrivelse	2009	2010	2011	2012	2013
Driftsutgifter	1.296	1.375	1.382	1.389	1.396
Kapitalkostnader	254	225	218	211	204
Sum avgiftsgrunnlag	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
Inntekter kommunalt påslag renovasjon	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
Diff. Avgiftsgrunnlag vs inntekter	0	0	0	0	0
Avsetning/bruk av fond	0	0	0	0	0
Akkumulert fond	3.126	3.126	3.126	3.126	3.126
Avgiftsøkning i perioden	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Beregningen viser inntekter fra det kommunale påslag på renovasjonsgebyret. Driftsutgiftene benyttes til miljøpatroljer etc. samt betjening av kapitalkostnaden i forbindelse med avslutning av Bratten avfallsplass.

9 Eiendom

Utvikling driftsrammer:

(i 1000 kr)

	B 2009	ØP 2010	ØP 2011	ØP 2012	ØP 2013	Endr. 09-13 i kr.	Endr. 09-13 i %
Utgifter	98 645	103 090	102 240	100 940	98 740	95	0,10
Inntekter	72 271	74 261	74 261	74 261	5	-72 266	-99,99
Netto	26 374	28 829	27 979	26 679	98 735	72 361	274,36

Eiendomskontoret er kommunens sentrale aktør i bygge- og eiendomssaker, som byggherre, eiendomsforvalter og eiendomsutvikler. Kontoret yter bistand til kommunens tjenestesteder når de har behov for lokaler og eiendomstjenester. Kontoret forvalter og leier ut kommunens boligmasse og har også ansvar for kommunens tilbud av næringstomter. Kommunen eier og forvalter til sammen ca 232.000 m² bygningsmasse. Tallet inkluderer ca 47.000 m² boligareal. I boligareal inngår også boliger eid av Bodø kommunale boligstiftelse. Bygninger eid eller forvaltet av kommunale foretak og aksjeselskap inngår ikke i grunnlaget. Å sikre riktig vedlikehold av alle kommunale bygg og boliger er en stor utfordring for kommunen. Bygningsmassen representerer verdier for over 3 mrd kr. Målet er å tilby brukere bygninger og lokaler med en akseptabel standard. Det skal ikke medføre helserisiko å oppholde seg i kommunens bygninger. God bygg og eiendomsforvaltning er å gi brukerne gode og effektive bygg med tilhørende tjenester til lavest mulig kostnader.

9.1 Mål og utfordringer i perioden 2010-2013

Tjenestemål i perioden 2010-2013

- Årlig revisjon av vedlikeholdsplan for bygningsmassen
- Økt fokus på kostnadseffektiv drift og forvaltning av bygningsmassen
- Bedre brannsikkerhet i kommunale bygg
- Forskriftsmessige bygg
- Etablere et godt prosjektstyringsverktøy
- Utnytte kommunens boligmasse i tråd med boligsosial handlingsplan
- Øke leieinntekter fra boliger og gjennom bruk av kostnadsdekkende husleie
- Anskaffe et bolig- og administrasjonsverktøy
- Tilby næringsarealer
- Gjennomføre kommunens investeringsprogram
- Rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere

Utfordringer i perioden 2010-2013

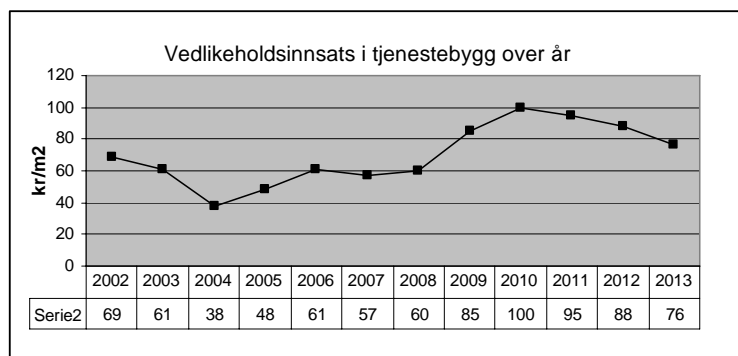
Innenfor tjenesteområdet vil det i løpet av perioden være tre særlige utfordringer:

Vedlikehold av bygningsmassen, heri å etablere et verdibevarende vedlikeholdsnivå og håndtere akkumulert etterslep, beholde og rekruttere medarbeidere, samt kunne tilby kommunale utleieboliger til prioriterte brukere.

Byggvedlikehold

Vedlikeholdsinnsatsen i tjenestebygg er de siste fem år økt betydelig og vil for 2010 være hevet til et faglig anbefalt verdibevarende nivå på 100 kr/m². For lav innsats over mange år har medført et akkumulert etterslep. Kommunen deltok i 2008 i et kartleggingsprosjekt i regi av KS, for å dokumentere teknisk tilstand i den kommunale bygningsmassen og for å estimere oppgraderingskostnader. Kostnadene er beregnet til ca 86 mill kr over de neste 5 år og 339 mill kr de neste 6-10 år, samlet 425 mill kr. Eiendomskontoret vil i løpet av 2010 gjennomføre en mer detaljert tilstandsregistrering som legges inn i fagkontoret sitt datasystem for eiendomsforvaltning, for å få en mer nøyaktig oversikt over vedlikeholds- og oppgraderingsbehovet. Denne tilstandsregistreringen vil bli lagt til grunn for vedlikeholdsplanleggingen, og planlegges å danne grunnlag for budsjettprosessen for vedlikeholdet på de kommunale bygg.

Planrammen for tjenesteområdet skal i planperioden reduseres med 4,4 mill kr. Frie midler er i all hovedsak knyttet opp mot vedlikehold av bygningsmassen. Tilpasning av planrammen vil medføre redusert vedlikeholdsinnsats. Konsekvenser på kort sikt er driftsforstyrrelser for virksomhetene på lengre sikt verdiforringelse av realkapital.

Tabellen viser vedlikeholdsinnsats pr m² over år og fremskrevet til 2013. For 2010-2013 er vedtatte planrammer benyttet. Faglig anbefalt nivå er 100 kr pr m².

Med de store utfordringene kommunal sektor står ovenfor i kommende år, med en kombinasjon av store endringsbehov og omfattende oppgraderingsbehov, blir det svært viktig å rasjonalisere med investerings- og driftsmidler for å sørge for størst mulig nytteverdi. Dette vil bli innebære satsing på videre utvikling, oppgradering og vedlikehold av de riktige og mest egnede bygningene, samt erstatte de mindre egnede med nye lokaler. Det blir derfor svært viktig å håndtere vedlikeholdsplanlegging som en integrert del av kommunens utviklingsplanlegging.

Rekruttering

Tjenesteområdet står ovenfor et generasjonsskifte av medarbeidere. I løpet av perioden vil mer enn 1/3 av medarbeiderne enten oppnå eller ha oppnådd grense for AFP-pensjon. I samme tidsrom har kommunen store og krevende utviklings- og investeringsprosjekter. I denne sammenheng er det viktig at kommunen evner både å beholde og å rekruttere nye medarbeidere i et vanskelig jobbmarked.

Utleieboliger

Etterspørselen etter kommunal utleieboliger er større enn tilgangen. Det er igangsatt en rekke tiltak som skal bidra til økt tilfang av boliger og forbedret samhandling mellom ulike fagkontor. I løpet av 2010 vil en nytt "boligkontor" være etablert. Det forventes at etablering av et slikt kontor skal bidra til bedre oppfølging av den enkeltes brukers behov og bedre utnyttelse av kommunens boliger. Økonomiske virkemidler som Husbankens bostøtte og startlån bør være en del av et slikt fagkontor. Det vil bli utarbeidet en egen sak om behov for boliger. Formålet er å etablere nye gjennomgangseiligheter. Mulighet for husbankfinansiering og akseptabelt nivå på husleier vil være en del av denne utredningen, og vil ha betydning for kommunens medfinansieringsbehov.

9.2 Budsjettramme 2010

Brutto driftsutgifter <i>(tall i 1.000,-)</i>	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010 i 2010 priser	Reell endr. i kr 09-10	Reell endr. i % 09-10
Fagkontor/tjeneste					
Energi Tverlandet Bo og service		0	-	0	0,0
Drift av Eiendomskontoret	14 007	15 954	15 752	-203	-1,3
Bioanlegg	2 170	2 521	2 600	79	3,1
Festetomter/Leieavtaler	3 061	3 164	3 135	-29	-0,9
Torggata 27 utleie	318	319	312	-7	-2,2
Vedlikeholdsbudsjett	11 586	16 219	18 944	2 725	16,8
Forsikringer	4 591	4 269	3 650	-619	-14,5
Drift av Herredshuset	2 467	1 952	1 934	-18	-0,9
Boligdrift	51 545	54 247	56 763	2 516	4,6
Sum utgift	89 745	98 645	103 090	4 445	4,5
Sum inntekt	70 247	72 271	74 261	1 990	2,8
Netto utgift	19 498	26 374	28 829	2 455	9,3

Nettoutgiften økes med 2,471 mill kr. Tilnærmet hele rammeøkningen er rettet mot økt vedlikeholdsinnsats med 2,281 mill kr. Budsjett 2010 er justert for nye pensjonssatser og prisjustert.

9.3 Tiltak og prioriteringer 2010

Vedlikehold tjenestebygg

Tjenestebygg omfatter alle kommunale bygg foruten boliger. Midler i vedlikeholdsprogrammet skal bidra til å opprettholde opprinnelig standard i bygningsmassen. Tiltak som følger av nye forskriftskrav søkes finansiert over investeringsbudsjettet. For 2010 økes vedlikeholdsinnsatsen med 2,3 mill kr – til 100 kr pr m². Gjennom økningen har kommunen oppnådd et faglig anbefalt nivå for vedlikehold av tjenestebygg.

Byggnavn	Byggtype	2010
Herredshuset	Admin.bygg	280 000
Alstad helsebygg	Helsebygg	150 000
Bodø dagsenter	Helsebygg	319 000
Junkervn 49	Helsebygg	200 000
Rønvik legesenter	Helsebygg	115 000
Tverlandet B&S senter	Helsebygg	2 541 000
Alstad ungdomsskole	Skole	1 149 000
Bankgt.ungdomsskole	Skole	1 709 000
Bodø kulturhus	Skole	300 000
Hunstad kultursenter	Skole	350 000
Kirkhaugen	OK-avd bygg	380 000
Løding b.skole	Skole	231 000
Løpsmark skole.	Skole	100 000
Mørkvedmarka skole	Skole	470 000
Saltvern skole	Skole	931 000
Støver skole	Skole	1 000 000
Tverlandet skole	Skole	330 000
Geitvågen camping	Andre bygg	1 300 000
Gimle fritidslokale	Andre bygg	226 000
Stordalshallen	Andre bygg	513 000
Oppgaver under 100' (pr bygg)	Div. bygg	300 000
Diverse utredninger		506 000
Totalt		13 400 000
Faste avtaler		1 700 000
Drift FDV program		500 000
HMS tiltak mot virksomhetene		200000
Akutt vedlikehold/reserve		2 000 000
Risikoanalyse spes. sykehjem		500 000
Vedlikehold utomhusanlegg		200 000
Sum inkl reserve		18 500 000

Tabellen viser planlagt disposisjon av vedlikeholdsmidler innenfor tjenestebygg for 2010.

Vedlikeholdsinnsetts utleieboliger:

Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale utleieboliger finansieres med husleieinntekter. Leieinntektene blir justert med konsumprisindeks i henhold til Husleieloven. Det har vært tendens til hard bruk av boligene, bla som følge av hærverk og mangelfull boveiledning. For 2010 økes vedlikeholdsinnsettsen med ca 0,7 mill kr. Etterspørselen på kommunale utleieboliger er høy og det er iverksatt tiltak for å øke gjennomstrømming i boligene. Det forventes derfor at antall leietakerskifte vil øke i årene som kommer. Ved leietakerskifte der beboer har bodd over lang tid er det ofte behov for tiltak som medfører høye kostnader. Dersom det blir mange omfattende skader etter hærverk eller feil bruk av boligene vurderes det å avstå fra videre utleie. Administrasjonen anbefaler å prioritere tiltak som gjør boligen utleibar samt diverse utvendig vedlikehold.

Vedlikeholdsprogram utleieboliger	Beløp Kr.
Løpende vedlikehold: istandsetting av leiligheter ved leiertakeskifte	4 542 000
Skifte handikapramper i 4 boliger	320 000
Ragnar Schj.vei: Riving/fjerning utebod	70 000
Bjørndalslia 135/ Bjørndalsslynga 21-27: Skrap/male røstvegger	20 000
Høgla 84-86: Utvendig maling	100 000
Kongensgt 16: Skifte avløpsledning samt utvendig maling	120 000
A.G.Johnsonsvei 12: Skifte bordkledning og 1 strøk utvendig maling	220 000
Lillevollen 24-28: Utvendig maling	60 000
Lurtindveien 6: Utvendig maling	100 000
Løpsmarka 37-47: Skrape/male vinduer	330 000
Olaveien 24-26: Skifte vinduer	120 000
Ramnflogveien 1-3: Sjekke og evt. male/skifte vinduer	100 000
Ramnflogveien 5-7: Sjekke og evt. male/skifte vinduer	100 000
Ramnflogveien 9-11: Sjekke og evt. male/skifte vinduer	100 000
Kongensgt.60: Utvendig maling	100 000
Djupmyra8-14/Smålia 1-7: Utvendig maling og rep. el. bytte vinduer	250 000
Bjørndalslia 123-129/-slynga 12-18: Mosefjerning på tak	30 000
Høgliflata 22: Utvendig maling	100 000
Faste avtaler: Utvendig maling BBL-leiligheter	200 000
Akutt vedlikehold/reserve	250 000
Vollveien 26: utvendig maling	60 000
Rønvikveien 11 A: skrap/male vinduer og verandaer	70 000
Sum	7 362 000

Tabellen viser disposisjon av vedlikeholdsmidler utleieboliger for 2010

Bolig – og næringsarealer

Det legges opp til små investeringer for tilrettelegging av nye bolig- og næringsarealer. Tilgjengelig kommunalt eid næringsareal er begrenset. På Rønvikleira og Burøya er alle arealer enten håndgitt eller øremerket til spesielle formål som fiskeri, havn eller adkomst til terminalområdet. Bodø's vekstutsikter tilsier at tilgangen må økes på kort og lang sikt. Utvikling av Kvalvikodden vil bidra i dette. Etterspørselen av areal for boligtomter er lav. For 2010 planlegges det solgt et lite område på Oddan/Sjysletta. Området kan være attraktiv med hensyn til Reitan. Salg av felt i Bodøsjøen avventes inntil 2011.

10 Interne bedrifter

10.1 Bodø Bydrift

Brutto driftsbudsjett (tall i 1.000,-)	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010 i 2010 priser
60 Administrasjon	8 114	8 794	8 759
61 Verksted	3 295	3 427	3 332
62 Bil/maskin	9 917	10 550	10 793
63 Produksjon	89 962	81 168	92 934
64 Gartneri	1 064	797	591
65 Lager	3 383	3 630	3 629
Sum utgift	115 735	108 365	120 039
Sum inntekt	118 862	108 365	120 039
Netto utgift	-3 127	0	0

60: Ledelse, administrasjon og fellesutgifter, 61: Verksted, 90 % vedlikehold egne biler, 62: kostnader til drift og vedlikehold av bil og maskinparken, 63: Direkte produksjonsrelaterte utgifter, 64: utgifter til drift av gartneri, 65: kostnader forbundet med lagertjenester.

Bodø bydrift har utførerrollen i en bestiller-/utførermodell. Bodø bydrift skal levere kommunaltekniske og grønnfaglige tjenester. Bestilleren er forvaltningsenheter i kommunen, andre institusjoner og private. Evaluering av omorganiseringen pågår. Denne vil neppe være ferdig før 2010. Det budsjetteres dermed med at driften videreføres som tidligere.

Tjenesteproduksjon og bemanning

Det budsjetteres med større omsetning i 2010 enn i 2009. Erfaringen fra tidligere år tilsier at man har budsjettert for forsiktig. Budsjettposten for kjøp av varer/tjenester for videresalg er derfor justert opp. Budsjettet forøvrig er justert for forventet lønns- og prisvekst i 2010. Kapitalkostnader, husleie, samt regnskaps- og IT tjenester er tatt med i budsjettet. Prisene til kundene vil bli justert i tråd med forventet prisstigning for 2010. Bodø bydrift har overtatt en stilling fra kommunalteknisk avdeling, samtidig avgitt en annen stilling, slik at det er ingen nettoendring for avdelingen. Antall årsverk er dermed 107,68 for 2010 også. I tillegg kommer sesonghjemler.

Forventet oppdragsmengde i 2010-2013

(tall i 1000 kr)	2010	2011	2012	2013
Anleggsoppgaver VA	41 240	41 240	41 240	41 240
VA-oppdrag	22 270	22 270	22 270	22 270
Vei- oppdrag	30 620	30 620	30 620	30 620
Park- oppgaver	11 960	11 960	11 960	11 960
Idretts-oppdrag	3 709	3 709	3 709	3 709
Arbeid for private	6 958	6 958	6 958	6 958
Interne overf. BB	3 282	3 282	3 282	3 282
SUM	120 039	120 039	120 039	120 039

Tabellen ovenfor viser hvordan oppdragene for Bodø bydrift fordeler seg på ulike typer oppdrag. Bestillinger som finansieres over kommunens investeringsregnskap utgjør i overkant av 41 mill kr for VA oppgaver. I tillegg kommer noen veiprosjekter. Rundt 49 mill er faste driftskontrakter, resten er oppdrag som bestilles fortløpende. Av den totale oppdragsmengden utgjør arbeid for eksterne kunder rundt 7 mill kr. Arbeid for kommunale avdelinger, inkludert kommunale investeringer utgjør 94 % av omsetningen til Bodø bydrift. En gjennomgang av den foreslåtte investeringsplanen til kommunalteknisk avdeling for perioden 2010-2013 viser at oppdragsmengden for Bodø bydrift vil ligge noenlunde stabil på rundt 41 mill kr. Det understrekes at det er viktig at bestillingene kommer i god tid slik at kapasiteten kan utnyttes på en optimal måte. Usikkerheten på dette området er den største risikofaktoren for Bodø bydrift.

Investeringer

Forslag til investeringsbudsjettet er vist i tabellen nedenfor.

	2010	2011	2012	2013
Biler og maskiner	kr 7 000 000	kr 7 000 000	kr 7 000 000	kr 7 000 000
Bygg	kr 2 600 000			
Lånebehov	kr 9 600 000	kr 7 000 000	kr 7 000 000	kr 7 000 000

Investeringstakten på utstyrssiden holdes på samme nivå som i 2009. Eksisterende maskinpark krever unødvendig høye vedlikeholdskostnader og risikoen for driftsavbrudd er høy. Det meste av det som vil bli byttet ut er mellom 15 og 20 år gammelt. Bodø Bydrift utnytter markedet ved å leie inn rimelige private lastebiler og maskiner til anleggsvirksomheten, men det er nødvendig å kjøpe og eie spesialmaskiner, beredskapsutstyr og lagbiler. Etter pålegg fra arbeidstilsynet må det bygges nye garderobes til avløpsgruppen. Det ble i budsjettet for 2009 satt av 2 mill kr til dette formålet. Det ble i løpet av 2009 klart at en løsning i eksisterende bygningsmasse ikke ble godtatt av arbeidstilsynet. Det må dermed bygges ett nytt bygg, som er kostnadsberegnet til 4,6 mill kr. Arbeidstilsynet har fattet vedtak om dagbøter dersom dette ikke blir utbedret. Det foreslås derfor satt av 2,6 mill til dette formålet.

10.2 Bodø Byggservice

Brutto driftsbudsjett (tall i 1.000,-)	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010 i 2010 priser
10 Entreprenør	8 775	9 222	8 464
30 Renhold	23 764	27 807	26 017
31 Administrasjon	2 964	2 116	2 798
Sum utgift	35 503	39 145	37 279
Sum inntekt	36 502	39 145	37 279
Netto utgift	-999	0	0

Reduksjon fra 2009 under 10 entreprenør skyldes at tjenestens fagleder er flyttet til ansvar 31 administrasjon. Ansvar 31 har tilsvarende økning. Ansvar 30 renhold er redusert med 3 årsverk fra 2009 ved gjennomføring av ulike effektiviseringstiltak.

Bodø Byggservice leverer vaktmester-, håndverker- og renholdstjenester i ”bestiller – utfører” modellen internt hvor kommunen eier eller leier lokaler. Bodø Byggservice yter i tillegg konsulentbistand på forespørsel fra virksomheter som har renhold i egen regi.

Utfordringer i 2010-2013

I perioden vil Bodø Byggservice fortsette arbeidet med å tilpasse aktivitet i forhold til volum på oppdragene fra bestillerne. Målet er behovsprøvet renhold. Dette innebærer et renhold som er tilpasset ytre faktorer som bruksfrekvens, årstid og værforhold.

Det positive samarbeidet som allerede er etablert mellom byggbruker /oppdragsgiver og Bodø Byggservice skal opprettholdes. Sykefraværet utgjør en vesentlig faktor på kostnadssiden og det jobbes kontinuerlig med å holde dette på et akseptabelt nivå.

Bodø Byggservice prioriterer å fortsette arbeidet med å få ned sykefraværet ved å:

- Anskaffe nytt og tidsmessig utstyr
- Gi kunnskapsløft for renholdere gjennom interne / eksterne kurs
- Fortsette arbeidet med å øke stillingsstørrelsene mot tilnærmet heltid
- Følge opp og tilrettelegge arbeidsoppgaver innenfor rammene som er til rådighet
- La mobile enheter fange opp korttids sykefravær
- Utarbeide renholdsplaner i samarbeid ”bestiller – utfører”
- Involvere renholder i gjennomføringen

Renholdstjenesten

Tjenestetilbudet innenfor renhold omfatter renhold i 97 bygg/kontrakter fordelt på 23 barnehager, 9 skoler og 65 øvrige bygg/kontrakter, inklusive leide bygg. Budsjett 2010 for renholdstjenesten er basert på ca. 53 årsverk. Dette er en reduksjon på 3 årsverk sammenlignet med 2009.

12 årsverk utføres av mobile enheter. Budsjett for 2010 legger til grunn at det ikke blir noen prisøkning i forhold til 2009. Dette innebærer at timeprisen for renhold, 238 kr videreføres fra 2009 til 2010. Seniortiltak på 405 000 kr for 2010 er inkludert. Samlet effektivisering på ca 0,75 mill kr bidrar til kommunens saldering.

Entreprenørbedriften.

Tjenestetilbudet fra entreprenørbedriften omfatter:

- Vaktmestertjenester i administrasjonsbygg og barnehager
- Håndverkertjenester for alle byggbrukere samt eiendomskontoret

I budsjettforslaget for 2010 ligger en økning av timepris på 2,5 % fra 413 kr til 423 kr. En timepris på 423 kr er 16 kr lavere enn prisjustering i tråd med deflator 3,1 %. Denne lavere prisøkningen medfører en effektivisering på ca 1 mill kr. Effektiviseringen gjennomføres ved at tidforbruk i inngåtte kontrakter justeres ned. Entreprenørbedriften utgjør 10 årsverk inkludert arbeidsleder. Oppdragsmengden varierer gjennom året, men er ikke optimalt og ligger på et nivå som sysselsetter avdelingen opp mot 80 %. Her ligger et vekstpotensiale som det jobbes med å fylle opp. Entreprenørtjenesten utfører alt av vaktmestertjenester, vedlikehold av bygg, mindre byggeoppdrag, og andre tjenester som ligger innenfor fagområdet. Tjenesten er også behjelpelig med innhenting av anbudspriser fra underleverandører i forbindelse med større oppdrag.

11 Investeringer

	2010	2011	2012	2013
Sum låneopptak investeringsplan 2010-2013	254 115	192 243	75 626	246 981
Anbefalt låneopptak perspektivmeldingen 2010-2019	228 795	150 000	150 000	150 000
Over/under anbefalt grense	-25 320	-42 243	74 374	-96 981

Bystyret vedtok i juni 2009 planrammer for investeringer i form av grense for låneopptak i kommende periode. Rådmannens forslag til økonomiplan 2010-2013 ligger over anbefalt nivå. Tabellen over viser at for 2010 blir låneopptaket 25,3 mill kr over anbefalt nivå, og i 2013 nesten 97 mill kr over anbefalt nivå. I 2013 ligger kulturkvartalet inne med et kommunalt låneopptak på 223,3 mill kr og det er da lagt inn kun 23,7 mill kr til øvrige prosjekter. Øvrige prosjekter er erfaringsmessig lite oppdaterte fire år fram i tid, og det kan forventes betydelige utfordringer også for skole, omsorg eller rehabilitering/utbedring av bygg og veier. Gjennomføring av investeringsplanen som nå foreligger gir økt lånebelastning for kommunen, og svært begrensede muligheter for å kunne ta inn nye utfordringer i perioden. Ideelt sett bør samtlige prosjekter i kategori D (tidligere politisk vedtatte prosjekter) gjennomgås og i noen grad revurderes dersom de ikke er igangsatt slik at investeringsplanen framover ikke blir helt rigid.

11.1 Investeringsmessige utfordringer og prioriteringer

En av flere viktige forutsetninger for at kommunen skal kunne ha en kontrollert økonomisk utvikling, er at investeringstakten tilpasses og holdes innenfor rammer som er forenlige med forventet inntektsvekst, endringer i rentenivå og utviklingen i utgifter til løpende drift.

I kapittel 2 Langsiktige rammebetingelser og utviklingstrekk er det redegjort for at finanspolitikken vil måtte strammes til etter hvert som konjunktorene bedrer seg. Det kan bety svakere og avtakende inntektsvekst for Bodø kommune de kommende årene. Rentene forventes også å stige til et mer normalt nivå sett i et langsiktig perspektiv. Samlet bør dette trekke i retning av lavere investeringer de neste årene for å dempe utgiftene til renter og avdrag. Planlegging og gjennomføring av investeringer tar imidlertid tid, og strekker seg over flere år. Derfor kan det være vanskelig å foreta raske endringer hvis man ikke er villig til å stoppe investeringer som er under planlegging og som ikke er igangsatt. Kommunen har over flere år hatt et høyt investeringsnivå. Hovedtyngden av investeringene som er gjennomført de siste årene, eller som skal igangsettes i 2010 er knyttet til kommunens primær oppgaver, nødvendig vedlikehold eller som følge av statlige vedtak og pålegg.

De største prosjektene som krever lånefinansiering i 2010-2011 er Bodøsjøen skole med gymnastikksal, Hovdejordet sykehjem og boliger til personer innenfor området rus/psykiatri og boliger til flyktninger. Kostnadsrammen for disse prosjektene er til sammen 489,5 mill kr. Til lovpålagte oppgaver i form av brannsikring av bygg, utbedringer av el-anlegg mv er det budsjettet med investeringer på 15 mill kr i 2009 og 12,5-11,5 mill kr hvert år i resten av perioden. Til nødvendig rehabilitering foreslås det 21,5 mill kr i 2010. De årlige bevilgningene til dette formålet foreslås redusert til mellom 6,7 og 5 mill kr i de øvrige årene.

Kommunens største enkeltprosjekt, og det mest krevende, er utbygging av Kulturkvartalet. Etter at bystyret vedtok å utvide arealene med ca 1000 m² er nå kostnadsrammen på 987-998 mill kr målt i 2009 priser inklusiv et parkeringsanlegg med en kostnadsramme på 180-212 mill kr. I budsjettet er tallene omregnet til løpende priser med en anslått kostnadsramme på 1181 mill kr. Finansieringsplanen forutsetter at investeringene de første årene dekkes ved bruk av egne midler, statlige tilskudd og momsrefusjon. Opptak av lån planlegges først i 2013.

Et annet stort prosjekt innen kulturområdet er ny kirke på Hunstad. Et revidert forprosjekt fra 2006 har en prosjektkostnad på ca 40 mill kr. Forprosjektet viser nå at kirken trolig vil koste vel 55-60 mill kr målt i 2010 priser. Tidligere er det bevilget vel 19 mill kr til prosjektet. I budsjettet er det

foreslått 23,3 mill kr i 2012. Hvis arbeidene skal starte som planlagt i 2010, må bevilgningen til kirken økes ytterligere med 15 mill kr.

Det pågår for tiden et betydelig planarbeid knyttet til utviklingsprosjektet "Byen og Havna". Planarbeidet og gjennomføring av planene er svært viktig for sikring og utvikling av næringer og arbeidsplasser som Bodø er avhengige av i dag, og som kan få enda større betydning de kommende årene for å sikre at kommunen skal ha et variert arbeids- og næringsliv og ikke blir for ensidig avhengig av utviklingen i offentlig sektor, jfr analysene i kapittel 2. I budsjettet og økonomiplanen for 2010-2013 er det bare funnet plass for investeringer til ny vei til Kvalvikodden, omlegging av Gamle riksvei i området Hålogalandsgata-Rensåsen, Gamle riksvei ved City Nord, samt investeringer i offentlige rom og gater som enten er en følge av utbyggingen av Kulturkvartalet eller omlegging av kollektivtilbudene. Hvordan de øvrige prosjektene skal prioriteres i tid og finansieres, vil en måtte ta endelig standpunkt til når utredningsarbeidene er avsluttet, og forslag til gjennomføring blir lagt fram for bystyret.

For 2010 er det antatt at kommunens lånerenter i gjennomsnitt vil være på 3,5 pst og deretter øke til 5,25 pst i 2013. Frie inntekter vil derimot trolig få en avtakende vekst etter hvert som konjunktorene bedres, og finanspolitikken strammes til. Lån til finansiering av investeringer med unntak av VA sektoren er i forslaget til økonomiplan for 2010-2013 på henholdsvis 258 mill kr, 184 mill kr 66 mill kr og 247 mill kr. Kommunen vil stå overfor betydelige utfordringer når knappe investeringsmidler og lånerammer skal prioriteres mellom primæroppgaver, nødvendig verdibevarende vedlikehold, kulturformål og utvikling av infrastruktur og tilrettelegging for næringsutvikling.

11.2 Rådmannens forslag

Tabellen under viser rådmannens forslag til investeringsplan for perioden. Det er brukt samme sortering som tidligere etter prioritering:

- A Fullføre igangsatte prosjekter
- B Lovpålagte oppgaver, pålegg mv
- C Nødvendig rehabilitering av bygg og veier
- D Politiske vedtak/vedtatte planer.

Kategori D er dermed ikke satt i gang, og kan justeres ved at prosjekter tas inn eller ut. Det påpekes at samlet låneopptak er høyt, og nye prosjekter bør kun legges inn dersom andre tas ut.

Tall i 1000 kr	Kostnads- overslag	Tidligere bevilget	2010	2011	2012	2013
Fullføre i gangsatte prosjekter	237 520	138 658	56 100	17 000	10 000	10 000
Lovpålagte oppgaver, brann dokumentasjon/PCB	91 250	40 750	15 000	12 500	11 500	11 500
Nødvendig rehabilitering av bygninger, veier	59 900	20 000	21 500	6 700	6 700	5 000
Politiske vedtak/vedtatte planer	877 050	253 900	230 900	235 200	66 200	24 950
Finansdisposisjoner			52 829	89 761	53 911	67 661
Vann	351 100	128 400	36 500	46 500	46 400	45 000
Avløp	324 100	103 300	50 000	39 000	55 300	57 500
Kulturkvartalet	1 180 900	33 000	46 400	90 100	424 100	499 200
Sum Investeringer			509 229	536 761	674 111	720 811

Finansiering, bruk av fond etc.			92 214	138 918	42 685	65 448
Finansiering kulturkvartalet			46 400	90 100	424 100	275 882

Nye investeringslån øvrige prosjekt			254 115	192 243	75 626	23 663
Nye Investeringslån VA			86 500	85 500	101 700	102 500
Startlån			30 000	30 000	30 000	30 000
Kulturkvartalet - eget lån			0	0	0	223 318
Sum låneopptak			370 615	307 743	207 326	379 481

Sektoroversikt er vist i neste tabell. Denne viser at det i hovedsak er tjenesteområdet kultur/idrett/kirke som prioriteres i perioden. Dette omfatter bla kulturkvartalet og Hunstad kirke. De to prosjektene har i tillegg tidligere bevilgning på 19,2 mill kr (kirke) og ny bevilgning i 2014 på 88 mill kr (kulturkvartalet). Omsorg har til sammenlikning 307,2 mill kr, her inngår bla realisering av nytt sykehjem.

Sektor/tall i 1000 kr	2010	2011	2012	2013	Sum
Skole/Barnehage	53 600	14 200	2 200	500	70 500
Kultur/idrett/kirke	74 000	121 900	430 600	501 200	1 127 700
Sykehjem/omsorg	96 000	166 200	42 500	2 500	307 200
Vei/trafikkikkerhet	34 200	25 500	21 500	14 750	95 950
Vann/avløp	86 500	85 500	101 700	102 500	376 200
Feltutbygging	23 700	2 700	700	10 700	37 800
IKT	6 500	5 000	5 000	5 000	21 500
Øvrige	85 900	22 000	16 000	16 000	139 900
Finansdisposisjoner	52 829	89 761	53 911	67 661	264 162
Sum	513 229	532 761	674 111	720 811	2 440 912

A: Fullføre igangsatte prosjekter

	Kost.Over:	Bev.Tid	2010	2011	2012	2013
9204 Bankgt skole Utskifting fordeling varmeanlegg	9 000	8 000	1 000	0	0	0
9242 Bodøsjøen skole byggetrinn II inkl gymsal	82 500	47 000	28 500	7 000	0	0
9399 Vollsletta - utredning/utbedring eldreboliger	12 500	11 000	1 500	0	0	0
9515 Kompaktanlegg Bestemorenga (landsskytterstev	15 900	6 908	3 200	0	0	0
9681 Opprusting sentrumsgater	54 620	34 650	5 000	5 000	5 000	5 000
9582 Bodin Kirkegård	18 800	8 400	10 400	0	0	0
9962 Supplerende IKT	44 200	22 700	6 500	5 000	5 000	5 000
Sum A Fullføre i gangsatte prosjekter	237 520	138 658	56 100	17 000	10 000	10 000

B: Lovpålagte oppgaver, branndokumentasjon/PCB

	Kost.Over:	Bev.Tid	2010	2011	2012	2013
9236 Brannsikring av bygg	56 000	28 000	7 000	7 000	7 000	7 000
9238 Oppgradering av el-anlegg	16 500	6 500	3 000	3 000	2 000	2 000
9373/79 HMS tiltak/ bygg	15 500	5 500	2 500	2 500	2 500	2 500
9583 Brannsikring kirker	1 750	750	1 000	0	0	0
Dr. gt 15, ny heis	1 500	0	1 500	0	0	0
Sum B Lovpålagte oppgaver, branndokumentasjon/PCE	91 250	40 750	15 000	12 500	11 500	11 500

Sum A+ B	328 770	179 408	71 100	29 500	21 500	21 500
-----------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------

C: Nødvendig rehabilitering av bygninger, veier m.m.

	Kost.Over:	Bev.Tid	2010	2011	2012	2013
9668 Asfalspleis	12 000	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
9801 Vei og gatelys kommunal bev.	14 500	10 500	1 000	1 000	1 000	1 000
NY Kirkhaugen tidl. Skole	6 000	0	6 000	0	0	0
NY Saltstraumen skole	500	0	0	0	0	500
9580 Nødvendig oppgraderinger, kirker	10 000	2000	2 000	2 000	2 000	2 000
9243 Rehab av sanitæranlegg, skoler	11 000	1000	5 600	2 200	2 200	0
NY Høglia, oppbygging etter brann	4 400	0	4 400	0	0	0
9487 Prosjekt adm bygg	1 500	500	1 000	0	0	0
Sum C Nødvendig vedlikehold av bygninger, veier m.m	59 900	20 000	21 500	6 700	6 700	5 000

Sum A+B+C	388 670	199 408	92 600	36 200	28 200	26 500
------------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------

D: Politiske vedtak og vedtatte planer

		Kost. over:	Bev. Tid	2010	2011	2012	2013
96	Bodø bydrift	55 300	25 300	9 000	7 000	7 000	7 000
NY	ENØK-tiltak i Nordlandsbadet	1 200	0	1 200	0	0	0
NY	Utvikling av nye Vollsletta	2 000	0	1 000	1 000	0	0
9027	Saltvern skole - ombygging	60 000	25 000	5 000	5 000	0	0
NY	Planleggingsmidler skolestruktur	1 000	0	1 000	0	0	0
NY	Osphaugen, oppgradering, kjøp	2 500	0	2 500	0	0	0
9040	Tilgjengelighet fritidsområder	5 000	3 000	0	2 000	0	0
9549	Kunstgresspakke (Løpsmark, Stordalen, Limyra)	52 000	11 100	0	0	0	0
	Familiesenter Rønvik/Sentrum	4 000	0	4 000	0	0	0
9522	STImuli	12 800	2 500	1 300	4 500	4 500	0
9390	Hovdejordet sykehjem (B4) med barneinst.	355 000	90 000	75 000	150 000	40 000	0
9380	Årnesveien 4	30 000	1 300	16 000	12 700	0	0
9447	Kvalvikodden	71 000	51 000	18 000	2000	0	0
9475	Mørkvedbukta feltutbygging	9 000	4 000	5 000	0	0	0
9410	Feltutbygging omkostninger	2 800	0	700	700	700	700
9461	Bodøsjøen B6	10 000	0	0	0	0	10 000
NY	Flyktningeboliger	22 000	0	22 000	0	0	0
9575	Kirke Hunstad	42 500	19 200	0	23 300	0	0
9576	Orgelplan	15 000	6 500	8 500	0	0	0
9929	Terminalkai - Nord	55 000	12 000	38 000	5 000	0	0
NY	Kollektivterminal Dr.gt	12500	0	12 500	0	0	0
9694	Molveien - Storgt v/SAS	7 000	3 000	0	4 000	0	0
9696	Hålogalandsgt. Str. Sjøgt - Prinsensgt.	8 000	0	0	3 000	5 000	0
9698	Kryssløsning Sjøgt - Hålogalandsgt.	12 000	0	0	2 000	5 000	5 000
NY	Gml. RV. Håloga.gt - Rensåsen	10 000	0	3 000	5 000	2 000	0
NY	Gml. RV. V/City Nord	5 000	0	5 000	0	0	0
9675	Aksjon skolevei; Fortau Ripnesbakken inkl. snu	4000	0	4 000	0	0	0
	Aksjon skolevei; Fortau Kleivaveien, str. Jernba	2 000	0	0	0	2 000	0
	Aksjon skolevei; Fortau Bodinveien	4 000	0	0	4 000	0	0
NY	Aksjon skolevei; Fortau Gjerdåsveien	2 250	0	0	0	0	2 250
NY	Hunstadringen str Unnlivei - Hunstad B. skole	2200	0	2 200	0	0	0
Sum D	Politiske vedtak/vedtatte planer	877 050	253 900	234 900	231 200	66 200	24 950
Sum A+B+C+D		1 265 720	453 308	327 500	267 400	94 400	51 450

Vann og avløp

		Kost.overs	Bev.Tid	2010	2011	2012	2013
9602	Bestemorenga vannforsyning	12 500	8 000	4 500	0	0	0
9604	Sanering sentr.vann	147 250	103 250	11 000	11 000	11 000	11 000
9608	Hovedvannverket - Nordsia	98 400	5 400	3 000	12 000	12 000	20 000
9610	Vannledning Hunstadring (Bodin VG - Sørstrup)	31 500	0	3 500	14 000	14 000	0
9629	Valnes vannverk	11 000	7 000	4 000	0	0	0
9630	Nerbyen, Moloveien	3 700	1 200	0	1 000	700	0
	Nerbyen, Hålogalandsgt./Prinsensgt	3 500	0	0	1 000	2 500	0
NY	Vestvatn/Brekke vannverk klausulering	500	0	500	0	0	0
	Landegode	1 500	0	1 500	0	0	0
	Bodøelv etp 2	1 500	0	0	0	1 500	0
9618	Helligvær vannbehandl. Anl. Oppgradering	9 500	1 000	5 000	2 500	0	0
9631	Fordelingsnett Fjell	4 250	250	2 500	1 500	0	0
	Prærien vest	1 000	0	0	1 000	0	0
9617	Burøya/Valen - Nyholmen	8 000	2 300	1 000	2 500	1 700	0
	Bodøelv etp 3 og 4	3 000	0	0	0	0	3 000
	Festvåg vannbehandlingsanlegg	3 000	0	0	0	3 000	0
	Vannledning Godøynes	3 500	0	0	0	0	3 500
	Vannledning Straum	500	0	0	0	0	500
	Vannledning Godøynes - Skålbones	7 000	0	0	0	0	7 000
Sum	Vann	351 100	128 400	36 500	46 500	46 400	45 000

		Kost.overs	Bev.Tid	2010	2011	2012	2013
9637	Hammervika renseanlegg	38 000	25 500	12 500	0	0	0
9641	Bestemorenga avløpsledn.	12 000	7 500	4 500	0	0	0
9643	Sanering sentrum	99 000	55 000	11 000	11 000	11 000	11 000
9651	Bodøsjøen 2	14 000	10 000	500	3 500	0	0
9656	Prærien Vest	2 000	0	0	2 000	0	0
9652	Nerbyen, Moloveien	5 300	1 300	0	4 000	0	0
	Nerbyen, Hålogalandsgt./Prinsens gt.	3 500	0	0	1 000	2 500	0
9660	Opprydding avløp Fjell	1 250	250	1 000	0	0	0
9638	Opprustning RA - Misvær	1 250	250	1 000	0	0	0
9645	Opprydding avløp Valnes	6 500	0	6 500	0	0	0
NY	Tiltak renseanlegg, krav om akk. Prøvetaking	2 000	0	2 000	0	0	0
	Landegode	4 000	0	4 000	0	0	0
	Løpsmark slamavskiller	2 000	0	0	0	2 000	0
9647	Kjerringøy, slamavskiller og ledningsnett	6 500	1 500	5 000	0	0	0
	Stokkvika- Hunstadmoen renseanlegg	36 000	0	1 000	3 000	16 000	16 000
	Bodøelv etp 2	23 000	0	0	1 000	8 000	14 000
	Misvær, Oppegård - Øyran	4 000	0	500	3 500	0	0
	Mørkved renseanl. Utvides	16 000	0	0	8 000	8 000	0
	Godøynes avløpsopprydding	16 000	0	0	0	0	6 000
	Bodøelv, etp.3 og 4	18 000	0	0	0	4 000	5 000
	Straum, avløpsopprydding	2 500	0	0	0	0	2 500
	Naurstad, avløpsopprydding	3 000	0	0	0	0	3 000
9662	Burøya/Valen - Nyholmen	8 300	2 000	500	2 000	3 800	0
Sum	Avløp	324 100	103 300	50 000	39 000	55 300	57 500

Sum	Vann/Avløp	675 200	231 700	86 500	85 500	101 700	102 500
------------	-------------------	----------------	----------------	---------------	---------------	----------------	----------------

Finansdisponeringer

Finansdisposisjoner (F)					
9750	Utlån til BKBS	4 718	0	0	0
9400-9490	Avsetning til tomteutbyggingsfond	3 400	44 300	7 700	20 700
9751	Videreutlån Startlån	30 000	30 000	30 000	30 000
9751	Avdrag videreutlån	14 711	15 461	16 211	16 961
Sum	Finansdisposisjoner (F)	52 829	89 761	53 911	67 661

Finansiering

Finansiering (FI)					
9751	Mottatte avdrag på videreutlån	14 711	15 461	16 211	16 961
9929	Terminalkai - Nord, DA- midler 53 mill	38 000	5 000	0	0
9929	Terminalkai - Nord, egne fond 2 mill	0	0	0	0
9400-9490	Tomtesalgssinntekter	3 400	44 300	7 700	20 700
9410-9480	Bruk av tomteutbyggingsfond	5 700	700	700	10 700
9675	Aksjon skolevei	1 000	1 000	1 000	1 000
	Bruk av bundet inv. fond - forsikringsoppgjør Høgla	3 070	0	0	0
	Tilskudd fra Statens Veivesen Gml. RV. Hålogalandsgt - Rensåsen	0	5 000	2 000	0
	Tilskudd Kollektivterminal Dr.gt	2 000	0	0	0
9380	Tilskudd fra staten, psykiatri (500? 6 plasser)	9 200	0	0	0
	Flyktningeboliger. Tilskudd fra Husbanken.	4 400	0	0	0
9390	Investeringstilskudd Hovdejordet B4 (600*74 plasser)	0	48 400	0	0
	Moms som føres i investeringsregnskapet 2010-2013	10 733	19 057	15 074	16 087
9751	Videreutlån	30 000	30 000	30 000	30 000
Sum	Finansiering (FI)	122 214	168 918	72 685	95 448

Sum	Nye investeringslån øvrige prosjekt (A+B+C+D+F-FI)	258 115	188 243	75 626	23 663
Sum	Låneopptak Kulturkvartalet	0	0	0	223 318
Sum	Nye Investeringslån VA	86 500	85 500	101 700	102 500
Sum	Nye investeringslån eksl. Startlån	344 615	273 743	177 326	349 481
Sum	Startlån	30 000	30 000	30 000	30 000

Kulturkvartalet

Kulturkvartalet har høsten 2009 fått et kostnadsoverslag på nærmere 1,2 mrd kr. Det er da tatt med 88,1 mill kr som er beregnet for 2014. Finansieringen består av tilskudd, refusjoner, egenkapital og lån. Rådmannen legger opp til at egenkapitalen benyttes først, slik at låneopptaket kommer sist i perioden. Videre legges det opp til at 20 % av merverdiavgiftskompensasjonen føres i investeringsprosjektet i 2010, fra om med 2011 føres all merverdiavgift tilbake til investeringsprosjektet. Dette for å unngå å blåse opp driftsbudsjettet til kommunen unødvendig. I denne beregningen er det ikke tatt hensyn til organisering av parkeringskjelleren. En utfasing av parkeringskjelleren som eget selskap, vil kunne få konsekvenser for merverdiavgiftrefusjonen. Det er foreløpig usikkert hva som blir driftskonsekvenser når bygget skal tas i bruk.

Rådmannens forslag

9927	Kulturkvartalet	Kostn.o.	Tidligere	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014
	Bibliotek	248 000	12 000	13 000	20 000	60 000	131 000	12 000
	Konsert/teaterhus	536 000	16 000	20 000	10 000	200 000	240 000	50 000
	Parkering	180 500	5 000	8 000	50 000	100 000	17 500	0
	Utenomhus, herav:	34 000	0	1 500	0	0	22 500	10 000
	Prisstigning	182 400	0	3 900	10 100	64 100	88 200	16 100
Sum	Kulturkvartalet	1 180 900	33 000	46 400	90 100	424 100	499 200	88 100
	Finansiering							
	DA midler	200 000	0	26 000	34 080	98 000	26 000	15 920
	Statsstøtte	161 000	0	10 000	38 000	38 000	38 000	37 000
	SKS penger	348 000	0	0	0	210 998	137 002	0
	Kapitalfond	60 000	33 000	9 008	4 505	13 487	0	0
NY	Momsrefusjon (20 % fra 2010, 100 % fom 20	166 617	0	1 392	13 515	63 615	74 880	13 215
	Låneopptak	245 283	0	0	0	0	223 318	21 965
Sum	Finansiering	1 180 900	33 000	46 400	90 100	424 100	499 200	88 100

Vedlegg

Vedlegg: 1. Prisliste

Oppvekst og kulturtjenester

Skolefritidsordning

Prisene øker med generell prisstigning 3,1 %.

5 dagers tilbud	1 885	(1 825)
4 dagers tilbud	1 540	(1 495)
3 dagers tilbud	1 185	(1 150)
2 dagers tilbud	975	(945)
1 dags tilbud	655	(635)

På Kjerringøy er prisene 2/3-del av dette, siden tilbudet har et omfang som er tilsvarende kortere pga av skyssordning.

Opphold på 1 time pr gang	160	(155)
Opphold pr enkelt dag	190	(185)
Sommer-SFO sats pr uke	555	(540)
Sommer-SFO sats pr dag	111	(110)

Skole

Skolemilk pr år (pga prisstigning fra Tine)	665	(565)
Leie av skolelokaler til overnatting:		
Landego og Helligvær skoler	60	(57)
Andre skoler, pr person pr natt	33	(31)

Kulturskole

Prisene foreslås økt med 5 %

- Pris for instrumentalopplæring, sang, Musikk-klubb, visuelle kunstfag, drama, nysirkus, musikkteater: 2 350 kr (2 235) pr år for de under 20 år, 2 350 kr (2 235) pr år for de over 20 år.
- Pris for kulturlek, skriveverksted, irsk ensemble, jazzgruppe: 1 720 kr pr. (1 635) år.
- Salg av tjenester til lag og foreninger med medlemmer under 18 år. Pr time 210 kr (200)
- Salg av tjenester til lag og foreninger med medlemmer over 18 år. Pr time 315 kr (300)
- Ved salg av tjenester i grunnskolen; tolærersystem, kr. 250,- pr. time.
- Ved salg av lærerressurs til grunnskolen med ordinær undervisning, kreves full refusjon av lønnsutgiftene.

Bodø voksenopplæring

Prisene øker med 4,5 %.

Barnehage

Regjeringen holder maksimalprisene nominelt uendret på 2008-nivå med kr 2330 pr måned/ 25 630 pr år. Dette betyr følgende priser fom 01.01.2010 (sats pr 01.01.2009 i parentes):

Foreldrebetaling	Pris
0-8 timer	465 (465)
9-16 timer	930 (930)
17-24 timer	1 165 (1 165)
25-32 timer	1 395 (1 395)
33-40 timer	1 865 (1 865)
Mer enn 40 timer	2 330 (2 330)
Sats pr ukedag	155 (155)

I samtlige kommunale barnehager gis det 30 % moderasjon for første søsken og 50 % moderasjon for søsken utover det. Satsene betales for 11 måneder pr barnehageår, jfr forskrift.

Kostpenger

Prisene øker med 3,1 %.

Idrettsanlegg

Priser for trening og kamper i kommunale haller, gymsaler, treningsfelt og svømmebasseng øker i takt med generell prisstigning 3,1 %.

Subsidierte treningstimer for barn og ungdom lå i 2009 på kr 76,- pr./t og øker i 2009 til 79,- pr/t. Ordningen skal revideres i løpet av året. Endelig pris avhenger av treningstimeforbruk knyttet til barn/ungdom og ev prisendringer i øvrige anlegg og prisen vil derfor kunne bli justert i løpet av året. Subsidiert treningstimer i alle anlegg begrenses til tiden utenom sommer-, jule- og påskeferien. Sommerferien beregnes til å følge skoleferien. Vinteråpne baner med undervarme subsidieres fra 1. februar til 1. april og fra 15. oktober til 15. november.

Bratten aktivitetspark

Priser for trafikalt grunnkurs og mopedføreropplæring for skoleelever. Økningen i 2009 var høyere enn generell prisstigning for å ligge nærmere markedspris. Priser første halvår holdes uendret nominelt gjennom den kontrakten som er skrevet inneværende skoleår, men kan vurderes fom neste skoleår.

Trafikalt grunnkurs	2 700 (2 700)
Mopedføreropplæring	3 500 (3 500)

Bibliotek

Gebyrer for lånekort, varsel om forfall og erstatning for tapt materiell. Bibliotekets priser er vesentlig høyere enn landsgjennomsnittet og holdes derfor uendret.

Gebyr lånekort:

Glemt lånekort	10 (10)
Tapt lånekort	30 (30)

Varselgebyr:

	<u>Voksne</u>	<u>Barn</u>
1. varsel 3 uker etter forfall	60 (60)	30 (30)
2. varsel 5 uker etter forfall	115 (115)	55 (55)
3. varsel 7 uker etter forfall	Erstatningskrav/regning	

Erstatningskrav for tapt materiell:

	<u>I skranke</u>	<u>Komm.faktura</u>
Fagbøker voksen og barn	415 (415)	530 (530)
Skjønnlitteratur voksen	350 (350)	465 (465)
Skjønnlitteratur barn	220 (220)	330 (330)
Tegneserier/tidsskrifter	100 (100)	155 (155)
Tegneseriebøker	200 (200)	280 (280)
Video/CD	240 (240)	340 (340)
Lydbøker inntil 8 enheter	285 (285)	395 (395)
mer enn 8 enheter	505 (505)	620 (620)
Mikrofilm	395 (395)	505 (505)

AV-media, stoff fra lokalsamling og særlig verdifullt materiale prises i samråd med leder.

Erstatning i skranke før krav er utstedt gir redusert pris. Erstatningskrav medfører tapt lånerett til kravet er innfridd. Barn regnes som voksne fra den måned de fyller 15 år.

Helse- og sosialtjenester**Praktisk hjelp i hjemmet**

I forskrift om vederlag for sosiale tjenester, hjemmesykepleie og for opphold i institusjon mv. § 8-1 gis kommunene adgang til å kreve egenbetaling. I følge forskriften er det ikke anledning for kommunene å kreve vederlag for hjemmesykepleie og opplæring til stell og egenomsorg. Det er heller ingen egenbetaling for psykiatrisk sykepleietjeneste, fysioterapitjeneste og ergoterapitjeneste. Praktisk hjelp i hjemmet defineres som rengjøring, klesvask, matlaging og annet praktisk arbeid i forbindelse med husholdningen. Det omfatter også annen praktisk hjelp som nødvendige innkjøp, ærend i bank, postkontor, eller andre offentlige kontorer og liknende daglige gjøremål. I følge forskriften beregnes maksimalt vederlaget for praktisk bistand på grunnlag av husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag. Egenandelen kan ikke overstige kommunens egne utgifter til den aktuelle tjenesten (selvkost). Selvkost beregnes til en gjennomsnittlig timelønn for den tjeneste som produseres, tillagt sosiale utgifter samt administrasjonsutgifter som skal utgjøre 10 % av timelønn og sosiale avgifter. Tjenestene betales i henhold til tidsbruk.

Inntekt i kr	Beregningsperiode		Pris pr.time	Maks.pris pr.mnd
	01.01.-31.08.10 ¹⁾	01.09.-31.12.10 ²⁾		
0-1G:	0 – 69.108	0 – 72.006	291	160
1-2G:	69.109 – 138.216	72.007 – 144.012	291	160
2-3G:	138.217 – 207.324	144.013 – 216.018	291	740
3-4G:	207.325 – 276.432	216.019 – 288.024	291	1.170
4-5G:	276.433 – 345.540	288.025 – 360.030	291	1.563
5-6G:	345.541 – 414.648	360.031 – 432.036	291	2.578
6-7G:	414.649 – 483.756	432.037 – 504.042	291	3.700
> 7G:	483.757 ≤	504.043 ≤	291	

¹⁾ Fra 01.01.2010-31.08.2010 benyttes gjennomsnittlig grunnbeløp 2008 (69.108,-) og brukers nettoinntekt før særfradrag i henhold til ligning 2008.

²⁾ Fra 01.09.2010-31.12.2010 benyttes gjennomsnittlig grunnbeløp 2009 (72.006,-) og brukers nettoinntekt før særfradrag i henhold til ligning 2009.

Prisen pr time praktisk bistand økes med 31 kr til selvkost 291 kr. For husstander med inntekt 0-2G innføres det krav til egenbetaling, der maksimalt vederlag pr måned settes til 160 kr i henhold til statens satser. For husstander med inntekt 2-3G innføres det krav til egenbetaling, der maksimalt vederlag pr måned settes til 740 kr. Videre er maksimalt vederlag pr måned for husstander med inntekt 3-4G økt med 35 kr til 1170 kr, for husstander med inntekt 4-5G er det en økning på 48 kr til 1563 kr og for husstander med inntekt 5-6G økes det maksimale vederlaget pr måned med 78 kr til 2578 kr. For husstander med inntekt 6-7G innføres det et maksimalt vederlag på 3.700 kr.

Trygghetsalarm

For husstander med inntekt 0-3G innføres det krav til egenbetaling, der månedsleien settes til 103 kr. For husstander med inntekt høyere enn 3G, økes månedsleien med 6 kr til 206 kr pr måned. Gebyret for installering eller flytting av trygghetsalarm økes fra 200 kr til sjølkost (for tiden koster installering 856 kr).

Matombringing

Bruker betaler for antall leverte middag/frokost/kvelds. Avbestilling og oppsigelsesfrist er 14 dager. Pris for middag økes med 2 kroner til 66 kr. Pris for frokost økes med 1 krone til 21 kr pr. stykk. Pris for kvelds økes med 1 krone til 21 kr pr. stykk.

Vaktmestertjenester

Bruk av vaktmestertjenester økes med 31 kr til 291 kr pr. time.

Transport

Avdelingens brukere som benytter seg av kommunal transportordning må betale sats på nivå med honnørpris.

Korttidsopphold i institusjon

Kommunens mulighet til å kreve egenbetaling av brukere som innvilges korttidsopphold er fastsatt i Rundskriv I-47/98 § 4. Betaling kan ikke overstige det beløp som blir fastsatt av Kongen. I forslag til endring i St.prp. nr.1 foreslås det at kommunene kan ta betaling med inntil 125 kr pr døgn og med inntil 63 kr for det enkelte dag- eller nattopphold.

Korttidsopphold i institusjon – dag-/nattopphold

Bruker betaler for tildelt tjeneste. Bruker kan gis betalings-fritak ved sykdom. Oppsigelsesfrist er 14 dager. Bruker må betale for tjenesten i oppsigelsesperioden. Egenbetaling økes med 2 kr til 63 kr dag/natt.

Korttidsopphold i institusjon – døgnopphold

Bruker betaler for antall tildelte døgn. Takker bruker nei til tilbud kan kommunen kreve betaling for ubenyttede døgn fram til plassen kan tas i bruk. Betaling for bruk av døgnplass settes til 125 kr. Dette innebærer en økning på 63 kr for brukere med nettoinntekt lavere enn 2G. Brukere med nettoinntekt 2G og oppover får en økning på 4 kr. Har bruker hatt flere korttidsopphold i institusjon krever kommunen vederlag etter § 3 i forskriften (langtidsopphold) når vedkommende har vært på institusjon i minst 60 døgn pr. kalenderår.

Bevillingsgebyr

I henhold til alkoholloven innkreves behandlingsgebyr for ambulerende skjenkebevilling med 300 kr per bevilling.

Tekniske tjenester

Vanngebyr

Vanngebyret ekskl mva økes med 3 % fra 16,87 kr til 17,38 kr pr m3 målt eller stipulert forbruk.

Avløpsgebyr

Avløpsgebyret ekskl mva økes med 5 % fra 13,39 kr til 14,06 kr pr m3 målt eller stipulert forbruk.

Kommunalt påslag avfallsgebyr

Det kommunale påslag vedrørende avfallsgebyret beholdes uendret med 75 kr eks mva.

Byggelånsrente på investeringer innenfor vann- og avløpssektoren

Prinsippet om bruk av byggelånsrente på investeringer innenfor vann og avløpssektoren videreføres i 2010 i henhold til forskrifter, og settes til 4,5 % p.a.

Bygge-, plan-, fradeling- og oppmålingssaker

Gebyrene for bygge-, fradeling- og oppmålingssaker indeksreguleres ihht statens kartverks prisindeks pr. 1/1-10 i tråd med bestemmelsen i betalingsregulativet.

Parkeringsavgift

Parkeringsavgiften i grønn sone økes fra 15 kr til 16 kr. Parkeringsavgiften i rød sone opprettholdes på 20 kr.

Feiing

Feieavgiftene for 2010 beholdes uendret i tråd med representantskapets vedtak.

Satser pr pipeløp (alle beløp ekskl mva)	2010	2009
Bolig 1 og 2 etasjer	kr 295,-	kr 295,-
Boliger 3 etasjer og over	kr 406,-	kr 406,-
Forretninger med større fyringsanlegg	kr 930,-	kr 930,-
Industrioper pr. m	kr 96,-	kr 96,-
Ekstraføring utenom rute	kr 618,-	kr 618,-

Bodø kirkelige fellesråd

Spesifikasjon	Sats 2010	Sats 2009
1. Avgift for feste av grav		
a) Feste av kistegrav ved siden av fri grav (0-20 år)	kr. 118,-/ grav/år	kr. 115,-/grav/år
b) Feste av kistegrav (20-40 år)	kr. 178,-/grav/år	kr. 173,-/grav/år
c) Feste av kistegrav 40-60 år)	kr. 237,-/grav/år	kr. 230,-/grav/år
d) Feste av kistegrav (60-80 år)	kr. 257,-/grav/år	kr. 250,-/grav/år
e) Feste av urnegrav (20-40 år)	kr. 89,-/grav/år	kr. 86,-/grav/år
f) Feste av urnegrav (40-60 år)	kr. 118,-/grav/år	kr. 115,-/grav/år
g) Feste av urnegrav (60-80 år)	kr. 118,-/grav/år	kr. 115,-/grav/år
2. Avgift for gravlegging av personer fra andre kommuner		
a) Nedsetting av urne		
1. på tidligere festet grav	kr. 1 210,-	kr. 1 150,-
2. på ny grav	kr. 3 625,-	kr. 3 450,-
b) Nedsetting av kiste		
1. på tidligere festet grav	kr. 2 415,-	kr. 2 300,-
2. på ny grav	kr. 7 245,-	kr. 6 900,-
3. Avgift for kremasjon		
a) egne innbyggere	kr 0	kr 0
b) personer hjemmehørende i andre kommuner	kr. 4 620,-	kr. 4 620,-

Vedlegg: 2. Forklaring til prioriterte investeringsprosjekter A-D

A: Fullføre igangsatte prosjekter

9204 – Bankgata skole
Slutføre arbeid med utskifting av varmeanlegg. Prosjektet må tilføres 1,0 mill kr i 2010.
9242 - Bodøsjøen skole byggetrinn 2 m/ Bodøsjøen gymsal
Ferdigstillelse er planlagt til skolestart 2010. Byggetrinn 2 øker kapasiteten opp mot 480 elever på 1 – 10 klassetrinn. Skolen vil da ivareta elevtallsvekst og avlaste Alstad ungdomsskole. Bodøsjøen skole btr. 2 med 70,0 mill kr og Bodøsjøen gymsal 12,5 mill kr er samme prosjekt. Dvs. 82,5 mill kr. Samler bevilgning på skole og gymsal til et prosjekt. Endret periodisering av bevilgning. Bevilget tidligere 47,0 mill kr. 2010:28,5 mill kr, 2011: 7,0 mill kr
9399 – Vollsletta utredning/utbedring eldreboliger
Renovering av boliger på Vollsletta er ferdig. Prosjektet omfatter ikke riving av boliger som er faset ut. Foreslår 1,5 mill kr til riving av boliger i 2010.
9515 - Kompaktanlegg Bestemorenga
Kommunens tilrettelegging av areal og installasjoner til landsskytterstevne i 2011jfr bystyresak 06/53. Planen inneholder opparbeidelse av 1500 parkeringsplasser, adkomst til- og nytt anlegg for felthurtigskyting og utvidet serviceområde i tilknytning til Skyttehuset. Prosjektet er midlertidig ferdigstilt opp til underkant toppdekke og foreløpige resultat fra måling av mengder viser et betydelig merforbruk av underbygningsmasser. I tillegg vil det være nødvendig med tilsåing, beplantning og ny adkomst ved Bestemorstua som i sum gir et behov på 3,2 mill kr utover budsjett. Dette foreslås omprioritert fra STImuli (opprinnelig 4,5 mill kr i 2010).
9582 - Bodin kirkegård
Anleggsarbeidet igangsatt sommeren 2009 basert på laveste anbud kr. 18,822 mill kr. Det er avdekket at EL-hovedkabel til krematoriet må legges om. Dett sammen med kostnader til planlegging, byggeledelse og oppfølging medfører at kostnadene øker med kr. 1,9 mill fra kr. 16,9 mill til kr. 18,8 mill kr. Merkostnaden søkes finansiert i 2010 ved at det kommunale tilskuddet økes fra kr. 8,5 mill til kr. 10,4 mill Anlegget skal etter kontrakten stå ferdig innen utgangen av 2010.
9681 - Opprusting sentrumsgater
Forbedre gatemiljøet i sentrum, bygging av fortau samtidig med sanering av vann- og avløpsledninger.
9962 – IKT systemer
Virtualisering av desktop og servere. Utnytte effektiviserings-potensialet i Unique ansatt. Innføre 24/7 tjenester for publikum. Papirløst arkiv. Utbyggingsprosjekter i HS og OK. Ferdigstille bredbåndsutbygging i Bodø kommune.

B: Lovpålagte oppgaver, branndokumentasjon/PCB

9236 - Brannsikring av bygg
Foreslår videreføring av programmet i 2013 med 7 mill kr. Det er foretatt en samlet gjennomgang av bygningsmassen. Kommunens satsning er i tråd med nasjonale retningslinjer som er lagt for å bedre brannsikkerheten i særlig omsorgsboliger. Ut fra generelle betraktninger anbefales det at oppgraderingstakten mht brannsikring økes utover dagens nivå. Prioritering av tiltak i perioden: 2010: Tverlandet bo- og servicesenter, Ravnflogveien 1-11 Mørkvedmarka barnehage. 2011: Kongens gate 16 (natthjem), Prinsens gate 151 (kvinnehjemmet) 2012: Kjerringøy skole, Krisesenteret, Junkerveien 49, Bodø Rådhus, 2013: Saltstraumen barnehage, Skaug skole, Saltvern Barneskole, Bodø Dagsenter. 2014: Stadiontunet sykehjem, Stordalshallen, Tverlandet skole og idrettshall. 2015: Saltstraumen nærmiljøseneter, Løpsmarka hall, Maurtua barnehage, Skivika barnahage.
9238 - Oppgradering av el-anlegg
Foreslår videreføring av programmet i 2013 med 2 mill kr. Det er foretatt kartlegging av tilstand. Stort behov for oppgradering. Ut fra registrerte avvik og merknader bør innsatsen vurderes økt. Prioritering av tiltak i perioden: 2010: Saltvern skole, Alstad ungdomsskole, Hunstad ungdomsskole, Mørkvedmarka skole, Tverlandet skole 2011: Saltvern skole, Bodø Rådhus, Veksthuset, Volden sykehjem, Misvær adm bygg, Østbyen skole, Støver skole, Helligvær skole og Saltstraumen skole 2012: Bodø Rådhus, Bodø bydrift verksted og lager, Gartneriet, Stadiontunet, Symra dagsenter, Tverlandet bo & servicesenter, Furumoen helsesenter og Landegode skole 2013: Bodø byggservice vrksted, Bodø dagsenter, Herredshuset, Rønvik helsestasjon, Rønvik legesenter, Rønvik vel, Speiderveien 4 og Stordalshallen
9373/79 - HMS tiltak/bygg
Tiltak fra virksomhetenes lovpålagte HMS handlingsplaner. Tiltakene godkjennes av Arbeidsmiljøutvalget. Bygningsmessige tilpasninger for kvalitetskontroll og mer rasjonell tjenesteproduksjon, grunnet driftsendringer Slår sammen ansvar 9373 og 9379. 1,5 mill + 1,0 mill = 2,5 mill pr år. Oversikt over prioriterte tiltak for 2010/2011(kostnadsoverslag). Behov oppdateres hvert år i virksomhetenes HMS handlingsplaner/ budsjettkommentarer. Rammen for aktivitet hvert år er foreslått til 2, 5 mill kr: Utbedre sonebasen i Garnveien (120), Planlegge tilbygg TBSS / adm. lokaliteter /planm./ oppstart /gjerdse sansehage (2000), Planlegge veranda i Gamle riksvei for oppføring 2011 (planmidler/oppstart) (1000), Utbedre nødutgang Symra

(330), Vollsletta/ utbedre beboerrom (840), Mørkved sykehjem /utbedre søppelsjakter (200), Furumoen/ Fløya (200), Stadiontunet / planmidler / ønske om bygningsmessige endringer, Mørkved sykehjem /utebod (200), Furumoen / stueareal (875), HMS tiltak / heiser/ senger (ved behov) og uforutsett/ byggbruksavtale ansvar (ved behov).
9583 - Brannsikring kirker
Kostnadsramme 1,75 mill kr, tidligere bevilget 0,75 mill kr. Brannsikring kirkebygg ihht oppgave fra kirkevergen. Gjelder tiltak i Bodø domkirke i henhold til tilskudd på kr. 1,0 mill i 2010 innarbeidet i investeringsplan 2009 - 2010.
Dronningens gate 15, ny heis
Ny heis som følge av myndighetspålegg. Lovpålagt ut fra Plan & bygningsloven av 1997 § 10-1. Kostnadsoverslag 1,5 mill kr, bevilget i 2010.

C: Nødvendig vedlikehold av bygninger, veier med mer

9668 - Asfaltspleis
Oppgradere grusveier i byområdet i spleiselag med beboerne langs veiene. Rullerende bevilgning 1,5 mill kr.
9801 - Vei og gateløys kommunal bev.
Utskifting av gateløys i forbindelse av opparbeidelse av fortau, utskifting av eldre lysmaster, samt nedlegging av kabelnett fra luft til jord.
Kirkhaugen skole
Kirkhaugen skole beholdes som et kommunalt bygg rettet mot virksomheter i OK-avdelingen. Det må etableres nytt ventilasjonsanlegg i bygget, unntatt i lokaler for Helsestasjon. Investeringsbehov er 6 mill kr. Foreslås utført i 2010.
Saltstraumen skole
Oppgradering av basseng ihht krav. Foreslår 0,5 mill kr i 2013.
9580 - Nødvendig oppgraderinger kirker
Ble vedtatt tatt inn i investeringsplanen 2009-2012 som et årlig beløp kirken selv kunne bestemme hvor skulle benyttes. Derfor rullerende med 2 mill kr pr år.
9243 - Rehab av sanitæranlegg, skoler
Det vil være hensiktsmessig å ha større intensitet i gjennomføringen. Det foreslås at prosjektet slutføres i 2012. 2010: Bankgata, Skaug, Kjerringøy, Rønvik, Alstad u, Hunstad u, Løpsmark, Helligvær skole og Hunstad B. 2011/2012: Følgende skoler vil gjenstå. Støver, Tverlandet, Løding., Sum estimerte kostnader er 4,4 mill kr. Støver, Tverlandet og Løding anbefales utsatt inntil fremtidig skolestruktur foreligger.
Høgla, oppbygging etter brann
Forsikringsoppkjøret er fremkommet gjennom skjønn gjennomført av to takstmenn. Kommunen er bundet opp av skjønnet. De fastsatte erstatningen til 3.070 mill kr eks.mva. Vi har utført egne vurderinger basert på Husbankens byggekostnader. Kostnadene med gjenoppbygging er estimert til 4.4 mill kr inkl. mva. Dvs bevilgningen må øke med 0,767 mill kr grunnet manglende mva på forsikringsoppkjøret og 0,563 mill kr grunnet differanse mellom skjønn og antatt byggekostnader.
9487 - Prosjekt adm bygg
Gjelder utredning av fremtidig struktur på rådhus og administrasjonsbygg. Vedtatt kostnadsramme 0,5 mill kr. Foreslår 1,0 mill kr i 2010 til gjennomføring av forprosjekt for valgt løsning.

D: Politiske vedtak,vedtatte planer

96 - Bodø bydrift
Bydrift har rullerende bevilgning på 7 mill kr årlig - gradvis utskifte av bilparken. I 2010 9000' - hvorav 2000 til bygg. Investeringsstakten på utstyrssiden holdes på samme nivå som i 2009. Eksisterende maskinpark krever unødvendig høye vedlikeholdskostnader og risikoen for driftsavbrudd er høy. Det meste av det som vil bli byttet ut er mellom 15 og 20 år gammelt. Bodø Bydrift utnytter markedet ved å leie inn rimelige private lastebiler og maskiner til anleggsvirksomheten, men det er nødvendig å kjøpe og eie spesialmaskiner, beredskapsutstyr og lagbiler. Etter pålegg fra arbeidstilsynet må det bygges nye garderobes til avløpsgruppen. Det ble i budsjettet for 2009 satt av 2 mill kr til dette formålet. Det ble i løpet av 2009 klart at en løsning i eksisterende bygningsmasse ikke ble godtatt av arbeidstilsynet. Det må dermed bygges ett nytt bygg, som er kostnadsberegnet til 4,6 mill kr. Arbeidstilsynet har fattet vedtak om dagbøter dersom dette ikke blir utbedret. Det foreslås derfor satt av 2,6 mill til dette formålet.
Foreløpig prioritering for biler og maskiner ser slik ut: Utskifting av 3 kl 1 lastebiler kr 2 250 000 , Utskifting av 8 lagbiler/spesialbiler/elbil kr 3 100 000, Asfaltcontainer kr 380 000, ATV kr 80 000, Veimerkemaskin kr 350 000, Spylebom Wille kr 85 000, 2,5 tonn veivals kr 230 000, Div småutstyr (Gressklippere, tilhengere etc) kr 425 000, Plog kr 110 000
ENØK-tiltak i Nordlandsbadet
Investeringer - ENØK-tiltak i Nordlandsbadet. I samarbeid med organisasjonen Badelandene.no har Bodø Spektrum KF søkt Enova om støtte til et energiøkonomiseringsprosjekt i Nordlandsbadet. Totale kostnader til prosjektet er stipulert til 1,5 mill kr. Det er søkt om 0,3 mill kr. fra Enova og 1,2 mill kr. søkes dekket av investeringsmidler fra Bodø kommune. Beløpene er inklusive mva. I prosjektet er det stipulert et reduksjonsmål / besparelse på 740 000 kWt pr. år. Det er først og fremst bruken av elektrisk strøm som kan reduseres. En tilleggseffekt vil være at kjemikaliebruken reduseres, og at bruken av fjernvarme også kan reduseres noe. Investeringen bør skje så nært

<p>årsskiftet 2009/2010 som mulig, slik at en kan oppnå tilnærmet full effekt i 2010. Å beregne besparelsen i kr. er vanskelig fordi prisen på elektrisk kraft og fjernvarme varierer relativt mye. F. eks. har prisen på elektrisk kraft variert fra 0,27kr. til 0,59 kr. pr. kWt fra august 2008 til august i år. Prisen på fjernvarme har variert fra 0,30 kr til 0,69 kr. pr. kWt i samme tidsrom. Dersom vi velger en pris på 0,40 kr. pr. kWt, vil besparelsen tilsvare om lag 0,3 mill kr. pr. år. I så fall vil hele investeringen være inntjent i løpet av 5 år. Dersom prisene blir høyere, vil besparelsen bli større. Det kjøpes inn kjemikalier for nærmere 0,2 mill kr. pr. år. Også her vil det bli en besparelse som ikke er tallfestet. Det søkes om investeringsmidler på 1,2 mill kr. fra Bodø kommune for 2010 til ENØK-tiltak i Nordlandsbadet.</p>
<p>Utvikling av nye Vollsletta</p> <p>Planlegge framtidig bruk av området i forhold til dagens og fremtidens behov. Jfr PS 07/134 ("Rett tjeneste til rett tid") og PS 06/97 (Bolisosial handlingsplan). Bokollektiv/bofellesskap for unge funksjonshemmede. Det skal bygges boliger (10 stk pr år * 4 år). Barneinstitusjon/-bolig. Bokollektiv for eldre. Bofellesskap psyk. lidelser voksne. Videre bruk av Vollen sykehjem etter 2011.</p>
<p>Planleggingsmidler skolestruktur</p> <p>I forbindelse med justering av driftsnivået har bystyret fått innspill om ny skolestruktur fra undervisningssjefen og bedt om fokus på særlig Tverlandet, Alstad og sentrum. Videre utredning krever planleggingsmidler på 1 mill kr i 2010.</p>
<p>9027 - Saltvern skole - ombygging</p> <p>Etter at Saltvern er utbygget og modernisert i.h.t. til tidligere vedtak og bevilgninger, vil den ha nådd sitt maksimum i 2010. Det er derfor nødvendig allerede fra høsten 2010 å se på tiltak som kan avlaste denne skolen. Modernisering og ombygging av Østbyen er et slikt grep, som samtidig vil gi de tilsatte et atskillig bedre arbeidsmiljø. Uteområdet ferdigstilles samtidig. Alstad u. leier brakker for å ta unna elevtallsøkning mens Bodøsjøen 2 ferdigstilles. Disse kan ikke utfases før 2011. Ved å bygge om ledig areal i tidligere svømmeavdeling til auditorium/undervisningslokale i 2011, kan man avhende brakkene og spare leie av disse. En investering på kr. 3 mill vil gi leiebesparelser i størrelsesorden kr. 600 000,- i to år. Samtidig økes pedagogisk areal og organisatorisk fleksibilitet., noe som kan utløse driftsbesparelser. Det ligger fortsatt inne et ønske om 1 mill kr 2011. Kostnadsoverslag 60 mill kr, tidligere bevilget 25 mill kr. Det er derfor fortsatt 15 mill kr som ikke er benyttet. Det er totalt vedtatt bevilget 60 mill til ombygging og modernisering av Saltvern skole. Ombygging av mellombygg og areal over tidl. svømmebasseng til undervisningslokaler ventes ferdigstilt rundt årsskiftet. I 2010 og 2011 vil midlene bli brukt til intern bytte og ombygging av areal som følge av dette. Dersom det er gunstig for prosjektet, bør man vurdere fremføring av 2011-bevilgningen til 2010. På bakgrunn av disse kalkylene vil man se behovet for 2012-2013.</p>
<p>Osphaugen barnehage, kjøp</p> <p>Barnehagen skal selges og kommunen har forkjøpsrett. Viktig for å opprettholde kapasitet.</p>
<p>9040 - Tilgjengelighet fritidsområder</p> <p>PS 06/148. Gjøre fritidsområder tilgjengelig for mennesker med ulikt funksjonsnivå. Tiltaket krever 150' i årlige driftsmidler. Dette er ikke innarbeidet i budsjettet. Opprinnelig et politisk vedtak for å forbedre tilgjengeligheten i friluftsområder. De har delvis fulgt en plan over tiltak som var lagt til formannskapet i starten. Det er mange friluftsområder som vi ikke har noe statlig støtte til. Det var også blant tiltakene erverv av Skreddervika og Slanknesset. Skreddervika er ervervet etter en prosess som har tatt over to år.</p>
<p>9549 - Kunstgresspakke</p> <p>PS 08/49. I neste runde av kunstgressbanepakken står følgende anlegg for tur: Bodin Leir (11-er), skolegress (11-er), skolegrus (7-er) og Alstad (7-er + 5-er).</p>
<p>STImuli</p> <p>STImuli er et prosjekt for oppgradering og nyetablering av bostedsnære turløyper i Bodø. Kostnadsoverslag 16 mill kr, tidligere bevilget 2,5 mill kr til. Turveier -, -løyper og -stier skal oppgraderes. Nye løyper skal legges slik at de blir naturlige inn i terrenget. 3,2 mill kr av opprinnelig økonomiplan foreslås omdisponert for å sluttføre Bestemorenga. Mangler da 3,2 i 2013 pga omprioriteringen. Dette forsinker framdriften i STImuli, der det opprinnelig var forutsatt 4,5 mill kr i 2010 i eksisterende økonomiplan. Det er vedtatt prosjektplan med plan for oppgradering av lysløypa og skilting. I første fase skal to traseer fullføres, og kan trolig gjennomføres innen foreslått ramme på 1.3 mill neste år men da stopper også alle andre tiltak som ligger i planen for neste år. Det er ikke valgt noen konkrete stideler for 2010, idet disse valgene gjøres underveis basert på nærmere prosjektering.</p>
<p>Familiesenter Rønvik/Sentrum</p> <p>13 mill deles likt mellom Rønvik og Sentrum. Jfr bystyresak 09/94: Administrasjonen arbeider videre med sikte på å etablere familiesenter i permanente lokaler i Sentrum og Rønvik innen 2011. Ansvar 9237: Rønvik familiesenter</p> <p>Bystyret har vedtatt oppretting av familiesenter (helsestasjon med åpen barnehage og tilgrensende tilbud) i fem bydeler. Mørkvedmarka er ferdig etablert, Sentrum og Rønvik er under etablering og Tverlandet og Alstad er i planleggingsfasen. Det er i opprinnelig økonomiplan bevilget kr. 13 mill i perioden til investeringer (hhv 6,5 mill famsenter Rønvik og 6,5mill famsenter Sentrum). Etter en nærmere vurdering anses det mer hensiktsmessig med leie av lokaler. Gjennom å utvide eksisterende helsestasjoner i Moloveien og Alstad, leie nye lokaler på Tverlandet og ferdigstille i Rønvik, kan man redusere investeringene og frigjøre midlene til drift. Det anbefales at man holder igjen 4 mill kr i investeringsmidler til ombygging og inventar. Dette grepet vil samlet sett redusere låne-/investeringsbehovet med 9 mill, frigjøre ca 0,9 mill kr årlig til drift og ha ferdig etablert alle fem familiesentrene innen 2011 ihht bystyrets</p>

intensjoner.
9390 - Hovdejordet sykehjem(B4) med barneinstitusjon
Vedtatt kostnadsramme 311,0 mill kr (PS 06/56). Tilsagn investeringstilskudd fra Husbanken: 48,4 mill kr. Endret periodisering av bevilgning. Anbudsåpning medio november. Endelige kostnad vil foreligge til formannskapsmøte 18.november. Mulig ny prosjektkostnad 355 mill kr. Dette gir nedenforstående fordeling. Bevilget tidligere 90 mill kr 2010 75 mill kr 2011 150 mill kr 2012 40 mill kr
9380 - Årnesveien 4
Vedtatt kostnadsramme 12,3 mill kr. Prosjektet er administrativt utvidet til å omfatte ombygging av hele Årnesveien 4 og omfatter 18 boliger i andre og tredje etasje samt en sonebase i 1 etg. Det søkes om inntil 40 % tilskudd fra Husbanken på boligdelen. Ny kostnadsramme antatt til 30 mill kr. Det fremmes egen sak til Komite og Bystyre. Mulig investeringstilskudd fra Husbanken: 9,6 mill kr. Bevilget tidligere 1,3 mill kr. 2010: 16,0 mill kr, 2011: 12,7 mill kr.
9447 - Kvalvikodden
Kostnadsoverslag 71 mill, bevilget tidligere 73 mill kr. Ny adkomst til nærings-/ industriområde.
9475 - Mørkvedbukta feltutbygging
Byggemodning av næringsareal
9410 – Diverse feltutbygging
Omkostninger i forbindelse med kjøp og salg av eiendom.
9461 – Bodøsjøen B6
Utgifter til kommunaltekniske fellesanlegg ihht utbyggingsavtaler.
Flyktningboliger
Kommunale utleieboliger. Det er vedtatt mottak av inntil 70 flyktninger pr. år. tom. 2010. I tillegg kommer familiegjenforening slik at antallet blir mellom 90-100 personer. For 2010 er det vedtatt økning i kvoten fra 70 til 90 personer pluss familiegjenforening. Det totale antallet inkludert familiegjenforente kan komme opp i 120. Av de 120 er 10 enslige mindreårige. Av kvoten for 2010 forventes det å bosette 15-20 personer i 2009. Dvs at det gjenstår ca 100 personer å bosette i 2010. For bosetting av flyktninger er det behov for 12 stk. 3 & 4 roms boliger og 50 stk. 2-roms boliger. Av disse forventes 30 stk. 2-roms og 6 stk. 3 & 4 roms dekket ved gjennomstrømming i kommunale boliger. 10 stk 2-roms og 3 stk 3 & 4-roms boliger foreslås dekket ved leie i det private markedet. Da gjenstår det 10 stk. 2-roms leiligheter og 3 stk. 3 & 4-roms leiligheter som foreslås dekket ved kjøp av borettslagsleiligheter. I tillegg kommer behov for to stk. bokollektiv for bosetting av 10 mindreårige flyktninger og 6-10 unge med lettere psykiatriske diagnoser. Bokollektivene foreslås kjøpt. Antatt pris eksl. fellesgjeld for 2-roms BBL-leilighet kr. 0,9-1 mill og for 3 & 4-roms kr. 1,1 mill - 1,7 mill kr. Investeringsbehov: 10 stk 2-roms kr. 9 - 10 mill kr og 3 stk 3 & 4 roms kr. 3,3 - 5,1 mill Totalt 12,3-15,1 mill kr. Det er mulig å søke Husbanken inntil 20 % tilskudd til denne type formål.
9575 - Kirke Hunstad
Bevilget 19,2 mill kr. Revidert forprosjekt viser behov for 42,5 mill kr pr. 06-2008.(PS 08/85).
9576 – Orgelplan
Kostnadsoverslag 9 mill kr, tidligere bevilget 4 mill kr. Prosjektet lagt ut på anbud i nov. 08. basert på godkjent kostnadsramme på kr. 15,0 mill kr. som finansieres slik: Bodø kommune kr. 12,50 mill (vedtatt i bystyret 18.06.09) Tilskudd Bodø Energi kr 1,0 mill (2009) Tilskudd DA-midler kr 1,5 mill. Kommunens økte tilskudd på kr. 3,5 mill søker gitt i 2010 ved at innarbeidet tilskudd i hht investeringsplan 2009- 2012 økes fra 5,0 mill i 2010 til 8,5 mill kr.
9694 - Moloveien - Storgt v/SAS
Oppgradering av Moloveien og Storgata nordvest for SAS i samsvar med planer for Nerbyen.
9696 - Hålogalandsgt strekningen Sjøgt - Prinsensgt.
Oppgradering av Hålogalandsgt. Mellom Sjøgt. og Prinsens gt. samsvar med planer for Nerbyen.
9698 - Kryssløsning Sjøgt - Hålogalandsgt
god fremkommelig for trafikanter gjennom kryssene i Sjøgt. og Hålogalandsgt. i samsvar med planer for Nerbyen.
9927 – Kulturkvartalet
Kulturkvartalet planlegges sentralt i Nerbyen. I prosjektet inngår; - konsert/ teaterhus og rytmisk senter på kvartal 100. - bibliotek med kafeer, blackboks og visningsrom på kvartal 105 - parkeringskjellerløsninger under kvartalene og tilgrensende gater - de offentlige uterommene i og rundt kvartalene samt langs kaia til Moloveien. Vinnerutkastet i arkitektkonkurransen er bearbeidet i henhold til Bystyrets vedtak. Prosjektet videreføres nå i skisseprosjektfase. Prosjektet utvikles med jevnlig rapportering til de folkevalgte. Kulturkvartalet ferdigstilles ved årsskiftet 2013/14. Offisiell åpning 20. mai 2014.
Kollektivterminal Dronningens.gate
Opparbeidelse og tilpassing av Dr. gt i forbindelse med flytting av bussoppstillingsplass fra nåværende busskvartal.
Gamle riksvei v/ City Nord
Oppgradering av gml RV til kollektivtrasee i samarbeid med City Nord

Gamle riksvei, Hålogalandsgate - Rensåsen
Oppgradering av ny kollektivtrasee gjennom Rensåsparken til Hålogalandsgata i samarbeid med Statens vegvesen med refusjon av 7 mill kr.
Hunstadringen strekningen Unnlivei – Hunstad barneskole
Sikring av myke trafikanter ved å videreføre fortau samtidig med legging av ny hovedvannledning.
9929 - Terminalkai - Nord
PS 07/121. Ny vurdering må gjøres.
9675 - Aksjon skolevei: Fortau Ripnesbakken inkl. snuplass i 2010
Sikring av myke trafikanter ved å bygge fortau langs Ripnesveien fra Rv.17 tom. Snuplass i enden. Refusjon Statens vegvesen på 1 mill kr.
Aksjon skolevei: Fortau Bodinveien
Sikring av myke trafikanter langs Bodinveien ved å bygge fortau mellom Hovedjordet og Saltvern skole. Refusjon Statens vegvesen på 1 mill kr.
Aksjon skolevei: Fortau Gjerdåsveien 2013
Refusjon Statens vegvesen på 1 mill kr.
Aksjon skolevei: Fortau Kleivaveien, str. Jernbanebrua – Årlokkveien i 2011
Sikring av myke trafikanter ved å bygge fortau langs del av Kleivaveien. Refusjon Statens vegvesen på 1 mill kr.

Vann

9602 Bestemorenga vannforsyning
Fremføre sikker og stabil vannforsyning til abonnenter i området Bestemorenga. Nedlegging av forsyning fra Soløyvatnet.
9604 Sanering vann i sentrum
Gjelder i all hovedsak sanering av gammelt vannledningsnett i sentrumsområdene for å øke kapasiteten og sikre forsyningsikkerheten.
9608 Hovedvannverket, del 2, Nordsida
Fremføre ny vannforsyning til Skaug og Mjelle. Og bygging av g/s-vei langs strekningen. K-sak 06/76. Oppstart av prosjektet er vesentlig forsinket.
9610 Vannledning Hunstadringen
Øke leveringskapasiteten for fremføring av vann mot Basseng Hunstadlia. Etablering av ny 710 med mer vannledning mellom Bodin vg. til Sørstrupen
9617 Burøya/Valen -Nyholmen
Sikre og forsterke vannforsyningen til Burøya og Nyholmen, og legge til rette for ny industri i området..
9629 Valnes vannverk
Fullføring av etablering av ny vannforsyning fra Saltstraumen vannverk ved ny sjøledning fra Marvoll og ny landleddning på Valnes.
9630 Nerbyen, Moloveien
Legge til rette for ny bebyggelse i kvartal 98 og langs Tolder Holmers vei ved å forsterke vann- og avløpsledningene i Moloveien
Nerbyen-Halogalandsgata/Prinsensgate
Utskifting av vann og avløpsanlegg i området
9618 Helligvær vannbehandlingsanlegg
Vannbehandlingsutstyret er nedslitt. Løses ved å bygge nytt vannbehandlingsanlegg.
9631 Fordelingsnett Fjell
Planlegge og bygge nytt fordelingsnett til bebyggelse på Fjell. Forsynes fra sjøledning på Marvoll - Valnes
Nerbyen, Hålogalandsgt./Prinsens gt
Sanere gamle vannledninger sammen med bygging av parkeringsanlegg.
Landegode
Sikre stabil og god vannforsyning til abonnenter på Landegode sammen med fornyelse av avløpsledn
Festvåg vannbehandlingsanlegg
Bygge ut og oppgradere vannbehandlingsanlegget.
Vestvatn/Brekke vannverk
Gjennomfør tiltak for å sikre vannintaket til vannverket
Bodøelv, etp. 2
Ny vannledning sammen med avløpsutbygging, jfr hovedplan for avløp
Bodøelv etp. 3 og 4
Ny vannledning, Sees i sammenheng med etp. 2
Prærien vest
Videreføre hovedvannledningen til Vestbyen i sammenheng med fornyelse av avløpet i området.
Vannledning Godøyenes
Forsterke/forny vannforsyningen sammen med avløpsopprydding

Vannledning Straum
Forsterke/fornye vannforsyningen sammen med avløpsopprydding.
Vannledning Godøynes – Skålbonnes
Sikre vannforsyningen i Saltstrumenområdet ved å sammenkoble området til hovedvannverket.

Avløp

9637 Hammervika renseanlegg
Bygging av nytt renseanlegg for avløp i Hammervika
9641 Bestemorenga, avløpsledning
Rydde opp i avløpsforholdene på Bestemorenga og overføre avløpet til Jensvoll renseanlegg.
9643 Sanering avløp i sentrum
Rehabilitering og sanering av gamle avløpsledninger i sentrum for å gi bedre sikkerhet mot kjelleroversvømmelser.
9647 Kjerringøy, slamavskiller
Øke kapasiteten på slamavskilleren for økt mottak av avløpsvannet fra ny bebyggelse.
9651 Bodøsjøen 2
Separering av avløpet gjennom bebyggelsen og overføring av avløpet til Jensvoll renseanlegg.
9652 Nerbyen, Moloveien
Legge til rette for ny bebyggelse i kvartal 98 og langs Tolder Holmers vei, forsterke avløpsledningene i Moloveien
9656 Prærien vest
Forsterke ledningene og overføre avløpet til Skanseodden renseanlegg.
9662 Burøya/Valen - Nyholmen
Rydde opp i avløpsutslipp på strekningen Burøya – Nyholmen og overføre avløpet til Kvalvikodden renseanlegg
9660 Opprydding avløp Fjell
Mindre oppryddingstiltak avløp, samtidig med vannforsyningstiltak
Nerbyen, Hålogalandsgt./Prinsens gt
Sanere og separere gamle avløpsledninger sammen med bygging av parkeringsanlegget og sikre tilstrekkelig avløpskapasitet.
9645 Opprydding avløp Valnes
Etablering av ny avløpsledning sammen med vannledning, forskuttering av ledningsnett i Drangsethaugen for bygging av ny slamavskiller
Misvær, Oppegård - Øyran
Planlegging og opprydding i avløpsnett Oppegård
Opprusting RA-Misvær
Planlegge og bygge utbedringstiltak for renseanlegg Misvær.
Landegode
Utskifting av avløpsledning og forlenging av utslippsledning
Bodøelv, etp. 2
Sees i sammenheng med Bodøelv 1. etp.
Stokkvika-Hunstadmoen
Overføring av avløpet fra Stokkvika og Hunstadmoen til felles renseanlegg, jmf Hovedplan avløp.
Mørkved renseanlegg, oppgradering
Øke kapasiteten på renseanlegget for mottak av nye abonnenter.
Tiltak renseanlegg - krav om akkreditert prøvetaking
Ombygging av renseanlegg for å tilfredsstille krav om akkreditert prøvetaking slik at renseeffekt kan dokumenteres
Godøynes avløpsopprydding
Opprydding avløp i distriktene.
Løpsmark slamavskiller
Øke kapasiteten på slamavskilleren for økt mottak av avløpsvannet fra ny bebyggelse.
Bodøelv, etp. 3 og 4
Eliminere kjelleroversvømmelser i Stormyraområdet og hindre flom fra Vågøyvannet og avløpsutslipp til Bodøelva. Jf. hovedplan avløp.
Straum, avløpsopprydding
Opprydding avløp i distriktene
Naurstad, avløpsopprydding
Opprydding avløp i distriktene

Vedlegg: 3. Upprioriterte investeringer

E: Ønskelisten	Kostnads- overslag	Bevilget tidligere	2010	2011	2012	2013
Administrasjonslokaler						
Andre bygg ENØK	5 000	0	5 000	0	0	0
Herredshuset ventilasjonsanlegg	18 700	0	0	0	1 700	17 000
Bodø Rådhus Heis	3 000	0	0	0	3 000	0
Bodø Rådhus, nytt ventilasjonsanlegg	22 000	0	0	2 000	20 000	0
Bodø Rådhus, varmeanlegg	6 500	0	0	6 500	0	0
Avfallshåndtering	6 000	0	0	0	2 000	4 000
Skole-/barnehageutbygging						
Helligvær gymsal	15 000		0	0	15 000	0
Bankgt. Ung skole	4 000	0	0	0	0	4 000
Planleggingsmidler skolestruktur	1 000	0	0	1 000	0	0
Utbedring Bankgt, Misvær						
Slutføring Østbyen	6 500	0	6 500	0	0	0
Tverlandet skole	83 500	0	1 500	2 000	40 000	40 000
Hunstad sør, forprosjekt	2 000	0	0	0	500	1 500
Utemiljø, drenering + oppgradering	19 000	0	5 000	5 000	5 000	4 000
Alstad U	4 000		0	4 000	0	0
Rønvik, Kirkhaugen	1 500	0	1 500	0	0	0
Sentrum	1 000	0	0	1 000	0	0
Alstad Grønnåsen	1 000	0	0	0	1 000	0
Trafikksikkerhetscenter	16 000	0	2 500	0	0	0
Skivik, renovering	7 500	0	0	7 500	0	0
Smålia 13 15						
Årnesveien, prosjektering, nybygg	25 500	0	500	25 000	0	0
Utemiljø; drenering + lekepapparater	14 000	0	4 000	4 000	4 000	2 000
Vestbyen, universell utforming uteomr	1 000	0	0	1 000	0	0
Bibliofilserver, tyverimerking	400	0	400	0	0	0
Parker						
Sentrumsparker fornying/oppgradering parker	5 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Vei/parkering						
Fornyelse av asfaltdekker	30 000	0	7 500	7 500	7 500	7 500
Fornyelse av skyssbåt - Helligvær	4 000	0	0	4 000	0	0
Oppgradering grusveier	20 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Skjerstad oppgradering grusveier	2 000	0	500	500	500	500
Kjerringøy, Saltstraumen - oppgrad. grusveie	2 000		500	500	500	500
G/S-veg + turløype Hestdal - Sørstruppen	8 000		0	4 000	4 000	0
Soløyvannsveien-Jensvollaldalen	4 000		4 000	0	0	0
Ny kollektivtrasee - gml RV	10 000		0	0	10 000	0
Rådhusparken/Solparken		Egen sak	0	0	0	0
Evensetveien - Rassikring	1 000		1 000	0	0	0
Hovedplan veg - planbistand	1 000		1 000	0	0	0
Utskifting bru Nevelsfjordveien	2 000		2 000	0	0	0
Tiltak langs sykkelruter	500		500	0	0	0
Sykkelparkering	530		280	230		
Skilting av sykkelruter	200		50	50	50	50
Kjerringøy - snuplass ved Bo-Godt	500	0	500	0	0	0
Molo vest - ny småbåthavn	141 000	6 000	10 000	65 000	60 000	0

Trafikksikkerhet							
Fortau Mørkvedv. v/ Bodin vg. egenandel	5 000	0	0	5 000	0	0	0
Helse- og sosial							
Furumoen helsesenter/ Fløya.	200	0	0	0	0	0	0
Rehab. avd. / veranda	1 000	0	0	0	0	0	0
Borettslagsleiligheter	20 400	0	5 100	5 100	5 100	5 100	5 100
Vollsletta sykehjem	1 040	0	0	0	0	0	0
Furumoen helsesenter	875	0	0	0	0	0	0
Vollsletta sykehjem/ utbedringer	5 000	0	0	0	0	0	0
Rønvik legesenter	2 000	0	0	0	0	0	2 000
Kirke							
Domkirkeparken	4 550	3 650	900	0	0	0	0
Maskiner kirkegårdsdrifta (traktor)	750	0	750	0	0	0	0
Automatisering kremasjonsovn	400	0	0	400	0	0	0
Bodø domkirke, utvendig vedlikehold	15 000	0	0	5 000	10 000	0	0
Orgelplan, Saltstraumen kirke	4 800	0	0	0	2 300	2 500	0
Rønvik kirke, ny adkomst til u. etg	1 850	0	0	1 850	0	0	0
Bodø kirkegård	20 000	0	0	6 000	14 000	0	0
Tverlandet kirke, 2. byggetrinn	10 000	0	0	0	5 000	5 000	0
Kultur/Idrett							
Utviklingsmidler Salten Museum	100		100	0	0	0	0
Vestvatnanleggene	22 400		0	0	0	0	0
Mørkvedlia friidrettsanlegg, fullføring	1 600		0	0	0	0	0
Arrangements og lagerbygg	3 600		0	0	0	0	0
Sandvolleybane	800		0	0	0	0	0
Stordalshallen, gulv og skillevegg	990		0	0	0	0	0
Kirkhaugen skole	300		0	0	0	0	0
Stier i Mørkvedlia	400		0	0	0	0	0
Lekeplasser, nærmiljøanlegg	3 000		0	0	0	0	0
Geitvågen, aktivitestanlegg	400		0	0	0	0	0
Hopen parkeringsplass/tidtakerbu	800		0	0	0	0	0
Erverv, Skreddervika, Slankneset	200		0	0	0	0	0
Ønskeliste	644 285	17 650	70 480	174 230	225 150	100 650	

Ile tall i 1000 kr.

A

Vedlegg: 4. Driftsproblemer som ikke er innarbeidet**Driftsutfordringer Sentraladministrasjon**

Område	Tiltak	Pri	2010	2011	2012	2013
BHT	20 % jordmor stilling	3	110	110	110	110
BHT	50 % stilling sykepleier	3	300	300	300	300
Turistinformasjon	50 % stilling	3	300	300	300	300
Turistinformasjon	Bodø guiden	3	85	85	85	85
Internasjonal Bodø	Aktivitet i 2010	3	231	0	0	0
IKT	Driftsavtale Umoe iTet	1	2 200	2 200	2 200	2 200
Arkivet	Lagringskostnader Deponi	1	70	70	70	70
Servicekontor	Ny avtale om budtjeneste	1	300	300	300	300

1 - tiltaket løper uten finansiering

Tall i 1000 kr

2 - politisk vedtak, ingen finansiering

3 - ønskeliste

Driftsutfordringer Oppvekst- og kulturavdelingen

Område	Tiltak	Pri	2010	2011	2012	2013
Bygdebøker	Byhistorien	1	200	300	-200	100
Bygdebøker	Bygdehistorie Skjerstad	1	100	800	800	0
Barnevern	Institusjonsplasseringer	1	6 000	6 000	6 000	6 000
Kultur	Bodø kunstforening	1/3	300	300	300	300
Felles	Seniortiltak, arbeidstakere	1	1 500	1 500	1 500	1 500
Kultur	Nordn opera og symfoniorkester	2	50	50	50	50
Kultur	Moving Art	2	200	200	200	200
Fam.sentrene	Tverlandet famsenter	2	650	650	650	650
Fam.sentrene	Sentrum famsenter	2	0	200	200	200
Fam.sentrene	Alstad famsenter	2	0	0	200	200
Idrett/nærmiljø	Subs. timepris idrettshaller	3	1 000	1 000	1 000	1 000
Fritidsklubber	Fritidstillbud Alstad/Grønnåsen	3	0	400	400	400
Fritidsklubber	Taket ungdomskafe, lærling	3	200	200	200	200
Idrett/nærmiljø	Drift av statlige friluftsområde	3	200	200	200	200
Barnevern	To nye stillinger	3	1 000	1 000	1 000	1 000
Skole	Alstad U, leie	3	0	-200	-600	-600
Skole	Utemiljø	3	300	300	300	300
Helsesøster	Amatea, veil. for gravide	3	30	30	30	30
Barnehage	Børsingveien, leie	3	400	1 000	1 000	1 000
Barnehage	Utemiljø	3	300	300	300	300
Felles	Karrieresenter	3	0	200	200	200

1 - tiltaket løper uten finansiering

Tall i 1000 kr

2 - politisk vedtak, ingen finansiering

3 - ønskeliste

Driftsutfordringer Helse- og sosialavdelingen

Område	Tiltak	Pri	2010	2011	2012	2013
PLO	Alarmer	1	43	43	43	43
Rehabilitering	Kom. avgifter	1	115	115	115	115
Bokollektiv	Drift uten budsjetttramme	1	1 500	1 500	1 500	1 500
Helsekontoret	Legetjenester i sykehjem	2	1 600	1 600	1 600	1 600
PLO/sosial	Driftsplanlegging	2	600	600	600	600
ReHabilitering	Nye hjemler	2	2 610	2 610	2 610	2 610
ReHabilitering	Ny fysioterapeutordning	2	1 500	1 500	1 500	1 500
Helsekontoret	20 % Kommunelege rus/ psyk.	2	250	250	250	250
Sosial	Boligsosial handlingsplan	2	2 541	2 541	2 541	2 541
PLO/vaktm.	Brannforebyggende tiltak	2	1 309	1 076	1 076	1 076
PLO/vaktm.	Brannvernopplæring i vl.	2	430	90	90	90
PLO	Eldreplan	2	2 055	775	0	0
PLO	Kreftsykepleier	3	460	610	610	610
TD-kont.	Transportordningen	3	260	260	260	260
ReHab./Vaktm.	Tekniske hjelpemidler	3	280	280	280	280

Felles	Samhandlingsreformen	3	600	600	600	600
Felles	Samhandlingsreformen	3	120	120	120	120
IKT	PDA Håndholdte terminaler	3	325	325	0	0
PLO	Mulitdose	3	390	0	0	0
Kjøkkendriften	Husholdningskost./ kantiner	3	700	700	700	700
Avl./Dagtilbud	Nye brukere i 2010/adm.	3	3 228	2 728	2 728	2 728
ReHabilitering	Fagkoordinator	3	500	500	500	500
ReHabilitering	3,05 % stillinger/med.forbruk	3	1 771	1 771	1 771	1 771
IKT	Notus/ opplæringspakke	3	102	0	0	0
IKT	PPS/ prosedyrer	3	350	65	65	65
IKT	Gerica - 2 nye moduler	3	100	0	0	0
Sosial	Prosjekt/ videreføring	3	500	1 000	1 000	1 000
PLO	Nøkkelbokser	3	100	100	100	100
PLO	Merkantil/ fagkoordinator	3	380	380	380	380
PLO	Merkantil.	3	228	228	228	228
PLO	Ny sonebase	3	500	500	500	500
PLO	Ansvarsvakt	3	90	90	90	90
PLO	Merkantil/ brukerprosjekt	3	360	360	360	360
PLO	Rundturnus	3	320	320	320	320
PLO	Ikke vedtaksrett tilbud	3	420	420	420	420
PLO	Hybelboer i Bodø	3	960	960	960	960
PLO	Økning renhold/avtaler	3	280	280	280	280
PLO	Renhold	3	150	150	150	150
PLO	Omgjøring av stillinger	3	250	250	250	250
Felles	Hovedverneombud HS	3	260	260	260	260

1 - tiltaket løper uten finansiering

Tall i 1000 kr

2 - politisk vedtak, ingen finansiering

3 - ønskeliste

Driftsutfordringer eiendom

Område	Tiltak	Pri	2010	2011	2012	2013
Vedlikehold	Oppretteholde 100 kr/pr kvm	3	0	1 150	2 750	5 250
Vedlikehold	Økt vedlikehold Hovdejordet B4	3	0	0	1 200	1 200

1 - tiltaket løper uten finansiering

Tall i 1000 kr

2 - politisk vedtak, ingen finansiering

3 - ønskeliste

Driftsutfordringer teknisk avdeling

Område	Tiltak	Pri	2010	2011	2012	2013
6510	Byplan - kjøp av tjenester	3	835	0	0	0
6800	Veivedlikehold	3	5 000	5 000	5 000	5 000
6800	Trafikksikkerhet	3	625	625	625	625
6300	Parkering	3	500	1 500	1 500	0

1 - tiltaket løper uten finansiering

Tall i 1000 kr

2 - politisk vedtak, ingen finansiering

3 - ønskeliste

Vedlegg: 5. Økonomiske oversikter

Budsjettskjema 1A - drift	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Skatt på inntekt og formue	882 492	986 722	1 028 000
Ordinært rammetilskudd	444 852	465 670	519 100
Skatt på eiendom	66 056	67 500	68 500
Andre direkte eller indirekte skatter	135	0	0
Andre generelle statstilskudd	198 310	193 619	224 296
Sum frie disponible inntekter	1 591 845	1 713 511	1 839 896
Renteinntekter og utbytte	112 557	118 823	81 291
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	159 161	155 392	124 681
Avdrag på lån	146 405	160 082	165 602
Netto finansinnt./utg.	-193 010	-196 651	-208 991
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0
Til ubundne avsetninger	58 785	405	0
Til bundne avsetninger	7 714	0	1 363
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	60 017	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	33 454	2 350	200
Bruk av bundne avsetninger	29 616	12 944	1 592
Netto avsetninger	56 589	14 889	428
Overført til investeringsbudsjettet	3 019	0	0
Til fordeling drift	1 452 405	1 531 749	1 631 333
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 461 562	1 531 749	1 631 333
Mer/mindreforbruk	-9 157	0	0
Anskaffelse og anvendelse av midler	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	2 375 711	2 469 144	2 635 703
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	31 583	47 300	106 125
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	783 391	389 725	466 887
Sum anskaffelse av midler	3 190 685	2 906 169	3 208 715
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	2 245 181	2 279 547	2 424 681
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	334 019	307 946	456 400
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	420 227	352 022	340 243
Sum anvendelse av midler	2 999 427	2 939 515	3 221 325
Anskaffelse - anvendelse av midler	191 258	-33 346	-12 610
Endring i ubrukte lånemidler	44 373	0	0
Endring i arbeidskapital	235 631	-33 346	-12 610
Avsetninger og bruk av avsetninger			
Avsetninger	463 538	7 005	4 763
Bruk av avsetninger	229 908	47 924	19 570
Til avsetning senere år	42 372	0	0
Netto avsetninger	191 258	-40 919	-14 806
Int. overføringer og fordelinger			
Interne inntekter mv	282 420	150 996	160 445
Interne utgifter mv	282 420	150 996	160 445
Netto interne overføringer	0	0	0

Budsjettskjema 1 B - Driftstregnskapet

Til fordeling drift fra Budsjettskjema 1A - driftstregnskapet

1 631 333

Tall i 1000 kr

Fordelt slik:	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Rammeområde 1			
Sum utgifter	137 400	138 121	140 260
Sum inntekter	-12 892	-8 917	-7 952
Sum fordelt	124 508	129 204	132 308
Rammeområde 2			
Sum utgifter	1 053 901	1 048 896	1 098 261
Sum inntekter	-211 893	-209 536	-212 972
Sum fordelt	842 008	839 361	885 289
Rammeområde 3			
Sum utgifter	795 521	746 181	790 589
Sum inntekter	-178 124	-126 912	-146 061
Sum fordelt	617 397	619 269	644 528
Rammeområde 4 *			
Sum utgifter	126 400	132 825	140 370
Sum inntekter	-105 880	-105 726	-111 340
Sum fordelt	20 520	27 099	29 029
Rammeområde 6 **			
Sum utgifter	334 216	329 720	342 120
Sum inntekter	-269 152	-264 041	-291 120
Sum fordelt	65 064	65 679	51 001
Rammeområde 8			
Sum utgifter	75 253	30 787	76 254
Sum inntekter	-283 188	-179 649	-187 077
Sum fordelt	-207 935	-148 862	-110 823
Sum fordelt	1 461 562	1 531 749	1 631 333
Til fordeling fra skjema 1A	1 452 405	1 531 749	1 631 333
Mer/Mindreforbruk	9 157	0	0

Alle tall i 1 000 kr.

* Rammeområde 4 inneholder også Bodø Byggservice

** Rammeområde 6 inneholder også Bodø Bydrift

Budsjettskjema 2A - investering	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Investeringer i anleggsmidler	334 019	307 946	456 400
Utlån og forskutteringer	84 559	24 555	34 718
Avdrag på lån	29 521	11 461	14 711
Avsetninger	48 575	6 600	3 400
Arets finansieringsbehov	496 672	350 562	509 229
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	253 602	259 171	370 615
Inntekter fra salg av anleggsmidler	214 970	6 600	3 400
Tilskudd til investeringer	-1 513	0	0
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	42 303	47 161	117 436
Andre inntekter	192 720	5 000	0
Sum ekstern finansiering	702 081	317 932	491 451
Overført fra driftsbudsjettet	3 019	0	0
Bruk av avsetninger	106 820	32 630	17 778
Sum finansiering	811 921	350 562	509 229
Udekket/udisponert	-315 248	0	0

Drift (inkl Bydrift og Byggservice)	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Driftsinntekter			
Brukerbetalinger	89 299	92 327	101 697
Andre salgs- og leieinntekter	295 139	309 904	323 964
Overføringer med krav til motytelse	397 869	349 382	365 997
Rammetilskudd	444 852	465 670	519 100
Andre statlige overføringer	198 310	193 619	224 296
Andre overføringer	1 558	4 020	4 149
Skatt på inntekt og formue	882 492	986 722	1 028 000
Eiendomsskatt	66 056	67 500	68 500
Andre direkte og indirekte skatter	135	0	0
Sum driftsinntekter	2 375 711	2 469 144	2 635 703
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	1 220 566	1 271 025	1 369 931
Sosiale utgifter	221 099	295 294	280 296
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	465 054	432 414	469 612
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	131 369	123 383	131 943
Overføringer	351 654	299 613	315 160
Avskrivninger	109 880	3 220	3 287
Fordelte utgifter	-144 561	-134 609	-140 064
Sum driftsutgifter	2 355 061	2 290 340	2 430 165
Brutto driftsresultat	20 650	178 804	205 538
Finansinntekter			
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	112 557	118 823	81 291
Mottatte avdrag på utlån	336	270	270
Sum eksterne finansinntekter	112 893	119 093	81 561
Finansutgifter			
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	159 161	155 392	124 681
Avdragsutgifter	146 405	160 082	165 602
Utlån	582	532	532
Sum eksterne finansutgifter	306 148	316 006	290 814
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-193 255	-196 913	-209 253
Motpost avskrivninger	109 880	3 220	3 287
Netto driftsresultat	-62 726	-14 889	-428
Interne finanstransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	60 017	0	0
Bruk av disposisjonsfond	32 898	2 350	200
Bruk av bundne fond	29 616	12 944	1 592
Bruk av likviditetsreserve	556	0	0
Sum bruk av avsetninger	123 088	15 294	1 792
Overført til investeringsregnskapet	3 019	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	58 785	405	0
Avsetninger til bundne fond	7 714	0	1 363
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0
Sum avsetninger	69 518	405	1 363
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-9 156	0	0

Investeringer	Regnskap 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	7 378	6 600	3 400
Andre salgsinntekter	2 393	5 000	0
Overføringer med krav til motytelse	23 325	35 700	102 725
Statlige overføringer	-150	0	0
Andre overføringer	-1 363	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	190 326	0	0
Sum inntekter	221 909	47 300	106 125
Utgifter			
Lønnsutgifter	527	0	0
Sosiale utgifter	114	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	267 934	307 946	456 400
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	4 726	0	0
Overføringer	60 718	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0
Sum utgifter	334 019	307 946	456 400
Finansransaksjoner			
Avdragsutgifter	29 521	11 461	14 711
Utlån	35 066	24 555	34 718
Kjøp av aksjer og andeler	49 493	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsetninger til ubundne investeringsfond	29 574	6 600	3 400
Avsetninger til bundne fond	5 724	0	0
Avsetninger til likviditetsreserve	13 277	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	162 654	42 616	52 829
Finansieringsbehov	274 763	303 262	403 104
Dekket slik:			
Bruk av lån	253 602	259 171	370 615
Mottatte avdrag på utlån	18 978	11 461	14 711
Salg av aksjer og andeler	207 592	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet	3 019	0	0
Bruk av disposisjonsfond	10 354	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	78 283	32 630	14 708
Bruk av bundne fond	8 404	0	3 070
Bruk av likviditetsreserve	9 779	0	0
Sum finansiering	590 011	303 262	403 104
Udekket/udisponert	315 248	0	0

Vedlegg: 6. Fondsoversikt**Ubundne driftsfond**

Disposisjonsfond	2 56 89 15	
Status 01. 01. 2009	39 020 206	K o m m e n t a r e r
Disponert i 2009		
	-20 863 200	
Avsetning til fond 2009		
	7 985 600	
Status 31.12.2008	26 142 606	

Andre disposisjonsfond:	Status 01.01.2009	Status 31.12.2009
Flyktingefond	6 710 096	6 710 096
Momskompensasjon	9 896 195	9 896 195 *
*)Vedtatt bruk av disse i 2.tertialrapport		
Mva investering	10 900 000	10 900 000
Premieavvik	22 500 000	22 500 000
Kunstgressbanepakke	8 255 300	8 255 300

Ubundne investeringsfond

Kapitalfond	2 54 00 01	
Status 01. 01. 2009	-1 950 658	K o m m e n t a r e r
Disponert i 2008		
Status 31.12.2008	-1 950 658	

Andre kapitalfond	Status 01.01.2009	Status 31.12. 2009
Kulturkvartalet	56 626 875	50 000 000 (antatt)

Tomteutbyggingsfond	2 54 00 03	
Status 01. 01. 2009	32 194 060	K o m m e n t a r e r
Disponert 2008	-2 000 000	div klargjøring av tomteområder
Disponert 2009	-22 900 000	ihht regnskap/budsjett 09 pr 7.11.09
Inntekt 2009, korrigert	6 697 000	ihht regnskap pr 7.11.09
Status 31.12.2008	13 991 060	

Foreslått brukt i rådmannens forslag til budsjett 2010

Kulturkvartalet	9 008 000
Tomteutbyggingsfond	5 700 000

Vedlegg: 7. Avtaler/tilskudd**Sentraladministrasjonen**

Kontor	Beløp	Formål, leverandør
IKT	964 000	Husleie Norgesbankbygg
IKT	6 318 510	Driftsavtale bredbånd, Signal
IKT	9 750 000	Driftsavtale, Umoe iTet
IKT	457 500	Redundant internett fiber, Umoe itet
IKT	39 881	Vedlikeholdsavtale MD 110 telefonsentralen, Umoe iTet
Arkivet	950 000	Driftsavtale, ephorte, Ergo Group AS
Arkivet	84 200	Driftsavtale, byggesaksdokumentasjon, Goematikk
Arkivet	367 855	Medlemskontingent, Nordland fylkeskommune
BHT	165 000	Husleie, Union Eiendom AS
Servicekontor	2 372 000	Husleie, Postgård
Servicekontor	1 679 900	Renhold, Bodø byggservice
Lønn- og regnskap	1 611 160	Husleie, Hansenhjørne Eiendom AS
Lønn- og regnskap	228 600	Renhold, Bodø byggservice
Kemner	456 408	Husleie, Skatt Nord
Tillitsvalgte	140 000	Husleie, renhold, Postgård og Bodø byggservice
Organisasjon	370 300	Husleie kursrom, Postgård

Oppvekst- og kulturavdelingen

Kontor	Beløp	Formål, leverandør
Helsesøstj.	22 000	MP Design, Nettside utekontakten
Flytktn.	807 500	Internasjonalt senter, Tilskudd husleie
Flytktn.	861 000	Internasjonalt senter, Driftstilskudd
Flytktn.	116 000	Internasjonalt senter, Leksehjelp etc.
Flytktn.	130 000	Røde Kors, Flyktningkontakt
Grunnskole	322 183	Galleri Bodøgård (2100), Kunstformidling elever
Grunnskole	75 000	Norsk luftfartsmuseum (2100), Teknologi/design for elever
Grunnskole	200 000	4 H-gården (2100), Politisk vedtak om å støtte 4H-gården (200.000 hver fra barnehage og skole).
Grunnskole	35 700	Kystlaget (2100), Ta vare på Bliksvær skole
Grunnskole	113 500	Rikskonsertene (2100), Musikk/teater/dans
Grunnskole	69 029	Norwaco (2100), Opptak av fjernsynsprog
Grunnskole	200 000	Brattn (2100), ATV-funksjonshemmede
Grunnskole	170 000	4H-gården (2100), Ridning funksjonshemmede
Grunnskole	90 672	Nordland fylkeskom (2116), Lokaler Alberth skole
Grunnskole	422 164	Tverlandshallen (2225), Gym/svømming skolene
Grunnskole	1 200 500	Bodø kulturhus (2130/2120), lok. Aspåsen og kulturskola
Grunnskole	970 600	Bodø spektrum (2100), svømmelokaler skolene
Grunnskole	0	Sjøgata 27 AS (2100), PPT-lokaler
Grunnskole	466 293	Skjerstad Samfunnshus (2235), Barnehagelokaler
Grunnskole	700 000	Nordlandsbuss, Taxi mv, Kjøring svømming, 4H, ATV
Aktiv Hverdag	15 000	PO-kontoret, Treningstilbud for langtidssykemeldte i BK
Aktiv Hverdag	15 000	PO-kontoret, Gravide, forebyggende trening for ansatte i BK
Aktiv Hverdag		PO-kontoret, Innebandytrening for langtidsykemeldte i BK
Aktiv Hverdag	145 000	Tildelingskontoret, "Sommer Sammen" nedsatt funksjonsevne
Aktiv Hverdag	165 000	Symra Dagsenter, Aktivitetstilbud personer m nedsatt funksjonsevne
Aktiv Hverdag	25 200	Psykiatrimidler, Ballspill, personer m nedsatt psyk helse
Aktiv Hverdag	15 000	Bodø Kommunes Bedriftsidrettslag, Aktivitetstilbud for medlemmer av BKBIL
Aktiv Hverdag	25 000	Tildelingskontoret, Trening i bokollektiv for eldre

Rådmannens forslag

Kulturkont	202 800	Nord Norsk Jazzsenter, Vertskommunenandel: driftstilskudd + husleie
Kulturkont	1 052 000	Nordland musikkfestuke, Driftstilskudd
Kulturkont	30 000	Nordland musikkfestuke, Husleitilskudd
Kulturkont	1 430 000	Hovedscenen Sinus, Driftstilskudd
Kulturkont	105 000	Ragnhilds drøm, Driftstilskudd
Kulturkont	210 000	Bodø int orgelfestival, Driftstilskudd
Kulturkont	54 000	Bodø orkesterforening, Fast budsjettpost
Kulturkont	90 000	Bodø big band, Fast budsjettpost
Kulturkont	150 000	Moving art, Driftstilskudd
Kulturkont	210 000	VocalART, Driftstilskudd
Kulturkont	346 767	Musikkteater i Bodø, Andel av tilskudd fra stat og region. Dep krever økning i regional del.
Kulturkont	483 500	Bodø domkirkes musikkråd, Fast budsjettpost
Kulturkont	200 000	Bodø domkirkes musikkråd, Øremerket produsentstilling
Kulturkont	105 000	Rønvik menighets musikkarbeid, Fast budsjettpost
Kulturkont	210 000	Kirkemusikalsk senter, Fast budsjettpost. Andel av tilsk fra stat+region. Inne på statsbudsj som prøveordning.
Kulturkont	56 000	Adelsten-Norman-stiftelsen, Nedbetaling av lån ved innkjøp av kunstverk
Kulturkont	204 000	Haalogatun/BBL, Eiendom eies av BK. Driftsavtale med BBL.
Kulturkont	1 437 912	Tusen hjemmet aktivitetssenter,
Kulturkont	259 000	SKINN, Vertskapsplikt
Kulturkont	833 600	Bodø kunstforening, Driftstilskudd
Kulturkont	2 180 000	Salten museum,
Kulturkont	228 500	Regionalt kultursamarbeid, Prøveprosjekt alle kommuner i Salten.
Kulturkont	101 380	Andel av regional sceneinstruktør, Stimulere teaterarbeid.
Barnehage	200 000	4h-gården, Politisk vedtak om støtte
Barnehage	87 500	Galleri Bodøgård, Kunstformidling
Barnehage	25 000	Norsk luftfartsmuseum, Teknologi for barn
Barnehage	523 058	Mørkvedbadet , barnehagedrift
Barnehage	355 220	Rønvik Sanitetsforening, barnehagedrift
Barnehage	532 912	NKS Nordland Krets, barnehagedrift
Barnehage	381 780	Bodø barnehageutbygging, barnehagedrift

Helse- og sosialavdelingen

Kontor	Beløp	Formål, leverandør
Rus	7 386 300	Kirkens Bymisjon, Rusmiddelomsorg
Rus	9 148 000	Frelsesarmeen N/K/H/K , Rusmiddelomsorg
Rus	84 000	Frelsesarmeen , Rusmiddelomsorg/tillegg
Rus	200 000	BI/KB/ jobb 1, Andel av 2 900 000
Rus	470 000	BI/KB/ Ny giv,
Rus/Psyk	404 800	Grønn omsorg/privat , Rusmiddel/psyk. omsorg
Rus	136 000	KB/ frivillig org. tilsk. , Rusmiddelomsorg
Rus	306 720	KB/stilling kafe , Rusmiddelomsorg
Forebygging	706 000	Krisesenteret , Andel av 2 650 000
Forebygging	184 000	Frivillighetssentralen , Frivillig arbeid
PU	2 452 000	RIBO Saltdal , 2 brukere
PLO	740 000	CSS Oslo , 1 bruker
Sysselsetting	4 922 000	Bopro VTA , Tilrettelagte arbeidsplasser
Sysselsetting	152 000	Bopro - lønn brukere , Tilrettelagte arbeidsplasser
Sysselsetting	520 000	Bopro stillinger (1,3) , Tilrettelagte arbeidsplasser
Sysselsetting	719 000	Bopro kommunalplass , Tilrettelagte arbeidsplasser
PLO	2 540 300	Bodø Industri (BI) , Transport av hjelpemidler
PLO	240 000	Helse Nord/ i.pas. , Betaling utskrivningklare p..

Rådmannens forslag

Helse	1 081 600	Salten kommunene , Overgrepsmottaket/andel
Helse	1 100 000	Beiarn, Legevaktsamarbeid
PLO	715 000	Sykehusapotek Nord, Farmaseutisk tilsyn
PLO	458 000	Salten Brann , Drift av trygghetsalarmer
PLO	300 000	Avtale om diakoniarbeid,
PLo	5 770 000	Div., Leie av lokaler
PLO	160 000	Div., Kjøp av kons. tjenester
PLO	160 000	Div., Vakhold/ sikring av bygg
PLO	1 000 000	Div., Service/ driftsavtaler
PLO	3 010 000	Salten Vask og Rens , Vaskeritjenester
PLO	160 000	Leie EDB maskiner
PLO	172 000	TV lisens / kabel TV
Rus	85 000	Wandasenteret,
Rehab	7 100 000	Ergo/ fysioter., Tilskudd ergo/ fysio
Helse	18 553 000	Leger , Tilskudd leger
Helse	50 000	Fengselshelsetjenesten ,
Helse	190 000	Prinsen helsest., Statstilskudd 460 000

Rammeområde 8

Kontor	Beløp	Formål, leverandør
Ansvar 8906	5 310 600	Team Bodø KF, driftstilskudd
Ansvar 8906	4 296 600	Bodø Spektrum KF, driftstilskudd
Ansvar 8906	286 400	Bodø havn KF, kai,vei Væran
Ansvar 8906	5 027 400	Bodø Kulturhus KF, driftstilskudd
Ansvar 8906	4 710 500	Nordnorsk Opera og symfoniorkester, driftstilskudd
Ansvar 8906	21 327 100	Bodø kirkelige fellesråd, driftstilskudd
Ansvar 8906	808 600	Skjerstad ASVO, driftstilskudd
Ansvar 8906	140 400	Skjerstad bygningsstiftelse, driftstilskudd
Ansvar 8906		Tros-og livssynssamfunn, etter oppgave fra ok-avd
Ansvar 8906	200 000	Torghallen, etter oppgjør
Ansvar 8950	4 996 000	Bodø kommunale boligstiftelse, leieavtale